

C 283.

5995

Nooruse ühisus.

Henrik Jbsen.

Wenemuise
n...
+ TARTUS. +

Am 188

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Nooruse ühisus.

Henrik Ibseni lustmäng.
viies waatuses.

Tõlkinud: M. Konin.

Wanemuise näitelawa.

August 1913.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76204

Tegelased:

- Kammerhärra Bratsberg, raamakaevanduste omanik.
- Erik, tema poeg, õigusteaduse kandidaat ja suurkaupmees.
- Thora, tema tütar.
- Selma, Eriku abikaasa.
- Doktor Fjeldbo, kaevanduse arst.
- Stensgård, advokat.
- Monsen, Storli mõisahärra.
- Bastian, tema poeg.
- Ragna, tema tütar
- Kandidat Helle, kodukooliõpetaja Storli mõisas.
- Ringdal, kaevanduseülemaataja.
- Anders Sundestad, mõisarentnik.
- Daniel Hejre.
- Madam Rundhelmen, väikekaupmehe lesk.
- Aslaksen, raamatutrukija.
- Üks teenija tüdruk kammerhärra majas.
- Üks kellner.
- Tüdruk madam Rundhelmeni juures
- Rahvas. Kammerhärra wõrrad jne.

ta oma isadelt olene pärimine, niitakame ta oma
puegalele alal hoida! Elagu põhjusseadus! Seitsemes-
teistkümmes mai, ta elagu!

Päälkullajad. Elagu! Elagu! Elagu!

Ringdal (nima Sundestad alla tuleb) Ja nüüd ühes
elagu! isa Sundestadile!

Üksikund hääled. Sst! Sst!

Paljud hääled (sisistajatest üle) Sundestad elagu!

Isa Sundestad elagu! Elagu!

(Rahvas läheb laiali, Munsen, tema pueg Bastian,
Stensgård ja Aslaksen tungivad rahvahulgast läbi
ettepoole.)

Munsen. Ja, Jumal sa tead, ta läheb vanaks!

Aslaksen. Ta astus meie kohalikele olude seest
välja! Haha!

Munsen. Seda võnet on ta nüüd iga aasta pida-
nud, niikaua kui mina mäletada suudan.

Tulge siia -!

Stensgård. Ei, ei, ei. Mitte säältkandur, härra Munsen!
Ma kaotan ju muide teie tütre käitsa silmist.

Munsen. Ah mis! Küll Pagna mid juba üles
leial.

Pastian. Ja on häädes kätes, — kandidaat selle on ta juures.

Stensgård. Helle?

Monsen. Ja. Helle. (Tõnksab kalle sõbralikult külge.)

Aga mina hoiar kuu poole, hähä! Ja seda teeme meie kõis. Sellepärast tulge! Siin olime julged nois-sugu rahvarämpsu eest ja võime natuke pärijalikumalt selle üle kõnelda, mis — (on vahapääl pah. nätt oleva laua ääris istet võtmud.)

Ringdal (astub lähedale.) Vahandust, härra Monsen, — see laud on kinni pandud —

Stensgård. Kinni pandud. Helle jaoks?

Ringdal. Kammerhärra ja tema perekonna jaoks.

Stensgård. Ah mis! Neid inimesi pole ju ühtegi siin.

Ringdal. Ei, aga me võime neid iga silmapilks uodata.

Stensgård. Siis istugu nad kuhugile mujale. (Watab tooli.)

Sundestad (paneb omia käe tooli pääle). Laud jääb vabaks, nagu te kuulsite.

Monsen (tõuseb üles.) Tulge, härra Stensgård;

plats sääl teisel pool on niisama häa. (Sätub parem. poole.) Kellner! Hm, mitte kellneritgi pole siin! Noh, selle eest oleas pidukomitee ometi aegsasti pidanud hoolt nandma. Ah, Aslaksen, minge teie tüge sisse ja tooge meile neli pudelit šampanjerit. Nõudke kõige kallimat. Ütelge ainult, komsen maksab!

(Aslaksen lähes telki; teised kolm viitavad istet.)
Sundestad (astub leplikult nende juurde ja püüab Stensgårdi poole.) Teie ei tohi mulle seda tüesti mitte pahaks panna -

Konsen. Pahaks panna? Jumal hoidku! Mitte sügugi!

Sundestad (likas veel Stensgårdi poole.) Sest mitte mina isiklikult, vaid pidukomitee määras - Konsen. Hõistagi. Pidukomiteel on näskida ja meil on sõna kuulata -

Sundestad (nagu ülaval) Me oleme ju siin kammerherra maa ja krundi pääl. Ta lubas meile kõige lahkumal viisil tänasaks õhtuks metsa ja parki tarvitada; ja nii arvasime meie -

Stensgård. Meil on siin suurepäraline istuda, herra

Sundestad, - kui me siin ainult segamata
istuma jääme, - ma arvan, rahvahulga poolt
segamata.

Sundestad (lahkelt) Vah, siis on ju kõik kõige
paremas korras. (Ära uskelt.)

Arlassen (telgist tules). Kellner tuleb kogu meini.
(Isaks).

Monsen. Oma laud - pidukomitee iseäralise üle-
vaatuse all! Ja seda vabadusepäeval! Sääli
unagi teile näitus karmust sellest kupaatusest.

Stensgård. Aga, teie armsad, hääd inimesed, -
misspärast kirevase päralt laseti te seda enesile
pakkuda?

Monsen. Wana päritud loodus, näete.

Arlassen. Teie pole veel kama meie nurgas, härra
Stensgård. Aga kui te alles lähete meile koha-
likka olusid tunnustate, siis -

Kellner (toob shampanjerit). See telliti omegi siia?

Arlassen. Ahidugi. Walage aga sisse!

Kellner (sisse valades) Ja, - eks ole, teie arve päale,
härra Monsen?

Monsen. Terve kupaatus; olge mureta!

(Kellur ära.)

Monsen (lööb Stensgårdiga klaasid kokku). Olge
siis tervitatud meie kerkil, härra ilenrohtu adwokat!
See rõõmustab mind lõpmata, et teid tundma olen
õppinud; ja ma tahan ütelda, see on meie maa-
konnale auuks, et mees nagu teie siia elama
asub. Ma olen nii palju teie üle ajalikeides lugenud,
laulupidude ja teistsuguste koosolekute puhul.
Härra Stensgård, teil on suured kõneanded, ja
süda rahwa kasude jaoks. Loodame, et te müü-
ka armastusega ja siididusega tööle hakkate —

Aslarsen. Ja muidugi, misse rahalikesudes elades.

Selle pääle lööme klaasid kokku. (Nad juuavad.)

Stensgård. Siididusest ja armastusest ei pea puudust
olema.

Monsen. Bravo! Kuldge! Veel üks klaas selle lühia-
mise pääle!

Stensgård. Ei-pidage! Ma olen ennast juba —

Monsen. Ah, lullus! Veel üks klaas, itken ma — see
on tööstuse karikas!

(Nad löövad veel kord kokku ja juuavad; järgneva
juures täidab Bastian ringalt klaasid.)

Munser. Mõõda minnes üeldud, — et me juha kard
selle aine pääl oleme tulnud —, ma pean ütleva,
visti ei ole see mitte kammerhärra, kes siin näin
alla surub. Ei, kus selle taga seisab ja nõuvisid
kambal, teie, — see on isa Sundestad.

Stensgård. Seda olen ma mitmelt poolt kuulnud.

Ma ei saa aru, kuidas nii vabameelne mees —

Munser. Sundestad? Anders Sundestadi minetate
teie vabameelseks meheks? Muidugi mõistate üli ta
seda silmanähtavas oma noorus põlves, kui taunis
oli narjereit teha. Selle pärast pärisgi ta oma isa
summa järel koha riigipäevas. Armastavas, naiste
parandatavse siin edasi!

Stensgård. Aga kõige selle tembutamisele peans uneti
lõpp võima teha.

Aslakson. Tuhad ja tuline ja, advokaadi härra —
teie lõpp!

Stensgård. Ma ei ütle ju, et mina —

Aslakson. Ja, just teie! Teie olete mees selline. Teil on
sunn õige koha pääl, nagu üeldakse; ja veel enam,
teie mõistate suurel määral näia, kuhu ajalohu
mõite te tarvitada, nii palju kui soovite, seda te

Mansen. Aga, kui midagi peab sündima, siis peab see õige pea sündima. Eelvalimised on lähimatel päevadel.

Stensgård. Ja teie laialised erasjad ei oleks teile mitte kasistusse, kui valiks teie pääle peaks langema.

Mansen. Minu erasjaid kannataksid muidugi selle all; aga kui arvatakse, et üleüldse teavitused seda nõuavad, siis peaksin ma loomulikult sellega leppima ja isiklikud huvid kõrvale jätma.

Stensgård. Ja, ja, - see on tubli. Ja vna partei on teil juba, nagu ma tähele olen pannud.

Mansen. Ma olen ukse selle pääle, et suurem osa teohimulist noortest -

Aslaksen. Hm, hm; söäl nukib keegi ringi!

Daniel Hejre (telgist tulles; lähikese nägemisega piisub ta ringi ja tuleb lähemale.) Ah, kas tahaksin wast üht waha tuuli paluda? Ma tahaks häa meelega sinna teisele poole istuda.

Mansen. Siin on pingid, nagu näeti; kuid kas te ei tahaks siin lana juures istet wotta?

Hejre. Siin? Selle lana juures? Ja, mispärast mitte.
(Istub) Waata, waata, шампанжер!

Monsen. Ja. Kas jooti wast üks klaas ühes?

Heire. Ei, tänan! Šampanjer, mida emand
Rundholmein müüb -; noh, klaasine see vein
ju küll seltsiks kaasa juna; - hnn, hnn, kui
ainult klaasi oleas!

Monsen. Bastian, mine too üks klaas!

Bastian. Ah, Aslaksen, minge ja toogi üks klaas!
(Aslaksen lähleb kelki, wahaeeg.)

Heire. Eiga härrad uneti minu läbi ennast
eksitada ei lase? Ma ei tahaks küesti mitte -!

Tänan, Aslaksen! (Tuletab Stensgårdi.) Üks
väärus nägu. Veel mitte ammu siin. Arvatawasti
ülemkohtu-advokati härra Stensgård, kui mind
wein ei peta.

Monsen. Üksa õige. (Esitledes) Ülemkohtu- adwo-
kat Stensgård, härra Daniel Heire -

Bastian. Kapitalist.

Heire. Õigemini üldne, endine kapitalist. Nüüd
olen ma ennast terwest korpustest wabaks teinud,
wabatahtlikult käest ära andnud, wõiks ütelda.

Ja muidugi, mitte pankrott! Tulise pihta, seda
te ei tahi uskuda.

Hansen, Jooge, jooge, seni kui ta veel vahutab!

Heire. Kuid kelinused, maadake; salasepitsured ja nii edasi - olgu! No ja, ma loodan, et see ainult möödaminisev on. Kui ma oma vanemad protsessid ja mõned muud asjad kaalast saan, siis võtan ma ühel päeval juba selle kõrgestsüüdinud Reinowadi-reebase isanda käsile.

Prust! Kas te selle pääle kokku ei löö? Mis?

Stensgård. Kas ma tahan kõigepeält küsida, kes see kõrgestsüüdinud Reinowadi-reebase isand on?

Heire. Hähä! Teil pole tarvis nii häbelikku mägu teha. Te ei usu uneti, et ma härra Hanseni sellega mõtlen? Härra Hansen ei või uneti kõrgestsüüdinuks nimetada. Ei, ma mõtlen sellega kammerherra Beratsbergi, mu armas noor tütar.

Stensgård. Mis siis? Õviliselt küljest on kammerherra uneti kindlasti aru mee.

Heire. So, arvate, noor mees? Hm, olgu! (Wihutab lähemale.) Kii kakskümne aasta eest olin minna tümm kulda väärt. Olin suure varanduse oma isalt pärimud. Te olete vist minu isast kuulnud?

Ei? Wana Matz Hejrest? Nad nimetasid teda Kulla-
 Matziks. Ta oli laewa-reeder; teenis kolipalju
 raha esõiguste-ajajärgul; laskis oma aknaraa-
 mid ja unsepidad üle kullata; tal oli seks raha;
 olgu - sellepärast hüüdiid teda Kulla-Matziks.
Aslarsen. Kas ta ei kullanud ka oma kurstnad
 ära?

Hejre. Ei, see on ainult ajalehesole - see tekkis küll
 ammu enne teid. Aga raha ta raiskas; ja seda
 tegin siis mina ka. Ühe kalli reisi Londoni -; kas
 te minn Londoni reisist midagi pole kuulnud? Ei?
 Terve õueringi wõtsin ma ühes. Kas te sellest tüesti
 midagi pole kuulnud? Ei? - Ja kui palju pole ma
 mitte ära pillanud kunsti ja teaduse eest! Ja kuidas
 ma noori andeid tuetasin!

Aslarsen (Kõusep püsti) Paremat tänu, mu härrad!

Chansen. Kuidas? Te tahate ära minna?

Aslarsen. Ma tahaks natuke liikuda. (Ära!)

Hejre (surutud häälega). See on ka üks niisugune.
 Tänaab mind nagu kõik teisedgi, hähä! Kas te
 teate ka, et ma teda terve aasta lasksin ülikoolis
 käia?

tuhat parandust -

Bastian. No minidugi.

Hejre. Frost! - Tuhat parandust, nagu seldud, keen
mitsad natuse õhemaks; mida aastaid lähel mööda, -
sääb tuleb see kaval survis, - ma mõtlen praegust -
ja teeb nauga jälle tagasi!

Stensgård. Aga, aulise hõrra Hejre, seda oleks
te ometi võinud taxistada.

Hejre. Mitte nii kergesti! Ja nimitas, et paar väi-
kest vormitõitmist olevat mustnusse jäänud.

Tääl selle oliv ma tookord silmapilklises raha-
mitsikus, mis pärast kroniliseks muutus. Ja kui
kangele saab tänapäev ilma kapitalita?

Monsen. Jumala eest, üks tõe sõna! Ja, teataval
karral ei saa ka kapitaliga mitte kangele. Seda
olen mina tundma pidanud. Ja, isegi mu
süütad lapsed -

Bastian (lõis lara pihvi). Iga, - oleks mul
praegu mõned mihed siin!

Stensgård. Teie lapsed, ütlete teie?

Monsen. No ja, waadake, näituseks Bastian.
Kas te ei ole midagi tublit õppinud?

Hejre. Kolmasja! Kõigepäälet kui üliõpilane; siis kui maalija; ja siis et - ei, see on ju täsi - tsivilisener, seda ta on ju.

Bastian. Ja muigudi, seda ma olen, tulise päralt!

Monsen. Ja muidugi, seda ta on, seda võin ma tõeks teha aruete kui ka eksami tunnistuste najal! Aga kes sai linna töid oma kätte, - iseäranis kahel viimasel aastal? Väljamaalased - ehk igatahes uneti võõrad, - lühidalt eeldud, inimesed, kellest midagi ei teata!

Hejre. Ja, kõigis asjus on siin niisugune häbimata lugu. Kui me aasta ümber kuunasse valitsijat tavis oli, mindi härra Monsenit mööda ja valiti isin, kes uskas - (kõhatab) kes uskas päialt koti sur pääl huida, mida meie lahvast kostitajast nagu teada mitte ei või ütelda. On koguduses mõnda usalduse ametisse meest vaja, - just seesama lugu! Ei ialgi Monsen, ikka üks kellel usaldus - võimukonna juures! Näh, commune suffragium nagu Rooma õiguses seisab; see tähendab niisalju, et omavalitsuse aijad sääljures uppi lähewad.

Pfuikurat! Prost!

Mansen. Täna! Kuid et millegiest muust kõnelda,
- mis tule teie hulka protsessisid?

Hejre. Need on ikka veel pooleli; rohkem ei või
ma teile praegusel silmapilgul ütelda. Ja, missuguseid
pinnimisi ei tule mul selle tütta ära kannatada!
Tuleval nädalal olen rahjaks sunnitud terwet magis-
trati lepitusekommissjoni ette paluda laskma.

Bastian. On see tõsi, mis inimesed ütlevad, et te
sord ise ennast olete lepituskommissjoni ette kut-
suda lasknud?

Hejre. Jseennast? Ja, aga ma ei ilmunud.

Mansen. Haha! Teie ei ilmunud?

Hejre. Mul oli seaduse ees makses ärajäämise-
pohjus. Pidin Grönsundist üle sõitma, ja see
oli õnnetumal kombel sel aastal, kus Bastian
silla oli ehitanud; - te teate ju, - plumps! ja
ta läks ad mndas-pühja kui kivi.

Bastian. Siis võtku uneti pagan -!

Hejre. Rahulikku werd, noor mees! Siin on nii
mitmeid, kes wibu wimna tõmbawad, kuni
ta murdub - murdub nagu sillawõlv, kõik

päritakse ju, - olgu!

Monsen. Hahaha! Olgu, - jammidugi! Forge õige korra, - olgu! Te kuulete, härra Hejrel on piinama kõnevaladus.

Hejre. Õigus waha arwaniseawalduse pääle on ka ainuke riigikodanline õigus, millest ma loogu pean.

Stensgård. Kahju ainult, et seadused seda õigust kitsendawad.

Hejre. Hähä! Härra niemerkitud awokadil jooksel wast sru wett mõne laimprotsessi järel. Mis? Hoidke oma näpud neist, auulisem! Mina olen wana praktikus!

Stensgård. Zaimmanised?

Hejre. Wabandage, naarmes! Pahameel, mida te tunnete, tell teie südamele auu, ka palun teid unustada, mis üks wana mees puitast südamest teie eemalolewate sõprade üle ütles.

Stensgård. Minu eemalolewad sõbrad?

Hejre. Põg on kindlasti igas auustamise wääriline, - olgu! Tütar kah. Ja kui ma mööda minnes julgesin kammerhärri iseloomu arwustada -

Stensgård. Kammerhärren? Kammerhärrenast ja tema perekonda nimetate teie minu süpraduse?

Hejre. Ja, - sest oma vaenlastele ei tehta uneti esitus külasnäitusid, arvan ma.

Bastian. Esitus külasnäitusid?

Monsen Mis see on?

Hejre. Oh häda, o häda! Nüüd olen ma vist midagi ütelnud, mis -!

Monsen. Te käisite ennast kammerhärrenale esitamas?

Stensgård. Zollus! Pahatahtline jutt!

Hejre. Täepoolest, hirmus täbar lugu! Aga kuidas võisid ma ka teada, et see saladus on?

(Monseni poole) Aga teie ei tahi minu ütelusid ka nii sõna sõnalt võtta. Kui ma esituse külasnäitus ütlen, siis arvan ma sellega nii ainult vormilise külasnäitus; - midugi frakis ja kollaste glaci-kinnastega; kuid mis -

Stensgård. Ja mina ütlen teile, ma pole mitte sõnakestagi terve perekonnaga rääkinud!

Hejre. On's see võimalis? Kas teid ka teisel korral vastu ei mõetud? Sest esimene kord lasti ütelda, et kodus ei olnud, seda ma tean küll.

Stensgård (Monseni) Mul oli Kristianiast kellegi käest temale üks kiri ära anda, - see on kõik.

Kejre (pärsti tõustus). See luger on, Jumal teab, kuulmata. Tuleb sääl naar inimene täis usaldust, kes ilma ei tunne; otsib vilunud suure ilma mehe oma majas üles; pöörab tema poole, kellel küllus majas, ja tahaks - olgu! Suur härra lüöb usse ta nina eest kinni; ei olda kodus; - ei, ialgi ei olda kodus kui karvis on, - olgu!

(Ägedusega) Aga pääle selle on see ka veel kõige häbematum jämedus!

Stensgård. Ah, jätame nüüd see igasugune luger.

Kejre. Mitte kodus! Tema, kes harilikult ütleb: auusate inimeste jaoks olen ma alati kodus!

Stensgård. Ütle ta seda?

Kejre. See sugune lüramees. Härra Monseni ei võeta na ialgi vastu. Aga ma ei mõista, mille läbi teie tema viha alla olete sattunud. Ja, viha, sest kas teate, mis ma eila kuulsin?

Stensgård. Ma ei taha seda teada, mis te eila olete kuulnud.

Hejre. Nii siis lõpp! Ütelus polnud ka minu
mellest sugugi iseäralis - kammerherra Brats-
bergi suus! Ma ei jaksa ainult aru saada,
misparast ta sõna „uuristaja“ juurde lisas.

Stensgård. Uuristaja?

Hejre. Kui te mind just wägisi sunnite, siis
pean tunnistama, et kammerherra teid uuristajaks
ja õnnerüütliks nimetas.

Stensgård (kõrgal päristi). Mis siis?

Hejre. Uuristaja ja õnnerüütel, - wõi õnnerüü-
tel ja uuristaja; ma ei wõi selle pääle wanduda,
missuguses järjekorras sõnad ulinad.

Stensgård. Ja seda kuulsite teie ise?

Hejre. Mina? Oleks mina sääl juures ulnud,
herra advokat, siis poleks Te kohase kaitseta
jäänud, mida te ära teenite.

Mansen. Sääl näete nüüd, mis wälja tuleb, kui -

Stensgård. Kuidas julgub see häbematu inimene - ?

Hejre. No, no, no! Mitte nii ägedalt! See oli piit-
likult nõnda mõeldud, - ma panen oma pää
pandiks. Wõib olla ainult naljatav kõnekäänd.
Kamme wõite ju selitust paluda, Te olete uneti

sunnele lõunasöögile palutud, eks?

Stensgård. Ma ei ole kuhugi lõunaks palutud.

Hejre. Kaks külasäinur ja siisgi ilma kutseta!

Stensgård. Muristaja ja õnnerüütel! Mista sellega küll võis arvata?

Mansen. Waadake sinna! Kuni vanast kurjast kõneled, siis pole ta rangl. Tule, Bastian!

(Mansen ja Bastian läh. ära)

Stensgård. Mis see siis pidi tähendama, härra Hejre?

Hejre. Ei saa teid tõesti mitte vastusega teenida. - Te kannatate? Teie käsi, nuurmees! Wabandage, mis teid oma otsusekohesusega olen haaranud.

Uskuge mind, teile saab veel nii mändagi rikkedat ^{teie} eluteel juhtuma. Te olete noor; te olete täis usaldust ja ilma kavaluseta. See on ilus, see on koguni liigutav; aga, aga, - see süütatus on häle, ilma tundmine mana süna, mu armast.

Innalaga! (Lähel ära)

(Kammerhärra Bratsberg, tema tütar ja Dr. Fjeldbo tulevad pahemalt poolt).

Anders Sundestad (kõnetooli juures, koputab haam.

niga, et wait jäädaks) Härra Ringdalil on sõna!

Stensgård (hüüab). Härra Sundestad, mina nõuan sõna!

Sundestad. Pärast

Stensgård. Ei, nüüd kahe!

Sundestad. Nüüd praegu ei või te sõna saada.

Härra Ringdalil on sõna.

Ringdal (kõnetooli juures). Auustatud koosolejad!

Sel silmapilgul on meil au sõja südamega ja hilde kõrgas mees oma keskel näha, - teda, kelle poole me hulk aastaid nägnu oma isa poole slemi harjunud üles vaatama; - teda, kes alsti valmis on nõuu ja abi andma; - teda, kelle uks ialgi ihe meie seltskonna auusa liikme ees kinni ei ole; - teda - teda -.

Meie luguspeetud auuvõõras ei armasta pikki kõnesid, ja sellepärast hurraa, elagu kammerhärri Bratsberg ja tema perekond! Nad elagu!

Elagu! Hurraa!

Rahvas. Elagu! Elagu! Hurraa!

(Familine hõiskamine; kung kammerhärri ümber, kes tänab ja neil kes ta lähedal, kätte pigistab.)

Stensgård. Kas mul nüüd on sõna?

Sundestad. Palun. Kõnetool on vaba.

Stensgård (kargab lüüa päält). Ma muutsin
enesele ise oma kõnetooli!

Kuoremad (asuvad teina ümber). Hurra!

Kammerhärra. Kes on see halbade kommetega
inimene?

Fjeldbo. Advokat Stensgård.

Kammerhärra. See, see!

Stensgård. Wätke mind kuulda, teie pidutrijad
mennad ja teed! Wätke mind kuulda, kes teie
wahadusepäewa hela ja kõla, kuigi veel ahelatis,
oma südames kannate. Wäaras olen ma teie seas -

Aslarsen. Ei!

Stensgård. Ma tänan sulle ei eest! Ma mõtan ta
igatsuse ja püüdumise tunnistuseks. Igatahes -
mõõras ma olen, kuid ma wanner; siin ma
seisan, ja mu süda liüb waljult ja wärskest
teie mure ja rõõmu, teie wõitluse ja wõidu eest.

Tõepoolest, alles mul wähegi wõimur, siis - siis -

Aslarsen. Seda on teil, härra advokat!

Sundestad. Mitte wahle rääkida. Teil ei ole sõna.

Stensgård. Teil veel vähem! Mina ei võta pidu-
komiteed vastu! Vabadus vabadusepäeval,
lapsed!

Kuuremad. Elagu vabadus!

Stensgård. Teile tahetakse keelt kammitsasse pan-
na! Teile kuulsite! Teil tahetakse suu sinni panna!
Mihema seesugune võimusalitsus! Mina ei taha
siin seista ja kõnesid pidada wagarstektud
hulga ees! Ma tahan ütelda, mis mul südame
pääl on. Ja seda peeti nat tegema. Meie taha-
me wabalt ära rääkida, mis meil südame pääl.

Rahwahulk (kasuwa rõõmuhäiskamõisega).

Hurraa!

Stensgård. Mitte enam niisugused tühjad wõnni-
liksid pidu-koosolekud! Kuldne, tegude rikas
seeme tähtsaku tulevikus tulevikus seitsmeteist-
kümmeenda mai-kuu päewa pidustusest.
Mai! See on ju tähtsaku aeg; see on aasta
noor, paisum neitsikuu. Esimesel jaani-kuu
päeval saab just kaks kuud, kus ma siia
teie keskele asusin. Ja kui palju ei ole ma siin
suurt ja wiltsat, inetut ja tublit näinud!

Kammerhärren. Millest ta öieti kõneleb, doktor?

Fjeldbo. Kohalikkudest uludest, nagu raamatukirjuri ja Aslaesen ütleb.

Stensgård. Ma olen sügaval all rahva seas andisid säramas ja hiilgamas näinud. Kuid ma nägin ka hukatuse väimur, mis nende andete peäl suruvalt lasub ja neid pinnale kerkida ei lase. Ja, ma nägin noori, sooje südameid täis usaldust kokku tormamat, - aga ka inimesi, kes kitsarinnaliselt unna uused luskur panivad!

Thora. O Jumal!

Kammerhärren. Mis ta sellega arvab?

Stensgård. Ja, mennad ja äed rõõmsas lootuses! Ilmas, õhus lasub surwe, endiste kõdunenud aegade tont, mis sumedust ja pimedust sääl laioli lootab, kus valgus vabalt pears edenema. Ma sisse tagasi tont!

Hulk. Elagu! Elagu seitsmestükümnes mai!

Thora. Tule, isa -!

Kammerhärren. Mis tont see öieti on? Doktor, millest ta räägib?

Fjeldbo (kohmetult). Ah, ta räägib - (susistab
kalle midagi kõrva sisse)

Kammerhärra. Aha! See? Täesti?

Thora (tasa). Tänan!

Stensgård. Kui keegi teine seda lendavat madu
purnstada ei taha, siis tahon mina seda teha!

Aga meie peame kokku hoidma, lapsed!

Mitu häält. Ja! Ja!

Stensgård. Meie oleme noorus, meie oleme oma
aja päralt; kuid aeg on ka meie päralt. Meie
õigus on meie kohus! Künnamuseid wabast
igale tegevuseks, igale tahtmisele, mille
põhi jõud! Kuldge mind! Asutame ühisuse.
Rahakotivalitsus on kadunud siit murgast!

Kammerhärra. Bravo! (Doktorile) Rahakoti-
valitsus, ütles ta; nii siis umdi - !

Stensgård. Ja, lapsed, meie, meie oleme väärtus,
nii täesti kui meis mahni on. Meie tahtmine,
see on kolisev hüüe, mis meeste wahel makses
saab olema. Sõda ja allajäämine igale ühile,
kes meid takistada tahab meie väärtust kōli-
sewat raha lüüa!

Hulk. Hurraa!

Stensgård. Mulle viirutati siin praegu pilkav
bravo näkku -

Kammerhärra. Ei!

Stensgård. Üheskõik! Ei lähe tänas ega ähvardus
sellele korda, kes teab, mis ta tahab. Ja sellepärast
siis Jumala nimel! Ja, tema nimel! Sest tema
vaimus asume ju vundi oma noore, usaldus-
riikka tüe kallale. Nüüd restorani sisse!

Weel silsamal tunnil asutame oma ühiskuse.

Hulk. Hurraa! Kõndre teda! Kõndre teda!

(Ja tõstetakse õladeli.)

Häälid. Kõnelge veel! Edasi! Edasi!

Stensgård. Hoidkem kokku, ütlen ma!

Noorse ühiskusega käib saatus käsikäes. Meil teha
on, kas valitseda tahame ilma üle - siin sellis
maakonnas! (Ja kantakse tormiliste rõõmuhüüete
all telki.)

Madam Rundholmen (pühit silmi). Küll sellel
mehel on aga suuvärs! Kas ei olend ta otse, et
kas anna suud, härra Hejre?

Hejre. Ei, teda suudelda, seda ma küll just ei tahaks.

Madam Rundholmen. Teie! Seda ma usun
häämeelega.

Keire. Tahate teie teda wast suudelda, madam
Rundholmen?

Madam Rundholmen. Ah, te hirmutus!

(Ära telki. Keire tema järel.)

Kammerherra. Tont - ja lendaw nader - ja
rahakott! See oli hirmus jäme! - kuid õige ta
oli!

Sundestad (lähemal). Ma nähetsen kõigest sü-
damest, härra kammerherra!

Kammerherra. Ja, kuhu jäi teie inimestetund-
mine? Noh, noh - seda võib ju igale ühile
juhtuda. Käädi ööd, härra Sundestad, ja palju
tänn tänase öhtu eest! (Pöörab doktorile ja Thora
poole.) Aga mõtaks meil, - selle toreda noore mehe
wastu olen ma õige wiisakuseta olnud.

Fjeldbo. So?

Thora. Mõtled so külasnäiku - ?

Kammerherra. Kaks külasnäiku. Aga ainult
Sundestad on süüdi; ta kirjeldas teda mulle
kui ämmeriütli ja kui - misagi, mida ma ära

olen unustanud, Noh, õnnelikul kombel võin
ma seda jälle hääks teha.

Thora. Kuidas - ?

Kammerhärta. Tule, Thora, me tahame veel täna
öhtu -

Fjeldbo. Ah ei, härra kammerhärta, kas maksab küll - ?

Thora (tasa). Pst!

Kammerhärta. Kui eksinud oled, siis peab seda
jälle hääks tegema; see on ainult õigus ja rahus.
Hääd ööd, doktor! Nii oli mul omegi veel üks
lõbus tunnise. See on rohkem, kui teie mulle
täna valmistasite.

Fjeldbo. Mina, härra kammerhärta?

Kammerhärta. Ah ja, ja, ja; - teie ja teised -

Fjeldbo. Kas tohiksini küsida, mis mina - ?

Kammerhärta. Härra doktor, - mitte pääle käia!
Mina ei ole ialgi pääle käin. Noh, olgu Jumala
nimel, - hääd ööd!

Kammerhärta ja Thora lähewad ära pahemale
pooli; Fjeldbo waatab neile mõtetes järul.

Aslarsen (tilgist). He, kellner! Tinti ja sulge!
Küüd lähub lahti, doktori härra!

Fjeldbo. Mis lähes lahti?

Aslarsen. Stensgård asutab ühise, Ja ungi juba
nii hästi kui asutatud.

Sundestad (on tassabiljussesi lähenevad). Kas paljud
alla kirjastavad?

Aslarsen. Meil on praegu 37 allkirja, lehed j. n. e.
maha arvatud. Sulge jõe tinte, itlen ma! Mitte
üht kellmerit pole leidu - selles on kohalikud olud
süüdi. (Ära tehti.)

Sundestad. Puh, see oli palaw päew.

Fjeldbo. Cha kardan, et veel palusamaid tuleb.

Sundestad. Kas te usute, et kammerherra mõnda
mihare oli?

Fjeldbo. Ah, mitte sugugi, seda te uneti nägite.

Agas mis te selle uue ühiseuse kohta ütlete?

Sundestad. Hm, ma ei ütle midagi. Mis selle
kohta ütelda?

Fjeldbo. Agas see on ju võitluse algus võimur pä-
rast siin inimruskonnas.

Sundestad. Ja, ja! Võitlus on häa. Ja on suurte
annetega mees, see Stensgård.

Fjeldbo. Ja mees, mis edasi tahab saada.

Sundestad. Noorus tahab ikka edasi saada.
Mina tahtsin ka edasi saada, kui noor olin.
Selle vastu ei või midagi ütelda. Aga võiks vast
sisse minna—

Hejre (telgist). Nah, härra Sundestad, kas tahate
sisse tulla ja vastu vaielda? Mis? Oppositiooni
taha? Häha. Siis peate ruttama.

Sundestad Ma tulen küll ikkagi veel wara
küllalt.

Hejre. Siig hilja, armsam! Kui te ristiisaks ei
taha olla. (Hurraa hüüded telgist) Sääl larla-
mad köstrid juba amen, nüüd on ristimise mөөda.

Sundestad. Päält kuulata on etki kohib? Ma olen
käitsa wagusil (Sähel sisse).

Hejre. See on ka üks neist langewatust tüüdist!
Paljud teised langewad veel. See näeb siis wälja
nagu metsas korni järel. Ah, see on tore—tore on see!

Fjeldho. Aga ütlege mulle, härra Hejre, mis mõis
see äiti teid huvitada?

Hejre. Minsk huvitada? Ma ei ole huvitatud in-
mene, härra doktor! Kui ma rõõmustan, siis
rõõmustan oma naaskudonikkude pärast. Nüüd

tuleb siia elu sisse ja ainet! kulle isiklikult -
 muidugi mõista - mulle võib see inimeseks olla,
 mina ütlen nii nagu sultan Austria keisri ja
 Prantsuse kuningaga rääkides: „kulle on
 inestais paha, kas võib siia keera ära või keer
 see.“ (Lähel ära kesk. parem. poole.)

Shulki (telgis) Advokat Stensgård elagu! Ja elagu,
 elagu! Elagu nooruse ühisus! Weini! Pinski!
 He, peremeene! Õlut! Elagu!

Bastian homen (telgist). Jumal õnnistaagu teid
 ja kõiki inimesi! (Wutust lämbunud häälega.)
 O, doktor, ma tunnen enes tänas nii täis jõudu,
 ma pean midagi tegema!

Fjeldbo. Ärge häbenege! Aga mida te siis tahate
 teha?

Bastian. Ma arvan, ma lähen tantsupärandsale
 ja kolgin paar oma sõpra läbi.

(Lähel ära telgi taga.)

Stensgård (kulle telgist ilma kübarata ja vägev
äritatud). Armas Fjeldbo, sina oled?

Fjeldbo. kulle on auru, härra rahvajutt! Sa oled
 jiu küll mist valitud - ?

Stensgård. Muidugi, aga -

Fjeldbo. Ja mis lõikust see siis nüüd edasi sulle annab? Misnaguuse usalduslameti kogukonnas? Mine pangavalitsijale koha? Või ehk -?

Stensgård. Ah, ära räägi mulle seesugustest asjadest! Sa ei mõtle ju sugugi nii. Sa polegi ju sugugi nii vaene ja tühi hinge poolest, nagu sa hämmeliga näidata püüad.

Fjeldbo. Noh, siis lase lahti!

Stensgård. Fjeldbo! Ole mulle sõbraks nagu enne. Malt! Meie vahel on väärastamine maad vatanud. Sinus oli nii palju ündret, - nalja ja pilget, - mis mind eemale tõukas, Ah, see oli siiski üllakohus minu poolt! (Kaakustab teda) O Jumal, kui õnnelik olen ma!

Fjeldbo. Sina kah? Mina niisama! Mina niisama!

Stensgård. Kas ma ei oleks kõige niitsam loom maa peal, kui võiks see õnnistus mind härraks ja tühlikaks ei teeks? Milllega olen ma seda ära teeninud, sina? Mis olen ma patune hing teinud, et nii rikkalik arm mulle osaks saab?

Fjeldbo. Säh mu käsi! Täiepoolest! Täna õhtu

meeldid sa mulle!

Stensgård. Ma tahan sind! Ole utsekohene ja
truu. Ma mina saan seda olema. - Ja, kas ei ole
see kirjeldamata äärm, kui suurte hulka nii
enusega kaasa kiskuda võid? Kas ei pea juha
täna tundmusest häares inimeseko saada? Ja
muidas ei peaks ma kõiki inimesi armastama!
Mul on, nagu võiks ma neid kõiki vastu võtta
pigistada ja nuttes neilt andeks paluda, et In-
mal nii partiline on olnud, et mulle rahkem
andis kui neile.

Fjeldbo (tasa). Ja, nii äraütlemata palju antakse
üksikule. Ühtgi ussikest, ühtgi rahelist lehte tee
ääres ei võiks ma täna ära kallata.

Stensgård. Sina?

Fjeldbo. Süpp! Sellest ei ole juttu! Ma tahan ainult
rääkida, et ma sind mäistan.

Stensgård. Missugune imeilus õs! Muusika ja
rõõmuhoiused kustavad kaugele üle aegade.

Sääb all on vaixne. - Ja, mees, kelle elu seesu-
gune tund ei rõõnda, ei ole väärt, et ta Jumala
maailmas elab.

Fjeldbo. Ja, aga nüüd ritle mulle, - mida tahate te siis nüüd edasi ehitada, - kumme ja nii igapäev edasi?

Stensgård. Ehitada? Kõige peält tarvis raha kiskuda. - Ja ma teen, mis mu suhus on. Ma tahan hääl olla -

Fjeldbo. Kuuli, armas Stensgård, sa peaksid seda asja rahulikult järel kaaluma. Kuskohal tahad sa see hääl olla? Siin ümbruses? Wõi, kui palju on, maakonnas! Ja kes on vasturaja? Inimesed nagu mõisaomanik Munsen ja raamatutrukija Aslaksen ja see raawamagn - geeniro, see härra Bastian!

Stensgård. Kõige lähemas ümbruses, ja! Kuid keegi ei tea, kui nangele piirne sisse lööb.

Fjeldbo. Jäta järele oma pissesega! Ja kui asi nii nangele lähib, et sa, pime ja eksitatud ja wale teele sattunud, nagu sa oled, oma sõjariistad just kõige auuwäärilisemate ja tublimate wastu meie seast pöörad -

Stensgård. See pole tõi!

Fjeldbo. See on tõi! Storli Munsen on sind oma

käpa alla mõtmed, kohl kui sa siia nurka
 asusid, ja ei tee sa ennast temast mitte wahaks,
 siis on see su õnnetus. Kammerherra Brets-
 berg on aumees; selle peäle mõid sa kindel
 olla. Kas tead, mispärast kunsen teda oma
 niiskamisega taga kiusab? Sellipärast, et -
Stensgård. Mitte sõna enam! mitte üht sõna,
 mis minu sõpra haavab!

Ejeldbo. Kõrsi eneselt otsusekselt, Stensgård! Kas
 härra kunsi chansen tüüti su süher on?

Stensgård. Hüisamanna kunsen awas mulle
 kõige suurema lahkuusega oma maja.

Ejeldbo. Ja on wina maja asjata paremateli siin
 nurgas awanud.

Stensgård. Pah! Keda nimetad sa paremaks?
 Paar suuremuga ametnikku! Ma tean seda
 küll. Kuid mis minusse puutub, siis mäeti
 mind Storbis seenguse lahkuuse ja lugupidami-
 segawastu. —

Ejeldbo. Sugupidamisega; ja kahjues, — sääl
 olemegi asja tuuma juures.

Stensgård. Mitte sugugi! Ma olen mees küllalt,

et selgelt näha. Mõnemat on andeid, ta on palju lugenud, tal on arusaamist avalikkudest asjadest. Fjeldbo. Andeid? No ja, oma viisi. Ka lugenud on ta - tal näib ajalehti ja niist on ta tähele pannud, missuguseid nõnesid sa pidanud ja missuguseid juhtkirju sa oled kirjutanud. Ja et tal arusaamine ei puudu avalikkudest asjadest, näitab ta muudugi teada selle läbi, et ta sinu ajalehe juhtkirjadega nõuus on.

Stensgård. Waata, Fjeldbo, sääl tuleb jälle sinu sisemine loomus nähtawale. Kas sa siis sugugi oma mõtteleendu särasest mustusest ei sonda puhast hoida? Kirjades alati halter ja naeruväärilisi põhjusi otsida. Aga ei, sa ei mõtle ju sugugi niiviisi. Praegu näed sa jälle nii triisidamline wälja. Nüüd pead sa kõige parimat kuulda saama - asja tuisist tunna. Kas sa tunned Ragnot?

Fjeldbo. Ragna mõnemat? Ja, - nii ütelda teisest käest.

Stensgård. Ja näib mõnikord kammerherra majas. Fjeldbo. Misna salaja. Tema ja preili Bratsberg on

leerijast saadud sõbrad.

Stensgård. Koh, ja kuidas ta sulle meeldib?

Fjeldbo. Kõige selle järele, mis ma temast kuulnud, peab ta päris tore tüdruk olema.

Stensgård. O, sa peaksid teda kodus nägema.

Tal ei ole ühtegi teist mõtet kui oma kass väikest üdi. Ja kuidas vlla ta alles oma ema ravitsenud. Sa tead, ema oli oma viimastes eluaastates vaimuhaige.

Fjeldbo. Ja muidugi, ma ulin ise sääl mõni-aeg arstiks. Aga ütle, armas sõber, sa ei ole uneti mitte -

Stensgård. Ja. Fjeldbo, ma armastan teda tõesti. Sulle võin ma seda ütelda. Ma saan su imestusest väga hästi aru. Sulle torkab silma, et ma nii ruttu pääle - eks ole, sa tead, et ma kristianias kihlatud ulin?

Fjeldbo. Sulle jutustati sellest -

Stensgård. Terve see ühendus oli üks erksaim. Ma pidin ta murdma, mõlemale poolele oli see kõige parem. Uus mind, ma olen küllalt kannatanud selle all, ma tundsin enese rõhutatud ja

piinatud. — Noh, Jumal tänatud, nüüd olen ma sellest loost lahti. See oligi na pötkuseks, mis ma sõsolt ära tulin.

Fjeldbo. Ja Ragna Hanseni juures oled sa enese pässi käiesti kindel?

Stensgård. Ja, seda ma olen! Siin on esimine wõimata.

Fjeldbo. Noh, siis Jumala nimel, tee küsi taga! See on suur õnn! Oo, ma wõiksin sulle nii mõndagi ütelda —

Stensgård. Täepoolset, sa wõiksid? Kas ta on midagi ütelnud? Wast prouli Beratsbergile?

Fjeldbo. Sa ei saa minust aru. Kuidas on aga wõimalik, et sa kõige selle juures ennast poliiticast suudad juurastada? Et linna tühiad-jutud teed leiawad hingesse, mis —

Stensgård. Ja mispärast mitte? Inimene ei ole umeti nii ühesülgne masin. Mina igatahes ei ole seda. Päälegi — just nende wõitluste ja nägelmiste kaudu võib tee tema juurde.

Fjeldbo. Paganas lohane tee!

Stensgård. Fjeldbo, ma olen annahne, sa tead seda.

Ma jään ilmas edasi saama. Kui ma selle
pääle mõtlen, et kolmkümmend aastat wana olen
ja alles tee algul seisan, siis tunnen siidametun-
mistuse hammasst oma küljes järamast.

Fjeldbo. Kuid see pole terna tarkusehammas.

Stensgård. Otstarbeta on siiniga selle ühe künel-
da. Sa ei ole ial seda arast, seda üles kiitawat
tungi tundnud. Sa oled oma elupäewad aeglane
inimene olnud, - üliõpilasena, eksamidel, walja-
maal ja nüüd siin -

Fjeldbo. Ah ja, võib olla, kuid igatahes oli mul
selle juures väga mõnus olla. Ja sellele ei järgni
ühtegi waidumust, nagu siis tundaks, kui lants
päält maha astutaks, pääle selle kui -

Stensgård. Kõigege olen rahul, mis sa ütled, -
kuid sellega mitte! See auguste kõnidege teed sa
ühe halwa teo. Sa rõõwid mu ühendatud
meelele.

Fjeldbo. Kas tead mis, - kui sa ühendatud mee-
lele nii lodevalt kinni -

Stensgård. Jäta järgi, ütlen ma! Shissugune
õigus on sul minu õune kallale tungida? Wai

ei pea sa mind arusaaks inimuseks ?

Fjeldbo. Jumal teab, selles pean ma sind!

Stensgård. Nah, mis see siis peab tähendama, et sa mind araks, kusasaks ning unkenõiduseks inimeste vastu teed? (Kära ja elagu händmine telgis)
Kuule ainult, kuule! Nad juuvad minu tervisest! Mis nii paljussid võib naasa kirkuda, kõigewõgewama juures, see peab õige olema!

(Preili Bratsberg, prl. Munsen ja kandidaat Helle tulevad pahemalt poolt; nad lähewad üle tühja platsi keskel.)

Helle (prl. Bratsbergile). Waadake, preili! Sääal seisabgi just härra Stensgård.

Thora. Mii, siis jätan teid üksi. Hääd ööd, Ragnu!
Hääd ööd! Hääd ööd!

Helle ja preili Munsen. Hääd ööd! Hääd ööd!

(Ära paremale poole.)

Thora (lähemale astudes). Mina olen härra Bratsbergi tütar. Mul on teil jaoks üks kivi papa näest.

Stensgård. Minu jaoks ?

Thora. Olge hääd, siin te on. (Tahab ära minna.)

Fjeldbo. Kas ma ei tohiks teid saata ?

Thora. Ei, tänan; ärge saate mind! Kääd ööd!
(Läheb ära pak. poale.)

Stensgård (loeb paberist laterna juures). Mis see tähendab?

Fjeldbo. Koh, mu armas? Mis kammerherra kirjutab?

Stensgård (purtsnab naerma). Seda ei oleks ma täpvoolest vandanud!

Fjeldbo. Aga siis mitte uneti -?

Stensgård. Kammerherra Bratsberg, un uneti üks milits mehine!

Fjeldbo. Ja seda julged sina -

Stensgård. Wilets, wilets! Seda wõid sa igale ühele edasi ütelda, kes seda kuulda tahab. Aga, algu pääle. (Pistab kirja tasku.) See jääb meie kätte teada? (Seltskond tuleb telgist.)

Monsen. Hännä eesistuja! Kus on härra Stensgård?

Kuln. Säääl ta seisab! Elagu!

Sundestad. Hännä nimenkohtu-admonek on una nühara ära unustanud. (klatab talle kübara.)

Aslaksen. Olge hüäd, - siin on pinnshi! Terve bowle!

Stensgård. Tänan - mul on küll.

Monsen. Ja seltsiliskmeid palures mitte unustada, et homme ninu pool Storlis kaasole on, et. —

Stensgård. Homme? See ei oleud oneti homme-
Monsen. Ja, muidugi; et ringkirja pärast läbi nääksida, mis —

Stensgård. Homme ei sa ma täesti mitte — wast illehomme ehk päew hiljem. Noh, hääd ööd, mu härrad! Südameliskku tänu tänase päewa eest, ja elagu tulevis!

Hulra. Elagu! Me saadame ta koju!

Stensgård. Tänan, tänan! Te ei peaks täipoolert mitte —

Aslaksen. Me läheme kõis kaasa!

Stensgård. Olgu siis! Hääd ööd, Fjeldbo; sina ei tule müüd mist mitte kaasa?

Fjeldbo. Ei, aga seda ma ütlen sulle, mis sina kam-
merhärna Batsbergi kohta lausensid —

Stensgård. Pst! pst! See oli liialdotud ütelus.

Laske olla! — Vii siis, mu armulised sõbrad, kui tahate ühes tulla, siis tulge! Ma lähem ees!

Monsen. Teie näsi, Stensgård!

Bastian. Lauljad, üks laul! Midagi üige isamaalist!

Hulu. Saulu! Saulu! Muusikat!

(Sauldasse ja mängitakse üht rahvalaulu. Pong
marsib ära paremale poole taga)

Fjeldbo (Sundestadile, kes mahar on jäänud.)

Oiga tubli saatsond!

Sundestad. O ja. Aga ka tubli juht.

Fjeldbo. Ja kuhu lähete teie, härra Sundestad?

Sundestad. Minna? Aga lähem koju ja panen
kõrvad päva alla. (Tertab ja läheb. Fjeldbo jääb
ühesinda.)

(Ühesiie langes.)

Teine vastus.

[Kammerherra Bratsbergi maja aiatuba.
Tere mööbel, tiivklaver, lilled ja haruldased
nasmud. Sissenkäis on tagaseinas. Paremalt
näht vas säägituspä; paremal pool mitu
lahtiseisvat klaasrust, mis aeda viivad.

Aslaksen lähel sissenkäigu juure. Teenija tüd-
rus tahab parajasti kaks pünnviljes-wagjont
sisse tulla.)

Teenijatüdrus. Aga te kuulete uneti, seltskond
istub veel lauas. Te peate pärastpooli tagasi
tulema.

Aslaksen. Kas ma ei võiks siin uodota?

Teenijatüdrus. Ja, kui see teile armsam on. Te
võite sääb nii kauaks istet mõtta. (Ära süügi-
saali. Aslaksen istub hasti nusse lähedale. Wahaeg.)

Fjeldbo (tuleb keskelt). Tere, Aslaksen, teil siin?

Tüdrus (tuleb tagasi). O, kui hilja doktri härra
tulewad!

Fjeldbo. Ma pidin veel ühe haige juures käima.

Teenijatüdv. Kammerherra ja preili küsisivad nii
kihti teie järel.

Fjeldbo. So, tõesti?

Teenijatüdv. Ja tohtriherra peavad aga nüüd sisse
minema. Või pean ma ehk ütleva, et -

Fjeldbo. Ei, ei, laske aga olla! Küll ma pärast ikka
weel mõne suutäie saan, nüüd võtan ma parem
siin

Teenijatüdv. Ja nad on kohe valmis. (Ära taga poole.)

Arlarsen (lühikese wahaja järel.) Ja teie wälte seenu-
se lõuna sinna paika jätta, - kus kuugid, peenise
mein ja kõiksegu hääd asjad on?

Fjeldbo. Wõtke mind see jõe teine, siin meie pool saab
enam liiga palju kui liiga wähe kõiksegu häist
asjadest!

Arlarsen. Seda ei võiks ma täiepoolest mitte kinnitada.

Fjeldbo. Hm. Aga ütlege mulle - kaste siin kedagi
võtate?

Arlarsen. Ma võtan kedagi, o jät!

Fjeldbo. Ja kodus lähel kannikesti? Teie abikaasa -?

Arlarsen. Nagu harilikult, moodis; kübita ja jäät
kõhnumaks.

Fjeldbo. Ja teie manemast järgmine?

Aslarsen. Ah, see on juu jääb sandikes; seda teate juu. Meie näsi ei pea juu kard paremini näima; — mis tühtja massab sellest näkida?

Fjeldbo. Waadake mulle õige wäga, Aslarsen.

Aslarsen. Kõh, mis siis?

Fjeldbo. Te oletatana jonnus.

Aslarsen. Seda tegin ma eila kõh.

Fjeldbo. Eila, see wõib küll olla; aga tänna juu —

Aslarsen. Ja need sääb see? Need mist ei juu!

Fjeldbo. Õigusepärast on teil juu õigus, armas Aslarsen; kuid saatused ei ole kord ühesugused siin ilmas.

Aslarsen. Ma pole mitte ise oma saatusse walinud.

Fjeldbo. Ei, armas Jumal on teie jaoks walinud.

Aslarsen. See pole küsi. Jumal on minu jaoks walinud, Daniel Hejre walis minu jaoks, kui ta mind trükkijast ära wõttis ja studeerida laskis. Ja kammerherra Bratsberg walis minu jaoks, kui ta Daniel Hejre häwitab, mis et ma jälle trükkijast tagasi pidin pöörama.

Fjeldbo. Kuidas wõndete te oma parema teadmise wastu. Kammerherra Bratsberg ei ole juu sugugi see, kes

Daniel Hejre ära hävitas; Daniel Hejre hävitas ennast ise ära.

Aslarsen. Võib olla! Aga kuidas tohtis Daniel Hejre seda teha, kui ta minu es seeruguse mastatuse una pääl oli mõtnud. Armas Jumal on ka kaas-süüdlane, isenesest mõista. Misjaks on ta mulle andid minkinud. Kuid alles ma uneti viimati korraliku käsitöölisena võinud karvitada, aga sääl tuleb see wana jahupää —

Tjeldbo. Häbenege, sedavisi rääkimast! Daniel Hejre kaitas teid kindlasti kõige parema tahtmisega.

Aslarsen. Tema hääl tahtmine suudab mind hirmus vähe aidata. — Sääl see, kus nad nüüd istuvad ja klaasisid kooku lähevad ja kõnesid peavad, istusin mina ka kord, olin nagu nemadgi; kandsin peeneid riideid —! Ja see oli nii väeti midagi minu jaoks, — minu jaoks, kes ma nii palju olin lugenud ja nii wana selle järel jannunenud kõigest osa saada, mis ilmas ilusast. Wõta näpust! Kuu wana sai Jeppe paradisis olla?

Üks, kaks, kolm, oli ta jälle wäljas; — terve korekne lagunes sibulakoladeks, nagu meil trükitöölised ütlevad.

Fjeldbo. No ja, aga kui käsi ei näinud ju sügugi nii halvasti. Teil oli ju oma käsitöö, millest kinni võisite harrata.

Aalaksen. See näeb nois ju väga kena. Samase järel ei ole aga vana seisus mitte enam vana seisus. Mul oli kindel põhi jolge alt ära võetud ja ma ulin libeda päble seatud, - ja nüüd pean ka veel tapluid sõnn kumuma, sest et ma armistan.

Fjeldbo. Koks, mina ei taha täpselt mitte analjult kui üle kahut mõista -

Aalaksen. Siis teete ka õieti. - Imelikud segadused! Daniel Hejne ja saatus ja kammerrhõrra ja du ja olud - ja mina ise sinna juurde! Ma ulin tihti selle päble mõelnud, seda lahti arutada ja äht raamatut seirjitada selle üle; aga see kõis on nii äranõetud segane, et - (piilub pah. p. uuse poole.) Aga, - sääel nad tõusevadgi lava juurest üle.

(Seltskond, daamed ja härrad, lähuvad elusalt juttu ajades sügisaalist aeda. Külalistel hulgas Stensgård, Thora pühema ja Selma parema näe kõrvad.)

Fjeldbo ja Aslaksen seisavad tagapool naise
juures.)

Stensgård. Ma olen siin müüra, daamed peavad
nõtkema, kuhu ma neid pean viima.

Selma. Väälja tõule, - te peate seda nägema.

Stensgård. Ah ja, see oleks tore! (Ära kõige eel-
mise klaasruuse kandu par. näht.)

Fjeldbo. Tulise päralt, see oli ju Stensgård!

Aslaksen. Stensgårdi peangi kätte saama. Ma
olen nana küllalt tema järele ümber jooksnud,
õnnelikult nambel sain Daniel Hejrega kokku -
(Daniel Hejre ja Erik Bratsberg tulevad süügisosalist)

Hejre. Hähä! See oli tõepoolest suurepäraline
shary! Nii hääd pole ma sest saadik enam jounud,
kui Sandoni naisin.

Erik. Ja, eks ole? See suudab inimest püsti ajada!

Hejre. Ah, ah, see on etse ündsus oma naha nii
hästi ära tarvilatud näha!

Erik. Huidas nii? (Kaerab.) No ja, ja muidugi, ja!
(Nad lähuvad aeda.)

Fjeldbo. Si, teil on tarvis Stensgårdiga näärida?

Aslaksen. Ja muidugi.

Fjeldbo. Ari asjus?

Aslarsen. Mõistagi, pidunirjeldus lehes —

Fjeldbo. Ja, kas teate, siis peate väljas nii kaua
votama —

Aslarsen. Harridaris?

Fjeldbo. Eestvas, ja! Siin pole aeg ega koht —
ma panen tähele, kui Stensgård ei so silmapilks
üksinda on; kuulge —!

Aslarsen. Hää küll, ma votan, kuni minu jaoks
aega saab. (ära kestm. ukse kaudu.)

(Kammerherra Bratsberg, Sundstad, inspektor
Ringdal ja paar teist härrad tulevad sügisest.)

Kammerherra (Sundstadiga jutus oles). Käibemata,
ühtegi teie? Nah, mõlispidise küju juures ei taha
ma kauem peatama jääda; kuld kõnes leidub
kullateri; seda võin teile nimitada.

Sundstad. Nah, kui kammerherra rahul on,
siis võin mina seda küll ka olla.

Kammerherra. Arvan mina ka. Wastu smeti,
sööl on ju doktor! Ja misticst tühija kõhuga?

Fjeldbo. Ei tee midagi, härra kammerherra; sügisi-
kambreri pole ju kauge maa; ma pean ennast

siin nii pultsed kodukondseks.

Kammerhärna. Waata, waata! Kas tüesti? Seda ei peaks süügi mitte ennale tegema.

Fjeldbo. Kuidas nii? Te ei pane mulle seda onuti mitte pahaks? Te lubasite ju ise mulle -
Kammerhärna. Mis ma teile lubanud olen, see on teile lubatud. - Noh, noh, tundke ennast siis siin aga päälle nagu kodus, ja otsige teed süügi kambris. (Kuputab talle kergelt üle pääle ja puurab Sundestadi puule.) Waadake, see on üks niisugune; teda võite te õnnerüütlikes nimetada ja - sellena teiseks, mis ma ära olen unustanud.

Fjeldbo. Aga, härra kammerhärna!

Sundestad. Ei, ma nimitan -

Kammerhärna. Mitte waidlusi päälle süügi! See mõjub halvasti. Müüd saame wäljas warsti kohwi. (Lätub niilalistega aeda.)

Sundestad. (Fjeldbole). Kas panite tähele, kui imelik kammerhärna kõne on?

Fjeldbo. Seda panen ma juha eila öötu tähele.

Sundestad. Mõelge, ta jääb selle juurde, mina

olevat härra Stensgårdi ümberüütlises - noh, ja
 nii edasi nimetanud.

Fjeldby. Ah mis, härra Sundestad, ja kui see nüüd
 nii vales? Kuid vabandage, - ma pean alles
 ja majadaasemist teutama minema. (Ara parem. p.)

Sundestad (Ringdalile, kes mängulanda kurda seab)
 Kuidas seda küll seletada, et Stensgård siia tuleb?

Ringdal. Ja, ütlege teie mulle seda! Alguises tuda
 nimeskirjas ei olnud.

Sundestad. Kii siis alles pärast? Selle jutluse
 järgi, mis kammerhärra eila kuulda sai -

Ringdal. Ja kas suudate sellest aru saada?

Sundestad. Aru saada? O ja, o ja.

Ringdal (kasemini). Kas arvate, et kammerhärra
 teda kardab?

Sundestad. Ma arvan, tahan ette vaatlise, - seda
 arvan ma.

(Nad lähemad juttu meeste tagapooli ja siis välja
 aeda. Seltsamal ajal ilmuvad Selma ja Stensgård
 elmise aia ukse lähelt.)

Selma. Kas te ei vaataks välja, palun - sääl pun-
 latvade kohalt paistab kirikutorn kui ka terve

nõlemine jagu linna.

Stensgård. Ja, küepoolt, seda ei oleks ma
uskunud.

Selma. Kas ei ole mõljavaade siit kõrgelt mitte
suurepäraline?

Stensgård. Siis on siin suurepäraline; aed ja
mõljavaade ja päikesepaiste ja inimesed!

Taevas, kui ilus siin kõik on! Ja siin elate
te terve suve?

Selma. Äi, mina ja mu mees mitte; meie
tulime ja läheme jälle. Meil on suur tore maja
linnas, palju taredam, kui kõik see siin; te
peaksite seda ainult nägema.

Stensgård. Ja teie perekond elab vist ka linnas?

Selma. Perekond? Mis perekond peaks see olema?

Stensgård. Ja, ma ei teadnud -

Selma. Meil muinasjutuprintsessidel perekonda
ei ole.

Stensgård. Muinasjutuprintsessid?

Selma. Kõige paremal korral on meil misugune
tugev määrasema -

Stensgård. Kuid, ja muidugi! Teie olete siis üks
printsess?

Selma. Maas alla vajunud lossidest, mis nelja-
päeva-öösetel säravad ja niirgavad. Doktor
Fjeldbo arvab, et see väga armas elukutselise on; aga -
nüüd peate te kuulda saama -

Erik (tuleb aiast). Wimmaks liian ma väikese
naiserest?

Selma. Väikene naiserene jutustab härra Stens-
gärdile oma elulugu.

Erik. O! O! Ja missugust osa mängib mees tema
eluloo?

Selma. Printsia osa muidugi. (Stensgärdi p.) Te
teate, ikka tuleb üks prints ja lõpetab nõiduse,
ja siis on näie häa ja ilus, ja siis on ilus täis
rõõmu ja õnnesuvisid ja siis on muinasjutt
otsas.

Stensgärd. Ah, see oli liig lühike.

Selma. Wäit ulla, - teatavas mõttes.

Erik (paneb näe ta ümber). Aga sellest muinasloost
sai teine, ja printsessist sai kuninganna.

Selma. Sel samal tingimisel, nagu teised printsess-
sidgi?

Erik. Missugusel tingimisel?

Selma. Nad peavad wäljamaale minema, —
kangeli äras wõraste riiki.

Erik. Ühes sigar, härra Stensgård?

Stensgård. Täna, praegu mitte.

(Fjeldbo ja Thora tulewad aiast.)

Selma (neile wastu). Armas Thora, oled sa siin?

Sa ei ole ondi haige?

Thora. Mina? Ei.

Selma. Siisgi, siisgi! Sa oled seda kindlasti,
mul näitab, sul on wimmastel päewadel nii
palju doktori käest nõi küsida.

Thora. Ei, ma kinnitan sulle —

Selma. Wait! Las ma katsum! Sa õhetad.

Armas doktor, kas te arwate, et see kuumus
mööda läheb?

Fjeldbo. Iga asi umal ajal.

Thora. Kuumus ei ole ju ka mitte parem —

Selma. Ei, ühtlane keemine sügis — seda ütleb
minu mees ka.

Kammerhärra (tuleb aiast) Terve peresond oma-
wahelises koosolemises? See pole just mitte wäga
wiisakas külaliste wastu.

Thora. Armas isa, ma tahan koke -

Kammerhärta. Ahaa, teie ümber on daamed,
härta Stensgård! Seda tahan mina teinutada!

Thora (tasa Fjeldbole). Jääge teie! (ära aeda)

Erik (Selmale käewart pakkuus). Armuline proua
lubawadi - ?

Selma. Tule! (Mölemad ära par. p.)

Kammerhärta (waatab mölemile järele). Keidi mö-
lemaid lahutada, seda pole mõtelda!

Fjeldbo. See aliks na patune mõte.

Kammerhärta. Kuudas umeti meie taewane isa
lihtsot meelt kaitsta mõtab! (hüüab jälje)

Thora, Thora, siis waata umeti Selma järele!

Wii üks shall, ja ära lase teda nii ümber jooksta;
ta külmatab ennast ära! Ja, meie inimesed oleme
lühikese nägemisega, doktor! Kas te ei tea mõnda
alimõnu selle meele wastu?

Fjeldbo. O ja - õperaha. Seda tawis eneseli nõrwa
taga kirjutada, siis näeb järgmine kord selgemini.

Kammerhärta. Waata, waata! Tänan nänn eest. Aga teie,
kes te ennast siin nagu kodus kunnete olete, peassite
tüepoolist mõhkuse oma külaliste eest hoolitsema.

Fjeldbo. Jämmidusi - Stensgård, kas me mõlemad
vast - ?

Kammerhärn. Oei, mu armas, - mõljäs kõnnit
minu wana sõber Hejre -

Fjeldbo. See tunneb enese ka siin nagu kodus
olewat.

Kammerhärn. Hahaha! Ja, seda teel ta kõpselst!

Fjeldbo. Noh, meie mõlemad natsume ühendatud
jõuel teha, mis võimalise. (Ära arda.)

Stensgård. Härra kammerhärn nimetasinwad
Daniel Hejret. Ma pean tunnistama, ma imesta-
sin teda siin näha.

Kammerhärn. See, tüesti. Härra Hejre ja mina
oleme kuulinennad ja nooreas sõbrad. Pääle selle
on meil elus - olus palju kokkupuntumist -

Stensgård. Just selle kokkupuntumise kohta seletas
härn Hejre eila õhtu mõndagi.

Kammerhärn. Hm!

Stensgård. Ei oleks tema see ulnud, siis poleks ma
kindlasti mitte niisugusesse ärewusesse sattunud
nagu see kahjuks sündis. Kuid tal on wiis, isikute
ja juhtumiste üle rääkida, mis - lähikidalt, tal on

õige kuri keel.

Kammerherra. Mu armas noor sõber - härra Hejre on minu külaline, seda ei tohi te unustada. Täieline vabadus minu majas, kuid ärge kitsendusega: aimustgi mitterüütlilikku tähendust nende kohta, kellega ma läbi käin.

Stensgård. Ma palun väga vahandust -

Kammerherra. No, no, no, - te olete nooresoo hulgarst, kes sellepolest nii tähipäält pole. Mis härra Hejresse puudub, siis raskten ma, et te teda küllalt põhjalikult tunnete. Härra Hejre on igatahes inees, kellele ma väga palju tänu mõlg-
nen.

Stensgård. Seda ta kinnitab küll, aga ma ei usku-
nud, et -

Kammerherra. Female olen tänu mõlgur meie pere-
konna äärmiselt parema osa eest, härra Stensgård. Female mõlgunen ma tänu muus minija eest. See on täiepuolest nii. Daniel Hejre wõttis ta lapse oma
huuli alla. Ta oli wäisene imetegu, kümme aas-
tasena andis ta juba kontsertisid - Te olete temast
kindlasti kuulnud? Selma Sjöblom - ?

Stensgård. Sjöblom? Ja, kindlasti, tema isa oli rootslane.

Kammerhärren. Rootsi muusikaõpetaja, ja muudugi! Ta tuli hulga aastate eest siia. Muusikaõpetaja seisusord pole harilikult, nagu teate, mitte kõige parem; ja ta eluvõisid pole ka just alati -. Noh, härra Hejre oli maast madalast juba annetuksija. Ta võttis väikese oma juure, ta saatis ta Berliini; ja kui pärast isa suri ja Hejre varaline seisusord teiseks oli saanud, tuli ta Kristianiasse tagasi, kus ta muudugi pea kõige paremates ringkondades vastu võtmist leidis. Selle läbi, noadake, sai minu poeg võimaluse, temaga kokku puutuda.

Stensgård. Sel kombel on vana Daniel Hejre küll tööriistades olnud -

Kammerhärren. Nii puutus siin elus üks teisele. Tööriistad, seata vleme meie kõis; - teie ka; see tähendab mahasisukumise tööriist -

Stensgård. O, härra kammerhärren, ma palun teid - mul on päris häbi -

Kammerhärren. Häbi -

Stensgård. Ja, see oli kõrgema kraadini sündmata
Kammerherra. Välise vormi vastu võiks vast mõn-
 dagi ütelda, kuid meelsus oli häa. Ja sellepärast
 tahaks ma teid paluda: kui teil tulevikus mida-
 gi südame pääl on, siis tulge minu juurde,
 kõnelge minuiga avalikult, vtsekoheselt ja rõõlaselt.
 Waadake, me tahame ju võiks kõige paremat, see on
 ju minu kahus -

Stensgård. Ja teie lubate, et ma vtsekoheselt liiega
 kõnelema?

Kammerherra. Jammal teab, ja. Usute teie, et ma
 juba ammugi pole arv saanud, et siinne elu
 teatavates punktides püüde on saanud, mis võiks
 muud ennem on kui soovitatav. Kuid mis pidin
 ma tegema? Öndsa kuningaga Karl Johanni aegu
 elasin ma suuremalt jaolt Stockholmis. Nüüd
 olen ma wana; päälegi käib see minu loomus
 vastu muendustega ette hõkkida või isiklikult
 ennast teres selle avoliku liikumise seksa segada.
 Teie selle vastu, härra Stensgård, teil on võiks eel-
 tingimised selle jaoks olemas; sellepärast hoianne
 ühte.

Stensgård. Tänu, härra kammerhärra! Tänu, tänu!

(Inspektor Ringdal ja Daniel Hejre tulevad aiast.)

Ringdal. Ja ma ütlen teile, see peab eksitus olema.

Hejre. So? See oleks naljakas! Mis ei peaks oma enese kõrvu enam uskuda tahtma?

Kammerhärra. Mis uudist, Hejre?

Hejre. Anders Sundistad on valmis Storli partii poole üle minema - muud midagi!

Kammerhärra. Ah see naljatad!

Hejre. Wabanda, auulisem! Kuulsin seda teatusest suust. Härra Sundistad tahab ennast oma nõrgas-
jäänud kinnise pärast eraluse tagasi tõmmata; ja sellest võib siis edasi järeldada.

Stensgård. Ja seda kuulsite teilt-kemal oma suust?

Hejre. Kagu äeldud; ta kuulutas seda tähtsat uudist kokkukogumise rahvahulga ees, hähä!

Kammerhärra. Aga, mis hädä Ringdal, kuidas see inimeste sega ühenduses võib olla.

Hejre. Ah, seda ära arvata pole raske.

Kammerhärra. See on tõsi. Kuid see on ju meie jaoks-konnale väga tähtis. Tulge, Ringdal, me peame selle

mehega küsiselt rääkima! (Ühis Ringkalliga aeda)
Fjeldbo (küige tagumisest aiakussest). Kas napper-
 härra ära on läinud?

Hejre. Pst! Targad peavad nõuu pidama. Suur
 uudis, doktor! Sundstad paneb oma riigipäewa-
 kandidatuuri maha.

Fjeldbo. Ei ole võimalik!

Stensgård. Ja, jaksad sa sellist aru saada?

Hejre. Küid tuleb siia ehk liikumiste. Nooruse
 ühisus hakkab mõju avaldama, härra Stensgård!
 Kas teote, kuidas te oma ühisust pearsiti nimetama?
 Ah, ma tahan seda teile pärast ütelda.

Stensgård. Kas te tõesti usute, et meie ühisus - ?

Hejre. Saal ei ole omegi täpsest mingit kahtlust.
 Ah, nii saab siis meie võõr osaks isand Proprieta-
 riust siit ära parlamenti saata. Oles ta ainet
 juba läinud! - Ah inu reisiõnnistus on temaga
 taesti! - Ugu! Käia! (Ära aeda)

Stensgård. Aga siis ütles mulle, Fjeldbo, - uskad sa
 enesele seda, küike kokku riimida?

Fjeldbo. On arju olemas, mida veel hakkem on kokku
 riimida. Kuidas sina siia said?

Stensgård. Mins? Naagu teisedgi, muidugi mäista.
Ma olen kutsutud.

Fjeldbo. Sind kutsuti eila õhtu, kuulen ma, -
sinn kõne järel -

Stensgård. Nah jä?!

Fjeldbo. Aga et sa kutse vastu oled võtnud! -

Stensgård. Tulise pihta, mis ma siis pidin tegema?
Ma ei võinud uneti nii viisakaid inimesi
haavata.

Fjeldbo. Su? Seda ei võinud sa? Oma kõne
viisid sa seda küll.

Stensgård. Spelus! Oma kõnes tungisid ma põhjus-
mõtete, mitte isikute kallale.

Fjeldbo. Ja kuidas selitad sa enesele kammerherra
kutset?

Stensgård. Ja, armas sõber, seda võib ainult ühel
viisil selitada.

Fjeldbo. Kinnelt, et kammerherra sind kardab?

Stensgård. Sellaks ei pea tal, Jumal teab, isegi põhjust
olema! Ja on aumees.

Fjeldbo. Seda ta on.

Stensgård. Ja mas see ei ole vtre liigutav, et wana

hänna asja pääle sellist kirjist maatsab? Ja kui lahke oli preili Bratsberg, kui ta kirja tõi!

Fjeldbo. Aga üttele mulle, - eilane jühtumine pole siin uneti kõne alla tulnud?

Stensgård. Mitte sõnaga! Nad on sellise liig haritud inimesed, et sedasugust puudutata. Kuid see maesab mu südame ümbrist, ma tahaks ennast pärast siiski vahandada -

Fjeldbo. Ei, ma annan sulle kindlasti nõuu, seda mitte teha. Sa ei tunne kammerhärrat -

Stensgård. Klää küll; siis rääkigu mu tead minn eest.

Fjeldbo. Aga sa uneti Storli parteist ei taha lahku minna?

Stensgård. Ma tahan lepitust teine panna; minul on ju mu ühisus; see on juba võim, nagu sa näed.

Fjeldbo. Ja, veel üht, enne kui unustan - sinu armastus preili Monseni vastu -; ma andsin eila sulle nõuu sellega kõsi taha teha -

Stensgård. Ja, ja seda võime ikka veel -

Fjeldbo. Ei, kuule! Ma mõtlesin asja üle pikemaalt järule. Sa peaksid selle mõtte nurka hütma.

Stensgård. Ma naine, sul antõigus. Võtad sa hari-
mata perekonnast naise, siis astud teataval viisil
terve perekonnaga abielusse.

Fjeldbo. Ja muidugi, sellel kui na teisel pöörusel -
Stensgård. Mõnse on harimata inimene, sellest
saan ma müüd aru.

Fjeldbo. Palju ta just häid kombeid ei ole.

Stensgård. Ei ole, Jumal teab! Ta käib ümber ja
kõneleb inimestest, kes temaga läbi käivad, halvasti,
see pole viitliline. Startis lehkab kõigis tubades
halva tubaka järgi -

Fjeldbo. Aga, mu armas, - et sa seda tubakalõhna
müüd alles tunnud - ?

Stensgård. Seda teab sõrdlus, minu seisukaht siin
ümberrõõndu oli esimesest silmapilgust saadik
wildas. Ma saatusin parteimeeste küüsi, kes mulle
kõrvad täis puhkusid. Sellel peab lõpp olema!
Mina ei taha ennast siin pikapäälse unõnaku ja
toaruse ning rumaluse kõriistaks lasta.

Fjeldbo. Aga mis jaoks tahad sa siis oma ühiskust
karistada ?

Stensgård. Ühiskus jääb muutmata, ta on naimis

laialisele alusele rajatud, see tähendab, ta on asu-
tatud, et halbadele mõjudele vastu tõotada, - nüüd
allis näen ma, misunguselt küljest need mõjud
tuluvad.

Fjeldbo. Aga usud sa, et „Korvusel“ suurema arva-
minu on?

Stensgård. Ja peab neil olema. Ma tahan küll nõuda,
et need paivisised ennast minu parema arvamise
alla paenutavad.

Fjeldbo. Kuid nad nüüd aga ei taha?

Stensgård. Siis võivad nad unataed minna. Mul
pole neid enam kausis. Ja päälegi arvad sa, et ma
pimeda kangekaalsuse ja wiltsa põhjusmõtete natu-
kamise läbi oma tulevikku wale teele lasaksin tõrju-
da, nii et ma ial eesmärgile ei saa?

Fjeldbo. Mida mäistad sa eesmärgi all?

Stensgård. Elu, mis minu annete kohane ja rõõme
minu huvisid täidab.

Fjeldbo. Jätka tühiad kõnekäänud! Mida mäistad sa
eesmärgi all?

Stensgård. Noh, selle wain ma seda ju ütelda. Ees-
märgi all mäistan ma, aegamööda riigipäeva saadi-

muks või riiginõunikuks saamist ja niikasti
ning lugupeetud perekonnast naasevõtmist.

Fjeldbo. Waata, waata! Ja sääl mõtled sa kam-
merhärra ja ta ühenduste abiga - ?

Stensgård. Oma enese abiga mõtlen ma seda
kätte saada! See tuleb ja peab tulema, kuid üsna
jätkuvalt iseenesest. Koh, sinna maani on veel häa tükk
teed, - waini sellest! Wahapääl tahan elada ning
siin ilu ja päikesepaistet maistata -

Fjeldbo. Siin ?

Stensgård. Ja, siin. Siin walitsewad peened kam-
merhed, siin on olemisel armast, siin on põrand
mestakoodid, mille pääl nõnda ütelda ainult lastesaa-
ngutlastega võib astuda, siin on kugitööd avarad,
ning daamid istuvad neis nii ilusasti, siin hel-
jub juht kõrgelt ja paenduwalt nagu udusulemärg,
siin ei kohma tauris tupppe ja ei pane seltskonda
wainima. Ah, Fjeldbo, siin alles tunnen ma, mis
on suurtsuqsus. Ja meil on tüepoolt oma aadeli
olemas, wäikene ringkond, hariduse aadeli, ja
sõnendi hulka tahan ma kuuluda. Kas sa ise
isegi tunne, kuidas siin nagu puhastuse tulist löbi

lõhed, et rikkus siin teist laadi on? Kui ma
 hõnsele rikkuse peale mõtlen, siis kujutan seda
 enesele ette kui suured parid rasvaseid pangas-
 piletid ja õliplekkidega raetud pantkirju; -
 kuid siin, siin on metall, läikiv hõbe! Ja in-
 imestega on just niisama. Kammerherra, - mis-
 sugune suurepäraline, peenikene naus!

Fjeldbo. Seda ta on.

Stensgård. Ning pueg, - lahke, otsesõhene, tubli.

Fjeldbo. Kindlasti.

Stensgård. Ja minijas alles -! Ta on ühes pärl!

Jssand Jumal, missugune rikas ja omapäraline
 loomus -

Fjeldbo. Seda on Thora - preili Brutsburg ka.

Stensgård. Ja muidugi, aga waata, tema ei ole
 siiski nii tähtis.

Fjeldbo. Ah, siin ei tunne teda. Sa ei tea, kui
 sügav, naivne ja truu ta on.

Stensgård. Kuid minijas! Kui otsesõhene, peasegu
 hoolimata; ja nii täis lugupidamist, nii võitlus -

Fjeldbo. Ma usun täiesti, sul on pää tema järel
 segi läinud -

Stensgård. Aleilus maesterakna järel? Oled sa hull, inimene! Kuhu viiks see? Ei, aga ma hakkas nüll armastama, seda tunnen ma juba. Ja, ta on tüesti sugaw ja waise ja truud.

Fjeldbo. Kes?

Stensgård. Preili Bratsberg, muidugi.

Fjeldbo. Kuidas? Sa ei mõtle ometi selle pääle -?

Stensgård. Muidugi, päris tõsiselt.

Fjeldbo. Aga ma kinnitan sulle, see on täitsa wõimata!

Stensgård. Koko! Tähtmine on maailma wõim, sina! Me saame nägema, et see wõimalik on.

Fjeldbo. Ei, aga see on ju puhas lausa kergemellus!

Eila oli see preili Munser -

Stensgård. Ja waata, see oli illepääsmaal, kuid sääl andsid sa ju ise mulle nõu -

Fjeldbo. Ma annan sulle kõige kindlamalt nõu mitte kummagi pääle mõelda.

Stensgård. See? Sa mõtled wõimati ise ühte nendist walida?

Fjeldbo. Mina? Ei, ma kinnitan sulle -

Stensgård. Ma ei oleks enamast sellest wa targosi hoida lasknud, kui see nii oleks. Tähetars mulle

tes pääl ette astuda, tahetakse mu tulevikku
nimni panna, siis ei tunne ma kellegi vastu
hoolimist.

Fjeldbo. Kõia ennast, et mina sedasama ei ütlen!

Stensgård. Sina! Mis õigusega sead see ennast
Bratsbergi perekonna eestkostjaks ja kaitstjaks?

Fjeldbo. Kõige vähemalt sübra õigusega.

Stensgård. Pah, — see suguse kõnega sa mind ei
püüa. Oma isä õigusega, — see p see on.

Sinu väinlast eduvast rahustab see, siin majas
kusk nanakundis olla, selle pärast pean mina
eemale jääma.

Fjeldbo. See oleks sinule ka kõige see parem. Sa
seisad siin kõnestatud pinnal.

Stensgård. Iu? Tõesti? Palju tänu! Küllap
ma seda pinda juba tundada oskan.

Fjeldbo. Katsen; aga ma kuulutan sulle ette, ta
langeb enne sisse.

Stensgård. Hoho! Sul on midagi ees? Hää, et
ma seda tean! Küind ma tunnen sind, sa oled
mu vaimlane — ainuke, kes mul siin on.

Fjeldbo. Seda ma ei ole.

Stensgård. Siisgi sa oled seda! Oled seda alasti
 olnud, juba kooli ajal. Waata siin ringi, kuidas
 kõik minust lugu peavad, ehk ma siin kull
 wõoras elin. Sina selle wastu, kes sa mind
 tunnud, sa ei ole minust kunagi lugu pidanud.
 See on niipääd siin paha külg, et sa ialgi kel-
 legist lugu ei pea, sina medelised Kristianias
 ainult theoloogitel ja wiitsid oma aega paha nal-
 jada tegemisega. See tasub end nähte, sina! Aru-
 saamine sellest, mil rohkem wäärtust on elus -
 lähel nühises, ja lõpuks ei nõlka enam milleksgi.

Fjeldbo. Kii siis ei nõlka mina enam milleksgi!

Stensgård. Oled sa minust kunagi lugu osanud
 pidada?

Fjeldbo. Millest pidin ma siis lugu pidama?

Stensgård. Arim tahtmisest, kui mitte muust.

Sellest peawad kõik teised lugu, liht-inimesed
 eilasel pidul, kammerhärre Bratsberg ja tema
 perekond -

Fjeldbo. Ja muuseid, ja - pagana pikts, mis
 ma ütelda tahtsin, - sääl wäljas seisab keegi ja
 watab sind -

Stensgård. Kes siis?

Fjeldstr. (läheb tagasi poole). Kiegi, kes sinust luger peab. (Avald ussi ja hüüab välja). Aslaksen, tulge sisse!

Stensgård. Aslaksen?

Aslaksen (sisse astudes). Noh, viimase uneti!

Fjeldstr. Nägemiseni! Ma ei taha rõõmu segada.
(Ära aeda.)

Stensgård. Ahida, pagana pikka, tahate teie siin?

Aslaksen. Mul on hädasti tarvis teiega kõnelda.

Teie lubasite mulle eila kirjelduse ihsuse asu-
tamise üle ja -

Stensgård. See ei või ilmuda, - meie peame ka mõnereks teiseks juhtumiseks jätma.

Aslaksen. Väimata, härra Stensgård; leht peab hõmme aegsasti ilmuma -

Stensgård. Lallus! Tervet asja tuleb muuta.

Ta on nute järsku astunud; uusi küsimusi on juurde tulnud. Mis ma kammerhärra Bratsbergi kohta ütlesin, tuleb käiesti muuta, enne kui teda karvitada võib.

Aslaksen. Koht kammerhärra vastu on aga juba laotud.

Stensgård. Siis peab teda välja võtma.

Aslarsen. Välja võtma!

Stensgård. Ja, ma ei taha teda sell kujul kriis-
kida lasta. Te vaatate mulle otsa? Arvate
mast, et ma ühisuse asju juhtida ei oska?

Aslarsen. J, Jumal hoidku! Aga ma pean teile
selligipärast ütleva —

Stensgård. Mitte vastu rääkida, Aslarsen, seda
ma ei kannata!

Aslarsen. Härra advokat Stensgård, kas te ma
teate, et ma seda natukest kuiva liiba, mis mul
on, selle läbi võin kaotada? Kas te teate seda?

Stensgård. Ei, — seda ma ei tea.

Aslarsen. Aga see on nii. Wiimane talw, enne kui
te siia tulite, läks mu leht hästi. Ma toimetasin
teda ise, tahan ma teile ütelda, ja ma toimetat-
sin teda ühe põhjussmotte järel.

Stensgård. Teie?

Aslarsen. Ja muidugi! Ma ütlesin endale ainult
laiem publikum suudab lehte üleväl hoida; aga
laiem publikum on — halb publikum, — see on juuba
kohalikkudes aludes; — ja halb publikum tahab

halba lehte. Väete, niivisi koimetasin minna
lehti -

Stensgård. Halvasti! Selle vastu ei või vähelda,
Aslarsen. Ja, mu näsi näis hästi säälijures.
Kuid säääl tulite teie ja töite meie munka mõt-
teid; ja leht amandas märvi, ja sellepärast län-
sivad Anders Sundestadi sübrad meie ära. Kes
järel jäid, need maksavad militsasti -

Stensgård. Kuid leht läks hääks.

Aslarsen. Mina ei saa ära elada hääst lehest.
Sina pidi elu tulema; pidi lõpp tehtama, nii
lubasite te eila; sinued hävrad pidid häbisam-
basse; ajakirjete pidi asju tulema, mida igäike
peaks lugema, - ja nüüd tahate mind kadasse
jätta -

Stensgård. Huhoo! Arvate, et mina teid ja skan-
dali tahan teenida? Ei, hāman wāga, mu armas
mees!

Aslarsen. Hävra Stensgård, ärge ajage mind
wiimseni, muudu juhtub midagi!

Stensgård. Mis te sellega tahate ütelda?

Aslarsen. Ma tahan ütelda, et ma siis oma lehte

teie ühisel meel peab hoidma. Jumal on
mu tunnistaja, ma ei tee seda mitte häda meelega.

Enne teie siatulekut koitsin ma end ahusasti
enestap mistest ja õnnetest ja seesugustest
süüta asjadest, mis tihti sünninudgi polevad.

Kuid nüüd seadsite teie rõõsu pääd pääle, nüüd
on waja teistsugust koitu pakkuada -

Stensgård. Seda tahan ma teile ainult ütelda:

koimetate teie oma pääd, teete te ühe samm
ilma minu käsuta, ja teete teie sinise liikumise
oma musta omakasu abinõuks, siis lähem

minna raamatutruunkija Almi juurde ja asutan
mee lehe. Meil on raha, ütlen ma teile ainult!

Ja neljateistkümnepäevaga on teie nurgaleht
moras.

Aslaxen (kahwatu). Seda te ei tee!

Stensgård. Ja, seda ma teen; ja mina olen mee-
les lehte nii koimetab, et laiem publikum tema
poole hviab.

Aslaxen. Siis lähem mina weel selsamal tummil
kammerhärra Bratsbergi juurde -

Stensgård. Teie? Mis te saäl tahate?

Asklarsen. Mis ma sääl tahan? Arvate etse, et ma ei tea, mispäraast kammerhärri teid wärsile on kutsumud? Ta kardab teid ja seda, mis te teha tahate; ja seda tarwitate teie oma nauses. Aga kui ta teid kardab ja seda, mis teie teha mõtlete, siis kardab küll ka seda, mida mina kühkida tahan; ja seda saan mina oma nauses tarwitama.

Stensgård. Seda te julgete? Teie? Kiisanguine näpard -!

Asklarsen. Seda saate teie nägema. Kui teie kõne lehest wälja tuleb, siis peab kammerhärri selle eest mulle tasu maksma.

Stensgård. Julgege, julgege ainult! Te olete juubnud, inimene -!

Asklarsen. Mitte liiga. Kuid ma saan lõukverast, kui mu natusest leiha minult ära wõtta tahelast. Teie ei sauda enesele mu wõdust olekut ette näjutada: haige naene, sant laps -

Stensgård. Kasige minema! Tahate te mind oma alatuse soppa sisse kaasa kiskuda? Mis puntrwad minusse teie luuwalu põdyjad naesed ja teie

võrdjad? Julgege aga mulle tee pääl ette astuda, natsuge aga mul üht aimust mõljarvaadet kinni panna, siis oletu te sandisepti najal veel enne kui aasta möödas!

Aslarsen. Ma votan ühe päeva -

Stensgård. Noh, näib nagu pööraksitu mõistuse juurde tagasi.

Aslarsen. Ma annan eralises lugijatele teada, et kaimetaja külmuse puhul, mida ta pidul saanud -

Stensgård. Ja muidugi, tehse seda; see pole sugugi võimata, et meie rahakesi veel kokku lepime.

Aslarsen. Kui see onchi lähess! - Härra ülem-kohtu-advokat, mõtelge: ajaleht on mu ainuke lüpsilehm. (Lähel ära läbi keskpaiga.)

Sundestad (elamise aiakuse pääl). Noh, härra

Stensgård. Noh, härra Sundestad?

Sundestad. Teie olete siin nii üksis? Kui teil midagi selle vastu ei ole, siis tahaksin hämmeliga paar sõna teiega rääkida.

Stensgård. Olge nii lahke.

Sundestad. Kõigepäält tahaksin teile ütelda. Kui te ehk kuulnud olete, nagu oleks mina teie kohta midagi halba lausunud, siis ei tahi te seda uskuda.

Stensgård. Minu kohta? Mis te siis alla ütelnud?

Sundestad. Mitte midagi, ma kinnitan teile. Kuuld siin on nii palju päewawargaid, kes oma ametis peavad inimesi üksteise wastu üles kihutada.

Stensgård. Ja, - üleüldiselt öeldud ulme meie mõlemad wähe wildakusse seisukorda sattunud üksteise wastu.

Sundestad. See on üsna loomulik seisukord, härra

Stensgård. See on wana waherõrd meega; see on ikka nii.

Stensgård. Oh hoidku, härra Sundestad, te pole ju veel sugugi nii wana.

Sundestad. O siisgi, siisgi, ma lähen nii piknamööda waimses. Ma olen nüüd juba kümmed aastad riigipäewas istunud. Minu arust oleks waimses aeg, et järultulija saan.

Stensgård. Järultulija?

Sundestad. Ajad muutuvad, waadake. Need üles-

anded tänkawad, ja nende edendamiseks läheb mure ja jõudusid tarwis.

Stensgård. Aursalt ja utsekaherelt, härra Sundestad, - kas te küesti tahate Mõnsoni eest tagasi astuda?

Sundestad. Mõnsoni eest? Ei, Mõnsoni eest ei astu ma tagasi.

Stensgård. Aga siis ma ei mõista - ?

Sundestad. Ütleme, ma astuksin Mõnsoni eest tagasi, kas te usute, et tal lootust oleks walitud saada?

Stensgård. Ja seda on raske ütelda. Selwalmisused on küll juba ülehõmme, ja meeleolu pääle pole ka veel mitte küllalt mõjutud; küid! -

Sundestad. Mina ei usu, et sel tagajärge oleks. Mina ja kammerhärra partei ei anna temale oma häält. "Minnu partei," see on niid niis kõnevään; ma ütlen sellega masuma nikkas, manu perekondi, kes kindlalt oma maslepi pääl istuvad ja siin kodus on. Need ei taha Mõnsonist teadagi. Mõnson on sisse rännanud; keegi ei tunne vieti nii põhjalikult teda ja tema alusid. Ja sellepärast pidi ta siin niis palju ära laastama, et rummi saada; metsi ja perekondi laastama, nõnda ütelda.

Stensgård. Kuni te nüüd aga arvate, et lootust ei ole - ?

Sundestad. Hm. Teile on kindlasti andud osaks saanud, härra Stensgård. Armas Jumal on teid rikkalikult ehitanud. Aga ihe väikese asja oleks ta pidanud teile pääle kauba kaasa andma.

Stensgård. Ja see oleks ?

Sundestad. Nõelge, - miks ei mõtle te kunagi iseenese pääle ? Misparast ei ole teil sugugi auu-ahmusest ?

Stensgård. Auuahmusest ? Minul ?

Sundestad. Mis näite te siin ümber ja kulutate oma jõudu teiste eest ? Siühidalt, - misparast ei taha teie ise mitte parlamenti minna ?

Stensgård. Minna ? Sellega ei ole teil tõi taga !

Sundestad. Nagu ma kuulen, olete oma hääl-õiguse muretsenud. Ei tarvita te aga nüüd juurust, siis saab keegi teine sinna ja jääb mõis alla kindlalt sadulasse, ja siis pole teda nii kerge säält välja tõsta.

Stensgård. Aga, taeva pärast, mis te säält ütlete, kas on see täepoudest teie arvamine, härra Sundestad ?

Sundestad. Sellest pole ju midagi kasu; kui
teie ei taha, siis -

Stensgård. Ei taha? Ei taha? Otseskohesti
tunnistada, ma pole mitte nii ammahnuseta,
nagu te arvate. Aga kas te siis tõepoolest usute,
et see võimalik oleks?

Sundestad. Võimalik oleks see juba. Mina teeks,
mis mõiks. Kammerherra muidugi niisama;
ta tunneb ju teie kõnelija andi. Naured on teie poolt,
ja -

Stensgård. Härra Sundestad, tüüsti, teie olete minu
täsimis sõber!

Sundestad. Ah, seda te nüüd vist küll nii täsiselt
ei usu. Oleks ma teie sõber, siis võtaks te koorma
mu õladelt; teil on noor tüvi, - teil oleks nii
kerge seda koormat kanda.

Stensgård. Mina olen selles asjas tüüsti teie mees;
ma teid hädasse ei jäta.

Sundestad. Te oleksite siis nõuus - ?

Stensgård. Siin mu käsi!

Sundestad. Täna. Nõuige, härra Stensgård,
te ei saa seda kahetsema. Aga nüüd peame

ettevaatlikult tööle hakkama. Me peame selle
 eest hoolt kandma, et meie mõlemad valija-
 meesteks saame, - mina, et teid oma järeltulijaks
 ette panna ja et teid koosolekul natukene harr-
 mast katsuda, ja teie, et oma waadete eest
 valija astuda -

Stensgård. Ah, kui me juba nii kaugele olime,
 siis olime ülu all. Valijameeste - koosolekul on
 ülivõim ju teie käes.

Grundestad. Ülivõimul on oma piirid; - teie
 peate muidugi oma küneandi tarvitama;
 te peate katsuma seda ära seletada, mis kõige
 raskem väärastrust ja pahameelt sünnitada võib.

Stensgård. Te ei arva uneti, et ma oma par-
 teist pean lahku lööma?

Grundestad. Waadake korraga mõistlikult asja pääle.
 Mis see tähendab, et siin maks parteid on? See tähen-
 dab, et siin ühel pool üks hulk mehi või sugukondi
 on, kes ülevõimuliste varanduste perimehed on, - ma
 mõtlen, kelle pärast on umandus, isesisivus ja osa
 võimust. See on partei, kuhu mina kuuldan. Ja
 teisil pool, seal seisab hulk noori kaaskodanikke,

kes häämeelega neid riiskondlisi marandusi
omandada tahaksid. Waadake, see on teie partei.
Aga selle partei jätab te isma loomulikult ja
ilma pikemata maha, kui te nüüd osa saate
wõimust ja selle läbi masomanikuna enesele
sinn seisukohta muretsete; - ja, sest see on
karmilik, härra Stensgård!

Stensgård. Ja, seda usun ma ka. Kuid aeg
on lühike; seeaugust seisukohta ei saa mitte
nii käelikutsega omandada.

Sundestad. Muidugi mitte; kuid loatus üksi
oleks teile wast juba kasulik -

Stensgård. Loatus?

Sundestad. Kas teile mõte rikkast naist wõtta nii
hirmus raske oleks, härra Stensgård? Siin ümber-
kondu on rikkaid pärijaid. Kus nel tulwike on,
nagu teie, - mees, kes kõige kõrgemate ametite
pääle wõib saada, uskuge mind, mitte ühes ei
pülgaks teid ära, kui te oma osatargalt män-
gite.

Stensgård. Siis aidake mind selle mängu juures!
Dawas! Te näitate mulle riidetud maad - tore-

daid väljamaateid! Kõik, mis ma leotnud ja
püüdnud olen: mabastajana rahwa eel sammun-
da, - see naugus, millest unistasin, see nihkub
mulle küis nii näega katsutawalt lähedale:

Sundestad. Ja, huiame silmad lahti, härra Stensgård!
Te annaksite on juba jalul, näen ma. See on häär.
Kõik muu tuleb iseenesest. - Koh, esialgu minn
känn! Ma ei unusta seda ialgi, et te wõimuruar-
ma mu wanedelt üljadelt tahate ära wõtta!

(Külalised ja majarahwas tulewad aegomööda aia-
st. Kaks teenijat-tüdrusent toowad küünlaid ja
pakuvad järgneva steeni aegu keelerastet.)

Selma (läheb klaweri juurde taga pool.)

Härra Stensgård, te peate ühes mängima; me män-
gime pandimängusid.

Stensgård. Häärmeilega, ma olen kõige paremas
kujus! (Läheb niasamuti taga, aitab Selmat, nihutab
tuulisid jne.)

Eris (surutud häällega). Mis, pagana pikta, papa
sääb jutustab, härra Hejre? Mis kõne see on, mida
Stensgård eila olla pidanud?

Hejre. Häär! Kas seda ei teata?

Erik. Ei; meil linnainimesed olime lõunasöögiks ja pallipidurks klubes. Aga paps ütles, härra Stensgård olla Storli perekonnast täiesti lahku löönud, ja ta olewat hirmus jäme olnud hõnse ni vastu -

Hejre. Hõnse ni vastu? Ei, sääl olete kindlasti valesti kuulnud, auulisem -

Erik. Sääl seisio küll nii palju inimesi ümber, et ma mitte võeti aru ei saanud, kuid ma kuulsin umeti isna selgesti, et -

Hejre. Olgu! Ootame hõnse ni, - siis saate terve loo inimese Aslakse ni lehest teada. (Läheb eemale.)

Kammerhärra. Noh, mu armas Sundestad, kas te isna veel kindlaks jäätis oma jõnni juurde - ?

Sundestad. See pole jõnn, härra Kammerhärra; kui kedagi häda oht varitseb eemale tõrjuda, siis andku ta parem vabatahtliselt annu.

Kammerhärra. Sõnakulksud! Kes mõtles küll selle pääle, teid eemale tõrjuda?

Sundestad. Ihm; mina olen wana ilmaette kuulutaja. Siin tundub õhus ilma muutust. Noh, mul on juba asetäitja valmis. Adwokat Stensgård on valmis -

Kammerherra. Advokat Stensgård?

Sundestad. Ja, kas see ei olend teie arvamine?
Ma pidasin seda märguandmiseks, kui kammerherra
ütlesid, seda meest peaks kutuma ja tema nõusse
heitma.

Kammerherra. Ja, ma arvasin tema ülesastumises
terve selle hävitava peituse vastu, mis Sturli asetaks.

Sundestad. Aga kuidas võisite selles nii kindel olla,
et Stensgård neist inimestest lahkuv lööb?

Kammerherra. Oh armas, see tuli ju eila õhtu
ilmsiks.

Sundestad. Eila õhtu?

Kammerherra. Ja muudugi, kuis ta mõnemi hävi-
tavast mõjust meie nurgas rääkis.

Sundestad (lahtise suuga) mõnemi?

Kammerherra. No jah; laua pääl -

Sundestad. Laua pääl, ja muudugi - ?

Kammerherra. Ta oli koke jäme; nimetas teda raha-
kotiks ja pisuhännaks või lerdavaks märke või
sellesarnaseks. Haha, see oli tõesti naljakas päält
kuulata.

Sundestad. So, - see oli naljakas päält kuulda.

Kammerhärra. Ja, ma ei solga, Sundestad, ma ei kahitsenud inimesi, et nad redawiisi saiwad.

Aga niind peame teda toetama, sest seesuguse morise pääletikumise järel -

Sundestad. Naagu eila - ?

Kammerhärra. Ja muidugi.

Sundestad. Lana pääl ?

Kammerhärra. Jah, lana pääl.

Sundestad. Chonseni vastu ?

Kammerhärra. Jah, chonseni ja ta kildronna vastu.

Niind katsuvad nad muidugi kätte maksta, ja seda ei või neile pahaks panna -

Sundestad (kindlalt). Seda Stensgärdi on vaja toetada, - see on kindel!

Thora. Armas papa, sa pead kaasa mängima.

Kammerhärra. Ah, lollus, laps -

Thora. Ja muidugi, tuli! Selma tahab seda tingimata.

Kammerhärra. Ja, ja, siis pean küll järel andma.

(Ära minnes tasa.) Päris kahju sellest Sundestadist,

ta hakkab lüpepoolest nüüres minema, mõtle uneti, ta pole mitte ühes raas arm saanud, mis

Stensgård -

Thora. Ah tule, tule! Me peame nüüd mängima!
(Ta tõmbab tema ringi sisse, kus mäng noorematel
juba käies hakk on.)

Eerik (hüüab koha päält). Härra Hejre, teie olete
pandi sissenõudjaks nimetatud!

Hejre. Hähä, see on täepoolest esimene nimetus
minu elus.

Stensgård (näisama ringi keskel) Teie tutvuse
pärast kohtutuga, härra Hejre!

Hejre. Ah, mu armastuseväärilised noored sõbrad,
see teeks mulle suurt rõõmu, teid nüüki tublisti
karistada. - Olgu!

Stensgård (hüüab Sundestadi juurde, kes pahem. nätt
es sisab). Te võiksite kammerhännaga, millest oli
jutt? Vast. minust?

Sundestad. Kohjuro, eila õhtusest loost -

Stensgård (näis ringutades). Pagan võtku -

Sundestad. Ja arvab, te olete hirmus jäme olnud.

Stensgård. Ja, kas te siis ei usu, et mul kohj on -?

Sundestad. Te võiksite seda nüüd jälle hääres teha.

Eerik (hüüab ringi keskel). Härra Stensgård, teie näes
on järg!

Stensgård. Ma tulen! (Ruttu Sundestadile). Jälle
hääks teha - mil viisil?

Sundestad. Iiri jukust leiote, vabandage ennast
kammerhärriks.

Stensgård. Jumal taab, seda ma teen!

Selma. Ruttu, ruttu!

Stensgård. Ma tulen, armuline proua! Siin
ma olen.

(Chang ristab naeru ja naljatuste all edasi.

Paremal pool mängivad mõned vanad härrad
kaarta. Sundestad istub pak. kätt; Daniel Hejre
tina läheduses).

Hejre. See kollanokk ütleb, minul olewat kokkutegea
kegemist olnud!

Sundestad. Tal on vähe häbemata suu, seda ei
või salata.

Hejre. Sellepärast liputabgi terve perekond raba te
ümber. Hähä; otse viiete waadate, kuidas nad teda
pelgavad.

Sundestad. Ei, sääl te eksite, härra Hejre, kammer-
härra ei pelga.

Hejre. Chitte? Kas te arvate, et ma pime olen, amlisem?

Sundestad. Muidugi mitte, aga - ja, kas te ka
wainida mõite? Hää küll, ma tahan teile üteli-
da, kuidas see asi tüüti on. Kammerherra usub,
et eilne kõne hõnseni pihta olnud sihitud.

Hejre. Hõnseni pihta? Ah, luri!

Sundestad. Inmala eest, herra Hejre! Ringdal
mõi päri on talle seda sisse puhunud -

Hejre. Ja müüd lähel ka ja kutsud teda suureks
lõnnaköögiks! Ei, see on, kort wõtsu, suurepärali-
ne! Kas teate mis, siin ei saa ma suud pidada!

Sundestad. Pst! Pst! Ärge unustage, mis te mulle
lubasite. Kammerherra on ju teie wana kooliwend,
ja kuigi ta teiega wähe karedalt on ümber käinud -

Hejre. Hähä, ma maassan talle seda protsenti-
duga nätte -

Sundestad. Hoidke ennast, kammerherra on wägew.
Ärge äritage läwi!

Hejre. Bratsberg, läwi? Ihu, kogu on ta, mu
armas, - ja mina ei ole seda mitte. Oi, mis-
suguse aine taredas naurimises, pilkamises
ja terawusteks annab see lugu mulle, kui enne
kord meie suur protsess käimas!

Selma (hüüab ringi seest) Härra kohtunise,
mis peab see tegema, kille oma see pant?

Erik (tähtlepanemata Hejrele). See on Stensgårdi
oma! Mõelge midagi viige naljakast mõlja.

Hejre. See pant? Hähä, vastame järele; ta
võiks ju näituseks — olgu! Ta pidagu üks
kõne!

Selma. See on härra Stensgårdi pant.

Erik. Härra Stensgård peab kõne pidama!

Stensgård. Ah, ei, jätke see nõudmine, ma
tegin eila oma asja halvasti küllalt.

Kammerherra. Suurepäraselt, härra Stensgård;
mina maistan ka natuke kõneasavusest.

Sundstad (Hejrele) Tulise pihta! Kui ta nüüd
sisse ei kuku!

Hejre. Sisse ei kuku? Hähä, teie olete mul
ubane! Tore mõte! (Puultara Stensgårdile).

Kui te eila oma asja halvasti tegite, siis
võite ju tänna ise endale suur pääle lüüa.

Stensgård (äkitselt ihest mõttest tabatud).

Sundstad. Tuhus on kões!

Sundstad (kõrvale puiklevalt) hängige oma

ora targalt! (Otsis oma nõtbara ja hiilib
pinnamööda ukse juurde.)

Stensgård. Ja, ma pean ühe kõne!

Naored daamed. Bravo! Bravo!

Stensgård. Wõtse oma klaasid kätte, mu
daamed ja härrad! Ma pean kõne, mis muinas-
jutuna algab; sest ma tunnen, kuidas fantasia
elustaw wõel siin ringis minust läbi koswab.

Enik daamedel. Kuulge! Kuulge!

(Klammurhärma wõtab oma klaasi mängu-
lawa päält par. kätt ja jääb sinna seisma.

Ringdøl, Fjeldbo ja paar teist härrast tulewad
aiast sisse).

Stensgård. See oli kewadel. Sääel lendas noor
kägur orgu. Kägur on õnnelind; ja sääel oli
just parajasti suur lindude pidu all lamades
põllu pääl, ja metslinnud kui kodulinnud
kuqusid sinna kokku. Kanakuntidest kuqus
neid ja anitiikidest tuli neid; Starli mõisast
lendas ühe paks raske mõttus alla madalal
sahisewal lennul, laskis end maha, lohistas
sulgaj, siputas liiw ja tegi end weel raswasemaks

kui ta oli, ja wahl seksa kroaksusta: krak!
 krak! krak! Mis nii palju tähendab kui: mina
 olen Starli sultan!

Kammerherra. Suurepäraline! Kuulge!

Stensgård. Ja siis oli seal üks wana rähn.
 Müüda püstitäwised libises ta müüjasiirutatud
 kihaga üles ja alla, püuris üna kerawa
 nokaga püu sisset, neelas üssa ja küike
 seerugust kraami, mis sappi annab, ja pare-
 malt ja pahemalt poolt kuuldas: priik! priik!
 priik! - see oli rähn -

Eris. Wabandage, kas ei olewad see wast kurg woi-
leire. Olgu!

Stensgård. See oli wana rähn. Kuid sääl tuli
 elu seltskonda, sest nad leidiswad ühe, kelle
 üle kaagutada wõis, ja nii kogusid nad
 kukku ja kaagutasid kooris, nii kausa, kuni
 napp kagu na ühes hakkas kaagutama -

Fjeldbo (tähelpanemata Inmala pärast, inimene, jätka
 järde!

Stensgård. Aga kee, kelle pihha wõis wõis, oli
 kotska, kes üksikus rahus järsu kalju pääl

istus. Tema üle olid nad kõiks ühel arvamisel
 „Ta on ümberuskonna hirmutus“, lausub üks
 kahiseva häälega ronn. Kuid kutas lendas
 lingeldes alla, haaras käe ja kandis ta kõrgesse. —
 See oli rõõvimine armastuse pärast: Ta säält
 iluvolt vaatas õnnelind rõõmsalt wälja kangel
 üle sügawuse; säält oli wainus ja päikespaiste;
 säält õppis ta üle otsustama, konna kuulide ja
 kisa põeldude rämpsu üle —

Fjeldho (wäijult). Söpp! Söpp! Muusika!

Kammerhärre. Pst! Ärge segage teda!

Stensgård. Härra kammerhärre Bratsberg, siin
 lõpet mu muinasjutt, ja ma arwan teie ette ja
 palun teilt kõigi ees wabandust eilase juhtumise
 eest.

Kammerhärre (pool sammur taganedes), chinult?

Stensgård. Ma tänan teid selle wiisi eest, kuidas te
 mulle muu mõlemote ütelduste eest nätte olete
 maksnud. Minus leiata te wmale edaspidi sõja-
 riistus sõdija. Ja nüüd, mu daamed ja härrad,
 elagu kammerhärre Bratsberg!

Kammerhärre (haarab lauast kinni.) Ma tänan,

härna ilenksotnadiwot!

Kälalised (suuremalt joolt piinlikus seisukorras.)

Härna kammerhärna! Härna kammerhärna

Bratsberg!

Kammerhärna. Mu daamed! Mu härnad! (Tasa)

Thora!

Thora. Isa!

Kammerhärna. Ah, doktor, doktor, mis olete te
teinud!

Stensgård (kloas näis, särab häärnede pärast).

Ja müid jälle oma kohtadile! He, Fjeldbo, tule
kaasa, - noaruse ühisusse! Siin on mäng
täies huus!

Hejre (ees). Ja, Jumal teab, siin on mäng täies
huus! (Sundstadi maob tagumise ukse kaudu).

(Eesriie langub.)

Kolmas waatus.

(Elegantne esrumm, sissewäiguuga tagaseinas.
Par. nätt kammerherra kontori uks; naugemalt
tagaspoole elutoa uks. Par. nätt inspektori kontori
uks; selli es aken. Thora istub nuttus pah. pool
sahwa pääl. Kammerherra kõnnib äritatudult
edasi-tagasi).

Kammerherra. Sädal on niünd järelmäng!

Silmawersi ja hädaldamine —

Thora. O Jumal, et me seda inimest uneti ial
 näinud ei oleks!

Kammerherra. Missugust inimest?

Thora. Seda jõledat Stensgårdi, muidugi.

Kammerherra. Seda peaks parem ütlesma; et
 me uneti ialgi seda jõledat doktori näinud ei
 oleks!

Thora. Fjeldbo?

Kammerherra. Ja, Fjeldbo, Fjeldbo! Kas ei alnud
 tema see, kes mulle ette walitas — ?

Thora. Ei, armsam, parem papa, mina olin see.

Kammerherra. Sina? Mit siis teil mõlemad!
Ühel mõnel üksteisega — minu selja taga! See
on ju kena!

Thora. Ah, papa, kui sa teaksid —

Kammerherra. Ah, ma tean küllalt, rohkem
kui küllalt ja veel rohkem!

(Dr. Fjeldbo tuleb keselt).

Fjeldbo. Tere hommikut, härra kammerherra!

Tere hommikut, armuline preili!

Kammerherra (kõnnib endist viisi edasi-tagasi).

Nah, olete te siin? — Teie õnnetusel onk, —

Fjeldbo. Ja, see oli väga paha juhtumine,

Kammerherra (vaatab arnast välja). Seiati te
seda tõesti?

Fjeldbo. Ma arvan, te peate tähele olema pannud,
kuidas ma näin selle aja Stensgårdi silmist
ei lasknud. Kui ma kuulda sain, et pandi-
mängusid hakatakse toime panema, siis nõitlesin
ma rahjuss, et säääl hädavõitu ei ole —

Kammerherra (jälaga vastu maad põrutades).

Häbisamkarse seatud seesugisest kehkelpüksist!

Ja mis pidid mu wõerad minust arwana?

Et ma vilets küllalt olen, et seda nännu kaela
ära osta tahan, seda - seda - kuidas nimetab
teda onneti Sundestad?

Fjeldbo. Ja, aga -

Thora (ilma et ta isa seda tähele paneb) Wait!

Kammerhärra (lühikese wahaja järel; pöörab Fjeldbo
poole.) Ühtelge mulle, otsukoheselt, doktor, - olen
ma täiesti rumalam kui suurem hulk teisi in-
meri?

Fjeldbo. Kuidas võite te niivisi küsida, härra
kammerhärra?

Kammerhärra. Aga kuidas võis see siis juhtuda,
et mina arvatawasti aimake olen, kes arm ei
saanud, et see netud kõne minu kohta käis?

Fjeldbo. Pean ma teile seda ütlima?

Kammerhärra. Muidugi peate te seda.

Fjeldbo. Sellepärast, et te ise oma seisukoha pääle
siin nurgas teise silmaga waatate kui mund
elanikud.

Kammerhärra. Ma waatan oma seisukoha
pääle nii nagu mu õnnis isa oma seisukoha
pääle waatas. Mu õndsale isale ei olnud ialgi

sellesarnast juuletud parkuda.

Fjeldbo. Teie õnnis isa suri aga ka nii 1830
ümber.

Kammerhärra. No ja; sest ajast saadik on
siin nii mõnigi asi teiseks muutunud. Täädlegi
olen ma ise sellejuures süüdi. Ma olen nende
häade inimestega liig sõber olnud. Sellepärast
pean ma nüüd leppima ühe Sundestadiga
ühe pulga pääle seatud saada.

Fjeldbo. Otsekoheselt öeldud, mina ei näe selles
mingit alandamist.

Kammerhärra. Teie mõistate mind õige hästi.
Ma ei roputa midugi mitte mõne suutsugu-
suse või auunime või sellesarnase pääle.
Kuid mida ma auu sees hoian, ja mida
teised mul auu sees peavad hoidma, see on
meie perekonna soovst soovkätte pärandatud
auunim. Mis ma sellega arvan, on, et kui,
nagu Sundestad, avalikust elust osa võtakse,
siis ei ole võimalik oma iseloomu ja tegu-
viisi täiesti puhast hoida. Sellepärast peab
Sundestad juba leppima, et teda poriga lookitakse.

Kuid mind jäetagu rahule, mina seisame partiidest kõrgemal.

Fjeldbo. Mitte nii täiesti, härra kammerhärra. Teil oli igatahes häälmeel, nii kausa kui uskusite, et Mousenile pihka antakse.

Kammerhärra. Ärge nimetage mulle seda nime! Mousen on see, kes siis ümberkaudu kõlbelise mõtte nühikes on teinud. Kahjuks on ta ka mu härra poja pää segi ajanud.

Thora. Eriku?

Fjeldbo. Tüe poja?

Kammerhärra. Ja, mis oli tal noja äri ajama hakata? Sellest järele on midagi wälja ei tule.

Fjeldbo. Aga, armas kammerhärra, ta peab omegi elama ja -

Kammerhärra. Wähe kokku hoidlik olla saaks ta wäga hästi oma ena puult paritud warandusega ära elada.

Fjeldbo. Ja, sellest wäikes ta wõib olla elada; kuid millises pidi ta elama?

Kammerhärra. Millises? Noh, kui ta siis tingimata millegi hääks peab elama, siis on ta järele õiguseaduse

kandidat, ta võis ju oma teadusile elada.

Fjeldbo. Ei, seda ta ei võinud, sest see on tema loomne vastus. Ta ei võinud esialgu sel ka selleski päale mõelda, enesele mända kohta võtta; vana varenduse üle valitsemise oleks te ise oma kätte jätnud; teie pojal pole lapsi kasvatada. Ja kui ta seesugusel asjaoludel meelitavaid nähtusi oma ees näeb, - inimene näeb, kes mitte millegist poole miljonit teevad -

Kammerherra. Poole miljonit? Ah, kumalge, jää-
üigi sajatuhandetegi juurde. Aga ei poole miljonit
aga sadatuhandet ei krasbita nii üsna puhaste
kättega kokku; ma ei arva mitte maailmas es,
Jumal hoidku! Seadusi võib ju tähipäält tähele
panna, kuid oma enese südame tunnistuse es.
Sellega midugi minu peeg kuime ei saa. Te võite
sellepärast üsna rahulik olla. Suurkaupmees Brats-
bergi tegevus ei too kindlasti mitte poole miljonid
sisse. (Selma jalutuskäigu ülikonnas, tuleb uskett
sisse.)

Selma. Tere hommikust! Kas mu meest ei ole siin?

Kammerherra. Tere hommikust, laps! Sa otsid
oma meest?

Selma. Ja, ta ütles, ta pidada siia tulema. Mõnse
tuli täna hommiku tema poole, ja siis —

Kammerhärra. Mõnse? Mõnse käib teie pool?

Selma. Wahete wahel, harilikult ärr asiis. Aga,
armas Thora, mis see on? Sa oled nutnud?

Thora. Ah, ei midagi.

Selma. Siisgi! Kodus oli Eriks halvast tüdrukust jõe
siin — ma näen teie naistidel näost, et midagi
on juhtunud. Mis see on?

Kammerhärra. Na noh; igatahes mitte midagi
siin jaoks. Sa oled liiga ärr selline, et raskusi
kanda, mu väikene Selma. Ehing teie mõlemad
nii kauaks elutappa. Kui Eriks ütles, et ta
tuleb, küll ta siis ka tuleb.

Selma. Lähe, — ja hoiu mind käwasti tõe-
tunde eest! (Kaisutab teda.) O, ma näeks sind
puruks pigistada, magus Thora! (Mõlemad ärra
pahem. poole.)

Kammerhärra. Nii on nad siis rämpa suanud,
mõlemad ärimehed! Nad peaksid riisäri awama.
Mõnse ja Bratsberg, — see külas koridasti!

(Koputatakse tagaseinas) Sisse! (Stensgård astub
sisse).

Kammerherra (astub sammu tagasi). Mis?

Stensgård. Ja, siin ma olen jälle, herra kammerherra.

Kammerherra. Seda ma näen.

Fjeldbo. Aga inimene, oled sa hull?

Stensgård. Te lasite eila marakult ära. Kui ma Fjeldbo kandu arja siiskorra üle selgust olin saanud, olite te juba -

Kammerherra. Ma palun, - igasugune seletus on asjata -

Stensgård. Kuidugi teada. Te ei tahi ma mitte armata, et ma sellipärast tulen.

Kammerherra. So? Ja mispärast siis?

Stensgård. Ma tean, et ma teid raskesti haaranud olen.

Kammerherra. Seda tean mina ka; ja enne kui ma teid ükselt mälja lasen wisata, ütlete te mulle rahest mispärast te olete tulnud?

Stensgård. Sellipärast et ma teid tihalt armastan, herra kammerherra!

Fjeldbo. Kuidas-!

Kammerherra. Mista ütlete, dakter?

Stensgård. Te ei suuda sellist arm saada, härra kammerhärra. Te olite wana mees; teil pole midagi, mille eest te mõtlete —

Kammerhärra. Ja teie julgite —!

Stensgård. Ma tulen teilt teie kätte rüüt paluma, härra kammerhärra.

Kammerhärra. Teie —, teie —? Kas te ei tahaks istet wotta?

Stensgård. Tänan, ma seisan parem.

Kammerhärra. Mis te selle kohta ütlete, doktor?

Stensgård. Ah, Fjeldho ütleb ainult hääd; ta on minu sõber; ainus, kõrsine sõber.

Fjeldho. Ei, ei inimesed; Jumala eest mitte, kus sina —
Kammerhärra. Kas selle jaoks, doktari härra, teda meie majasse toiwad?

Stensgård. Te tunnete mind ainult minu ilu eest ja eelset iluastumisest. Ja sellest pole küllalt. Ma ei ole ma täna enam see, mis eila. Kõrsolemine tinga ja teie perekonnaga langes nagu kewadine wihmasadu mu pääle. Ühe ainsa õoga on idud härrkana lõõnud! Teie ei tahi mind mitte enam tagasi tungata kühjusse. Ma pole millalgi weel

hänasi päevani osa saanud elu hiljusest - ;
see oli minu jaoks ainult nagu lind ketusel -
Kammerherra. Aga minu tütar - ?

Stensgård. O, tema mõidan ma.

Kammerherra. So ? Hm!

Stensgård. Ja, sest et ma tahan. Kas mäletate,
mis te mulle eila jutustasite. Te polnud ka oma
poja abieluga rahul, - vaadake, ameti on nüüd
hääd poole pööranud. Te peate unale operaha
nõrva taha sirjutama, nagu Fjeldbo ütles -

Kammerherra. Hm, oli see nii mõeldud ?

Fjeldbo. Mitte sugugi! Armas härra kammerherra,
laske mind ühesinda temaga rääkida -

Stensgård. Lollus! Mul pole sinuga midagi
rääkida. Kuulge, härra kammerherra! Olge

tark ja mõistlik. Perefond nagu teie oma,
karvitab uusi ühendusi, muidu läheb sugusond
kotraks -

Kammerherra. Nüüd läheb mul aga asi
liiale!

Stensgård. Pst! Pst! Ainult mitte ägedast minna!

Jätke need tühijad suurt-sugu jonnimised! Pst

Wõtku, lüpsus on nad ju ometi ainult narkused.
Te peate nägema, kui rahul te minuga olete, kui
te mind alles tundma olete õppinud. Ja, ja!

Te peate minuga rahul olema, - teie, niisama kui
teie tütar! Ma saan teida sundima -

Kammerherra, Ma annan, see on hullus!

Stensgård, Sinule oleks see hullus; aga mul näed
sa, on siin Tümalal ilusas maailmas üks tüü
ära teha; - ma ei lase ennast ära hirmutada
sõnade ja eelarvamiste läbi! -

Kammerherra, Kärra advokat, sääl on uus!

Stensgård, Teie näitate mulle -

Kammerherra, Ust.

Stensgård, Ärge tehke seda mitte!

Kammerherra, Wälja siit! Teie olete õnnelikud
ja - ja -; wõtaks veel! Teie olete -

Stensgård, Mis ma olen?

Kammerherra, Teie olete see teine; see mis mul
keele pääl, see olete te!

Stensgård, Kuite mind mu teel tarkistate, siis
hoidke ennast!

Kammerherra, Chille eest?

Stensgård. Ma saan teid niisama ajalehtites
 teie vastu kirjutama, teid lairnama, teie auu
 kallal uuristama, kus, kus ainult võin. Te peate
 uskuma, et naimusid õhus näete, kes teid per-
 sawad. Te peate pakku pugema hirmu pärast,
 näsa risti pääkehul hvides, et hoopisid ära
 hvida - neljakõpakile roomates minu eist
 warju otsima -

Kammerhärra. Otsige ise anale warju - hullu-
 majas! Sääb an teie kuht!

Stensgård. Haha! See on adav nõu! Aga te ei
 uska ju paremat, härra Bretsberg! Laske ma
 ütlen teile; issanda wiha on minu sees! See
 on tema tahtmine, millele teie vastu punnite.
 Tema tahab mu eluteed aina päiksepaistega
 õnnistada, - ärge heitke teie warju sinna pääle. -
 Noh, ma näen juha, et matäna tüega kokku ei
 lepi; aga sellut pole wiiga. Ma ei nõua muud
 midagi, kui et te oma tütreaga kõnelite. Walmis-
 läge teda ette; andke talle amiti võimalust wa-
 lida! Chotelge järele ja waadake siin ringi.
 Skuidas wõite te leote, nende lambapääde ja

päevavaraste hulgast umale väimeest leida?

Fjeldbo ütleb, ta olla sügaw, wainane ja truu.

Nüüd teate te kõik. Elagu hästi, härra kammer-
härra; Te võite minust seda saada, mis te ise
tahate, - süpra või waenlast. Jumalaga!

(Keskelt ära.)

Kammerhärra. Mii naugule on siis asi jõudnud!
Seda juletakse mulle mu omas majas pakkuda!

Fjeldbo. Stensgård julgub seda; ükski teine.

Kammerhärra. Tema tänä; homme teised.

Fjeldbo. Julgu nad! Ma võtan lüügi vastu, ma
lähen teie eist tulle -

Kammerhärra. Ja teie, kes kõige juures süüdi on! -
Sln, see Stensgård on oneti kõige häbematum
männikall, kes mulle ial teie on juhtunud! Ja
siiski, - mis, tulise pärast, see aimult on? - Tal
on midagi, mis mulle meeldib.

Fjeldbo. Ta äratab leotusi -

Kammerhärra. Temas on vtsekohesust, härra
doktor! Ta ei aja oma asja mitte meie selja taga,
nagu teatawad inimesed! Tema mitte!

Fjeldbo. Selle üle ei maresa maailda. Aimult kimelaks

jääda, härra kammerherra: "Ei, ja meel kard
ei Stensgårdi vastu -

Kammerherra. Pidage oma nina enesile! Te
näite kindel olla, et ei terna ega keegi teine -
Ringdal (par. nätt olewast naisest). Suleage,
härra kammerherra, - üks sõna - (sisistab
talle midagi.)

Kammerherra. Mis? Teie juures sees?

Ringdal. Te on taganuse näidetu tulnud ja
palub tungivald teiega kokku saada..

Kammerherra. Hm. - Ah, doktor, mingi
silmapilgus teisele poole daamede juurde;
sääb on keegi, kes - ; aga ärge nitelge silmale
midagi Stensgårdist ja terna külasnäiguist.
Te ei tohi neist wastikutest asjadest midagi
teada saada. Mis minu tükkesse puutus, siis
oleks mul niisamuti armas, kui te suu pearsi-
te, kuid - - Ma ei tahaks mitte -! Palun,
astuge sinna sisse! (Fjeldbo lähleb ära elutappa.
Ringdal on wahapääl jälle oma kontorisse läinud,
kust rohi selle järel chonsen ilmub.)
chonsen (ukse pääl.) Ma palun härra kammer-

häralt väga vabandust -

Kammerherra. No, astuge aga sisse, astuge aga sisse!

hõnse. Peresond on loodetavasti häa terveise juures?

Kammerherra. Täna. Kas te saavite midagi?

hõnse. Seda ei võiks just ütelda. Ma olen, Jannal tanatud, mets, kellel nii umbes küik on, mis ta enesele võiks soovida.

Kammerherra. Oi, oi! See on suur sõna.

hõnse. Aga ma olen ka tööd teinud, härra kammerherra. Ja, ma tean, teie ei vasta mitte lahke pilguga minu tegevuse pääle.

Kammerherra. See ei avalda küll rihtegi mõju teie tegevust pääle, missuguse pilguga ma ta pääle vaatam.

hõnse. Kes teab? Igatahes mõtlen ma nii aegamööda ärist eemale jääda.

Kammerherra. Täesti?

hõnse. Mul on ümme ahmed, ütlen ma teile. Ma olen nüüd nii naugl kui sada lastsin, sellipärast, arvan ma, oleks aeg, tasehiljuse

likviderida ning -

Kammerherra. Noh, siis soovim teile õnne ja palju -
dile taistele.

Hansen. Ja kui ma söögiuure ühtlasi kammerherrale
kasulise võimein olla -

Kammerherra. Mille?

Hansen. Kui Zangerndi metsad viie aasta eest
haamri alla tulivad, sääl pakkusite teie -

Kammerherra. Ja, kuid pääl oksijoni pakkusite te
minust üll ja saite nad oma rüthi.

Hansen. Te võisite nad praegu ühes lauslõikamise
võlvikuga ja kõige õigestega rätte saada -

Kammerherra. Selle kolida laastamise järele mis sääl ette
on võetud - ?

Hansen. O, neil on veel tubli väärtus, ja teie arja-
ajamise viisi juures saate mõne aasta pärast -

Kammerherra. Tänu, ma ei vii natjures mitte nõu
olla.

Hansen. Aga raha selle juures võime häa tüüsi tee-
nida, härra kammerherra. Ja mis minuse puutub, -
ma tahon teile ütelda, mul on suur äiline ettevõte
teokail; selle juures seisab palju mängu pääl, ma
arvan, selle juures võile palju teenida; umbes sadatuhat
taalrit.

Kammerherra. Sadotuhat taalrit? See pole täpselt mitte väikene summa.

Monsen. Hahaha! Päris kena tasku pista ja manade päevade jaoks ära panna. Aga kui keegi suurt lahingut tahab liina, siis on tal tagasara väge tarvis, nagu üldarsel. Sula raha siin palju ei ole, nimed, mis maksavad, on külvasti kinni -

Kammerherra. Ja selle eest on teatav inimesed hoolt kandnud.

Monsen. Üks näsi pesel teist. Vah, härra kammerherra, kas me ei teeks seda äri? Te võite metsad pool müüki kätte saada -

Kammerherra. Ma ei taha neid misgi hinna eest härra Monsen.

Monsen. Aga üks hääd pakumme on ameti teise väärt. Härra kammerherra, kas tahate mind aidata?

Kammerherra. Kuidas te arvate?

Monsen. Ma annan kuidagi mõista kindlustusi. Muul on ju varandust küllalt. Waadake siin! Need dokumendid - kas ma tahan teile oma äriselise seletada?

Kammerherra (kirjutatakse tagasi kirjude) Rahaga

pean teid aitama - ?

Monsen. Mitte sularahaga, kuidas! Ainult härra
kammerhärra vastetus - . Taan eest muidugi, -
ja kindlustuse vastu, ja -

Kammerhärra. Ja see suguse ettepanekuga julgete
teie minu juurde tulla ?

Monsen. Ja just teie juurde. Ma tean, te olete juba
mõnigi kord oma pahameele unustanud, kui keegi
nii õige hädas oli.

Kammerhärra. Noh, teatavas mõttes pean teid selle
hää arvamise eest tänama, - päälegi ühel ajal
nagu praegu, kuid siiski -

Monsen. Härra kammerhärra, kas te ei taha mulle
ütelda, mis teie minu vastu on ?

Kammerhärra. Mis otstarbe sellel oleks ?

Monsen. See otstarbe, et meie wahusordid paraneks,
kui paljuski tean, pole ma teile ialgi ka üle-
kürtigi tee pääle ette seadnud.

Kammerhärra. Tõesti mitte ? Siis tahame ma teile
üht juhtumist nimetada, kus te mulle tee pääle ette
astusite. Ma asutasin kaevandurite tööliste laenu-
ühisuse oma tööliste ja teiste hääks. Kuid saäl

hakkasite teie pangapäri ajama; inimesed lähevad teie juurde oma varjatud krossidega hansen. Arusaadav, härra kammerhärra, sest mina annan kõrgemaid protsenta kvintuumade peält.

Kammerhärra. Seda küll; aga te võtate ka kõrgemaid protsenta laenude peält.

Hansen. Ja siis ei tee ma ka nii palju raskusi kaantõnidega jne.

Kammerhärra. Kõikjäre; sellepärast on siis ka näha, et siin kaubalepinguid tehakse kümne kahekümne tuhande taalri suuruses, ilma et astjal või murrjal pannaet krossigi alles.

Maadake, härra Hansen, sega on mul teie vastu. Ja mul midagi, mis veel lähemal on. Kas te usute, et see minu tahtmisega sündis, et minu puug ennast nende määratute ettevõtete sisse mässis?

Hansen. Aga sinna ei väi ometi mina midagi parata!

Kammerhärra. See oli teie eesküür, mis kemale ja teistele küege hakkas. Mis pärast ei jäänud teie oma tööpollele kuuks?

Monsen. Pimparmetajares, nagu mu isa?

Kammerherra. Oli see vast häbi asi, minu teenistuses seista? Teie isa taitis ennast auu-
sasti ja oli lugupidatud oma seisuses.

Monsen. Ja niigugi, seni kuni oma terveise
mõnna oli pannud ja ta lõpuks oma parvega
mäe-jões põhja läks. Kas teil avainnu selle
seisuse elust, härra kammerherra? Kas oleti-
te üksainus kord läbi teinud, mis need inime-
sed kannatama peavad, kes endist teie eest
ära kurnavad, mägistes metsades ja müüdis-
jõgesid, kuni teie oma soovis taas istute ja
vilja lõikate. Kas võite te süsugusele mehele
pahaks panna, et ta ennast tööga kõrgemale tahab
upitada? Mina sain nüüd vähe paremat
kauliharidust, kui mu isa; mul olid ka võit-
alla natuke paremad anded -

Kammerherra. Võib olla. Aga missuguste abi-
nõudega oletate ennast üles upitamud? Te
hakkasite wiina kauplemisega päale. Siis astsite
kinnoluseta wõlatähti kokku ja nõudsite neid
armuta sisse; - siis läksite edasi ja edasi. Kii

mõnegi alete teie haritanud, et edasi saada!
Mansen. See on ärikäis; üks saab ühe, teine
 kangel.

Kammerherra. Kuid viis ja alinõud? Siin on
 amsaid perusõndi, kes teie siin läbi sandikepi
 najale on viidud.

Mansen. Daniel Hejre ei ole na enam sandikepist
 kangel.

Kammerherra. Ma mõistan teid. Kuid ma tegu-
 viisi eest võin ma Jumala ja inimeste es vas-
 tutada! Kui ma Daanimaa kiltjast lahutamise
 järele hadas oli, aitas mu õnnis isa ühe oma jüri.
 Selleläbi läks üks jagu mehe mõisatest Hejre
 perekonda nähte. Mis tuli sellest välja? Mis mõi-
 sates elasivad inimesed lihast ja vereist, ja need
 kannatasid Daniel Hejre mõistmata valitsemise all.
 Ja loeks mitrad ära laastada ümberkonna kah-
 jaks, ja, ma võin küll ütelda, õnnetusiks. Kas
 ei olnud see otse minu kohus, seda tervistada, kui
 ma võisin? Ja ma võisin seda; seadus oli
 minu poolt; nii tegin ma siis omad õigused jälle
 maksavaks.

Monsen. Ma mina ei ole seaduse vastu talitanud.

Kammerherra. Aga oma enese teadmise ja südametunnistuse vastu, mis loodetavasti veel täitsa kaduma pole läinud. Ja kuidas võite te siin kumbe ja kurra hävitatud! Kuidas võite te lugupidamise hävitatud, mida riikis pideti arvatama! Selle järel ei küsita enam, kuidas viisi varandust omandatareis või kui kaua ta ühe perekonna päralt on olnud; küsitakse ainult veel: kui palju on sel ja sel? Ja selle järel hinnatakse siis. Kõige nende alude all kannatan ka mina; meil mõlemad oleme teataval viisil kaaslastes saanud; meid nimetatakse üheskoos, sest et meil mõlemil siin kõige suuremad suurmasomanisused oleme.

Ma ei salli seda! Ma kinnitan teile nüüd ja alati: see p see on, mis mul teie vastu on.

Monsen. Sel peab lõpp olema, herra kammerherra; ma lõpetan oma tülise, tahan teile kõigil pool rühmi anda; aga ma palun, ma kannutan teid, aidake mind ainult see üks sõrd!

Kammerherra. Ma ei tee seda.

Monsen. Ma olen valmis iga summa maksma -

Kammerherra. Chakama? Ja seda julgete teie -

Monsen. Kui mitte minu pärast, siis teie ^{oma} poja pärast

Kammerherra. Minu poja pärast?

Monsen. Ja, ta on ka sääl juures; ma ütlen, tema uue pääle tuleb umbes kakskümme tuhat taalrit.

Kammerherra. Kasu?

Monsen. Ja!

Kammerherra. Aga, sa armas Jumal, kes kaotab siis selle raha?

Monsen. Kuidas nii -?

Kammerherra. Kui minu poeg ta teenib, siis peab ameti keegi ta kaotama!

Monsen. Üks kasulik kaup; rahkem ei tahi ma ütelda. Kuid minul on äht luguspeetud nime tarvis; juba teie allkiri -

Kammerherra. Allkiri? Paberitel?

Monsen. Ainult kümme - kuni viieteistkümmet taalrit.

Kammerherra. Ja teie võisite äht ainsa silmapalgu ütelda, et -? Minu nimi! Selanguseo loos!

hinnu nimi? Kii siis kindlustuseks?

Monsen. Ainult warmi pärast! —

Kammerherra. Tühi pönn! Hinnu nimi! Misgi
hinnu eest. Ma ei ole ial oma nime määraste
paberite alla kirjutanud.

Monsen. Jal? See on ometi liialdus, herra kam-
merherra!

Kammerherra. See on sõnasõnalt nii, nagu teile
ütlen. —

Monsen. Sõnasõnalt — küll mitte! Ma olen
teha ju ise näinud!

Kammerherra. Mida te olete näinud?

Monsen. Kammerherra nime — kõige vähemalt
ühe mesli pääl.

Kammerherra. See on waletatud, ütlen ma teile!
Seda pole te ial näinud!

Monsen. Aga ja ometi! Kahtuhandelise mesli
pääl. Tuletage ainult meelde!

Kammerherra. Ei kahe- ega kaheksämmetuhän-
delise pääl! — Mu aiusüna, mitte ialgi!

Monsen. Siis on ta wältsitud.

Kammerherra. Wältsitud?

Monsen. Ja muidugi; wõltsitud; näeviri peab
järel tehtud olema - sest näimud olew ma teha.

Kammerherra. Wõltsitud? Wõltsitud. Kus te seda
näigite? Kelle näes?

Monsen. Seda ma ei ütlen.

Kammerherra. Haha, küll me seda juba kätte
saame!

Monsen. Kuuilgenind -

Kammerherra. Wainige! Siis nii kaugele asi astud!

Wõltsimiseni! kind mustade asjade sekka ristud!

Ja, siis pole ime, et mind teistega ühe wäwri pääle
seatakse. Aga nüüd peavad need inimesed mind
kudma õppima!

Monsen. Herra kammerherra, - teie enese ja
paljude teiste pärast -

Kammerherra. Tätske mind rahule! Minge oma
teed! Teie olite algotaja -! Ja see te olite! Häda
sellele, kelle läbi pahandus tuleb! See on patune
elu, mida teie majas elatakse. Ja missugusti
lähikäinist te otsite! Isinud. Kristianiast ja mujalt
me ainult selle pääle wälja lähewad, et hästi
süüa ja juna, ja kellel ümber on, kelle seltsis

see sünnib. Wainige! Ma olen ise teie taredaid
jõulukõruid näinud maanteed müüda illesse
sõitvat, nagu kari huluwaid hunt. Ja veel
pahematgi sünnib sääl. Teie on inetid lugusid
oma teenija-tüdurantega ees ulnud. Teie liider-
likud elu ja taore ümberkäännise pärast
nawatas te alikaasa oma mõistuse.

Mansen. Ei, see lähub liiale! Muid sõnu peate te
kohetsema!

Kammerhärra. Minge pürgu oma ähwardustega!
Mis mõite te mulle teha? Mulle? Te küsitate, mis
mul teie wastu on. Wastus on teie nüüd käes.
Nüüd te teate, mis pärast ma teie ees häwi selts-
konna wassed lukku panin.

Mansen. Ja muidugi; aga nüüd hakkam ma
seda hääd seltskonda maha kiskuma -

Kammerhärra. Wälja - säält!

Mansen. Ma tunnen teid, härra kammerhärra!
(Lähub wälja keskelt.)

Kammerhärra (lähub par. puole wasse juurde, awab
ja hääleb.) Ringdal! Ringdal, - fulge sisse!

Ringdal. Härra kammerhärra?

Kammerhärra (hinnat elutupsa) Härra doktor,
olege nii lahke -! - Ringdal, nüüd lähuvad
mu ettekuulutused täide.

Fjeldbo. Milllega võin teenida, härra kammerhärra?

Ringdal. Missugused ettekuulutused?

Kammerhärra. Mis te nüüd rääkete, doktor?

Te arvate ikka ma liialdan, kui tõendasin,
et Mõnse meie rahva ära rikut.

Fjeldbo. Kõ jõi; ja mis on -?

Kammerhärra. Tore nangele on asjad arvad,
sellest võin ma teile jutustada. Mis te küll ar-
vate? Waled wesslid kõiwad siin ringi.

Ringdal. Waled wesslid?

Kammerhärra. Waled wesslid, ja muudugi! Ja
kelle allkirjaga, mis te arvate? Chimm allkirjaga!

Fjeldbo. Aga Jumala pärast, kes on seda teinud?

Kammerhärra. Kuidas võin ma seda teada?

Kas ma igat kllmi tunnen? Aga küll see ühel
päeval wälja tuleb! - Doktor, tehke mulle üht
meelehääd. Need wesslid on kas hirmsas
wõi kaewanduse laenu-ühisuses. Sõitke Sun-
destadi juurde; pangametnikkudest teab tema

näige paremini. Katsuge teada saada, kas see-
sugune dokument -

Fjeldbo. Kõhe, jalamaid!

Ringdal. Sundestad on tänas siin kaevanduses,
tal on koosolek koolikomisjonis.

Kammerherra. Seda parem. Otsige ta üles; tooge
ta siia.

Fjeldbo. Silmapilt, - see sünnib jalamaid.

(Lähik ära keskelt.)

Kammerherra. Ja teie, Ringdal, peate laenu- ihi-
susest järele pärima. Kiipea kui selgus käes,
anname prokuröörile teada. Ingingisugust halas-
tust nelmidega! 1

Ringdal. Hää küll, härra kammerherra. Ah
sa armas Jumal, kas oleks seda arvata mihi-
nud! (Ära par. poole.)

(Kammerherra künnib mitu korda edasi-tagasi;
siis tahab ta üna' kätt viisise astuda. Sil-
silmapiltgul tuleb ära keskelt.)

Eris. Armas isa -!

Kammerherra. Si, - sina oled?

Eris. Mul on hädapärasest tarvis sinuga kõnelda.

Kammerhärra. Hm; mul pole tõesti palju teju juurajamistees. Mis siis on?

Eris. Sa tead isa, ma pole siin veel ialgi oma äri asjus trilitanud.

Kammerhärra. Ma ei saa ka väga palunud, seda tegevata jätta.

Eris. Aga täna olen sunnitud —

Kammerhärra. Millises veld sa sunnitud?

Eris. Isa, sa pead mind aitama!

Kammerhärra. Raha? Sa võid kindel olla, et —!

Eris. Ainult üksainus kord! Ma annan sulle, et ma ialgi enam —; ma pean sulle ütlemä, ma seisan Monseeriga ühenduses —

Kammerhärra. Seda ma tean. Teil on ju ilus spekulatsioon ees.

Eris. Spekulatsioon? Meil? Ei. Kes seda ütles?

Kammerhärra. Monseer ise.

Eris. Kas Monseer siin käis?

Kammerhärra. Ja muidugi — selsamal silmapilgul; ma näitasin talle ust.

Eris. Isa, kui sa mind ei aita, olen ma pankrotti.

Kammerhärra. Sina?

Erik. Ja, - Mosen laenas mulle raha. Selle eest pidin ma väga kõrgelt maksma; ja päale selle on nüüd termin -

Kammerherra. Sääb see nüüd on! Mis ma ütlesin - ?

Erik. Ja muidugi, - aga nüüd on hilja selle üle rääkida -

Kammerherra. Panovutt! Kake aasta järel!

Ja, kas sa siis muud lootsid? Mis on seal nende tassukunstnikkude hulgas otsida, kes siin inimustele võledalt rikkusi ette peegeldavad, mida ial elmas polevad? See ei ole midagi muud kui sünneis seltskond sinule. - Nende keskel peab iga kelmuusega tuttav olema, muidu saab surgeda. Sääb sa nüüd näed.

Erik. Isa, kas tahad mind päästa või ei?

Kammerherra. Viimast kurda, ei; ma ei taha.

Erik. Mu au seisab kaalu pääl -

Kammerherra. Ah, ainult mitte suuri sõnu.

See pole kellegi auasi, siin õnnelik ärimis olla;

just vasturikas, oleksin peasegu ütelnud. Mine koju ja korrela oma asjad ära; anna igale

ihule oma ja tee sellele loole lüpp, mida
 warem, seda parem.

Eris. Ah, sa ei tea mitte - !

(Selma ja Thora tulewad elutoast.)

Selma. Kas see ei ole Eriku hääl! - Jumal,
 mis on siis juhtunud?

Kammerhärra. Ei midagi. Minge jälle sisse!

Selma. Ei, ma ei lähe. Ma tahan seda
 teada saada. Eris, mis on juhtunud?

Eris. Mis on juhtunud? - Ma olen kadunud.

Thora. Kadunud?

Kammerhärra. Säh sulle!

Selma. Mis on kadunud?

Eris. Kõiks.

Selma. Arwad sa oma raha?

Eris. Raha, maja, pärandus, - kõiks!

Selma. Muudugi, sinule tähendab see „kõiks“.

Eris. Selma, kule, lahme. Nüüd oled sina
 ainuke, mis mulle on jäänud. Ma peame
 üheskoos õnnetust kandma.

Selma. Õnnetust? Koss kandma? (Karjub.)

Olen ma nüüd häs küllalt?

Kammerhärra. Jumala pärast - !

Erik. Mis sa sellega arvad?

Thora. Aga siis mõta ennast oneti kokku!

Selma. Ei! Ma ei taha! Ma ei või naarem vait-
kida, silmakirjaline olla ja valetada! Kuid
peate te teada saama. Kuidagi ei taha ma
kannatada!

Erik. Selma!

Kammerhärra. Laps, mis sa ütled?

Selma. O, kuidas olite minuga halvasti ümber
käinud! Wiletsalt ühes kui teine! Inna pidin
ma mõtne, ialgi ei tahtinud ma anda. Ma
olen waene teie hulgas olnud. Jalgi ei tulnud
te, et üht ohwit minult nõuda, ma ei olnud
hää küllalt, ka nõige wõhmatgi ühes kanda.
Ma wihkan teid! Ma põlwan teid!

Erik. Mis see siis on?

Kammerhärra. Ta on haige; ta on meelest ära!

Selma. Kuidas jannesin ma ühe tilga järuli
teie muredest! Aga kui ma palusin, siis türgisite
mind tagasi kerge naljaga. Te panite mind ri-
dusse nagu nukk; te mängisite minuga, nagu
lapsiga mängitakse. Ja ma alexes amiti kui

hüüdu rõõmuga raskusi kandnud, mil oli
 kõsine igatsus kõige järel, mis tormab, kõrgesse
 tõstab ja ilendab. Nüüd olen ma häda kullalt,
 nüüd, kus Eriku muud midagi enam ei ole.
 Aga ma ei taha mitte hädasaelaks olla. Nüüd ei
 taha ma enam midagi sinu nuredest saada!
 Ma tahan ära minna sinu juurest! Paremini
 da ja laulda uulitsal -! Saake mind! Saake
 mind! (Puttab kuskm. usse kaudu välja.)

Kammerhärra. Thora, oli kõiges selles mõtet,
 või - ?

Thora. O ja, nüüd näen ma seda alles; Selles
 oli mõte. (Ära kuskm. usse kaudu.)

Erik. Ei! - Kõiks - ainult teda mitte! Selma!
 (Ära kuskm. usse kaudu.)

Ringdal (tulib paremalt poolt.) Härra kammerhärra -
Kammerhärra, mis teie tahate?

Ringdal. Ma tulen laenu - vihissert -

Kammerhärra. Laenu - vihissert? Kuhu, ja miks - ?

Ringdal. Kõiks on korras; teie nimega mekslid
 pole ialgi ette tulnud. (Doktor Fjeldho ja
Sundestad tulivad tagast.)

Fjeldbo. Tühi nära, härra kammerhärra!

Kammerhärra. So? Ka mitte kuinkassas?

Sundestad. Mitte mätetgi, Kõigil meil aastatel, kus mina kassa üle valvan, pole ma aimustgi võrda teie mine näinud; - tähendab muidugi: wälja arwatud teie puja wesslid.

Kammerhärra. Minu puja wesslid?

Sundestad. Jarmidugi, wesslid, mille te kewadel temale alla kirjutasite.

Kammerhärra. Minu puug? Minu puug! Kuidas te jilgete -

Sundestad. Aga armas taewas, siis tuletage uneti melde; teie puja wessel kahetuhande taabri pääle -

Kammerhärra (tooli järele kohades). O, so armuline -!

Fjeldbo. Jumala pärast!

Ringdal. See ei ole uneti wõimalis -!

Kammerhärra (tooli pääle wajunud). Rahu, rahu! Minu puja wessel? Minu allkirjaga?

Kahetuhande taabri pääle?

Fjeldbo (Sundestadile). Ja see wessel on minu.

Kassas?

Sundestad. Mitte enam, käinud nädsalal
mõttis honsen ta välja.

Kammerhärira. Honsen!

Ringdal. Honsen on wast praegu well nae-
wanduses, ma tahan kehe -

Kammerhärira. Jääge!

Daniel Hejre (tulib keskm. uusest sisse). Tere
hommikut, mu härrad! Tere hommikut,
aaulisem! Palju tänu eilse kena õhtu eesti!

Nüüd peate aga lugusid kuulda saama -

Ringdal. Wahandage, meil on rutt -

Hejre. On mul teisi almas, kellel na rutt on -
Storli proprietarius näitusess -

Kammerhärira. Honsen?

Hejre. Häkä! Suurepäraline lugu! Walimise-
ühisused on täies heas. Kas tead, mis teha
mõeldakse? Sind tahetakse ära osta, aaulisem!

Sundestad. Ära osta, ätkete teie?

Kammerhärira (kibedalt). Kämm üle atustatakse
näbi järel.

Hejre. Ja, muhelgu mind Jumal, see on kõrge

lollum, mis ma ial olen kuulnud. Ma lähen
 madam Rundhulmeni juurde, et oma napsu
 mõtta. Sääb istuvad hansen ja Stensgård ja
 juuavad partweini, mõmata selts, tant võtaks
 minna teda üle huult ei saaks! No ja, ega
 nad mulle ei paskunudgi, seda ütelda oleks alatu.

Aga sääb ütleb hansen: „chille pääle meame
 nihla,“ ütleb ta, „et kammerherra Beratsberg
 hõõrme eelvalimistel meie partii puole lüüb?“
 So, misin ma, kuidas oleks see külli võimalik?

„O,“ ütleb ta, „selle wesseli abil -“

Fjeldbo ja Ringdal. Wesseli?

Jundestad. Eelvalimistel?

Kammerherra. Nah? Ja edasi?

Hejre. Ja, rahkem ma ei tea. See oli mingisugune wessel kahetuhanda taalri pääle. Nii kõrgelt hinnatakse suurtugu inimesi. See on häbemata - häbemata!

Kammerherra. Wessel kahetuhanda taalri pääle?

Ringdal. Ja see on hanseni käes?

Hejre. Ei, ta andis ta sissenõudmiseks Stensgårdi kätte.

Sundestad. Sa, soo!

Fjeldbo. Stensgårdi näes?

Kammerhärren. Tead sa seda kindlasti?

Hejre. Inmala eest, ja. "Teie võite teda tarvi-
tada käitra una hääksarwanise järel," ütles
ta. Aga ma ei saa aru -

Sundestad. Kuidge, härra Hejre; - ja ka teie,
Ringdal - (kolmesesi külmwad taga pool tasat
ürsteisega.)

Fjeldbo. Härra kammerhärren!

Kammerhärren. Ja.

Fjeldbo. Teie poja allkivi on muidugi õige -
Kammerhärren. Arvatawasti.

Fjeldbo. Muidugi. Aga kui mind wale wersel päe-
wawalgele tuleb - ?

Kammerhärren. Cha ei arina teda mitte proku-
röride üles.

Fjeldbo. Iseenesest müista; aga te peate rukkem
tegenma.

Kammerhärren (tõuseb püsti). Rukkem teha ma
ei suuda.

Fjeldbo. Siisgi, siisgi, Inmala pärast! Te suudate

ja te peate. Te peate õnnetu paastma -
Kammerhärri. kuid viisil?

Fjeldbo. Misna lihtsalt, kunnistage allkirvi
 arvaks.

Kammerhärri. Teie arvamine on, härra dok-
 tor, et meie peresonnas iga kegevusi võimaliku
 on?

Fjeldbo. Kuid on kõige parem arvamine, härra
 kammerhärri.

Kammerhärri. Ja te võisite ka ainult ühes
 silmapilguks uskuda, et ma valetama hakkari?
 Väisite uskuda, et ma võltsijatega ühe natke
 all olen?

Fjeldbo. Ja kas te teate, mis tagajärg on?

Kammerhärri. Seletus kurjategija ja sühtluse-
 seaduse vahel. (Sähel ära pak. poole.)

(Eesriie.)

kirj. mit
loj. lüh

Neljas waatus.

[Wäärastetuba madam Rundholmeni juures.
Sissenkäis tagaseinas, vähemad uksest mõlemal
pool. Paremat näht üks aken; selle ees laud
kirjutuseenõundega; üks teine laud, rohkest
taga pool, kiset tuba.]

Madam Rundholmen (waljult laua tagast pah. p.)
See ei lähe mulle kardda! Sa wõid ütelda, nad on
süa tulnud, et walida, ja mitte et juna. Kui
nad ei taha wadata, siis mingi.

Stensgård (tuleb kuskilt sisse) Tere hommikut!
Hm, hm! Madam Rundholmen! (Lähel ukse
juurele pahemat näht ja raputab) Tere hommikut,
madam Rundholmen!

M. Rundholmen (sest) Kuhu, kes seal siis on?
Stensgård. Mina olen, - Stensgård Kas tahid
sisse tulla?

M. Rundholmen. Ei, Jumala pärast, ei. Seda te
ei tahi! Mul ei ole weel midagi seljas.

Stensgård. Mis see on? Kas te siis tänna nii
hüüja nimes tõusnud olete?

M. Rundhulmen. Eh, nimele olin juba ühes
kanadega, aga tervis uneti inimese moodu
väljanäha, arvan ma. (Wahib wälja, suurraatis
pää ümber) Noh, mis siis on? Ei, te ei tahi
küesti mind waadata, härra Stensgård! - Huv,
sääal on juba jällegi üks! (Wirutab ukse kinni.)

Aslarsen (kukkelt sisse, parus ajalehti käes.)

Tere hommikut, härra Stensgård!

Stensgård. Noh, kas seisab sees?

Aslarsen. Ja, muidugi. Waadake siis: „Pühjes-
aadusepäewa pühitsemine,“ - „meie orasõnne-
saatja poolt.“ Siin, teisel küljel, on riisuse
asutamise, teie kõne seisab esotsas; ma lask-
sin kõis jämedused harwendatult laduda.

Stensgård. Mul näib, te olete kõis harwendatult
ladunud.

Aslarsen. No jah, nii umbes enamisti kõis.

Stensgård. Ja eralisa anti muidugi eila wälja?

Aslarsen. Müistagi; kermes ümbruses; tellijatele
ja mittetellijatele. Kas tahate näha?

(Ulatab talle ühe eksemplari).

Stensgård (waatab kiirelt läbi). — — "Ammu ees
Anders Sundestad mõtleb oma riigipäeva-konddi-
daturi maha panna" — kawaegne ja truu
teenistus" — nagu laulise ütles: "Koh, penha,
kudarik, see on su palk!" Hm; — "wabaduse-
päeval asutatud selts, nooruse ühisus" —
"adwokat Stensgård, ühisuse juhtim wain" —
"ajakahased uuendused, kergendatud laenu-
saamine" — Wa ja, on päris kenasti kirjutatud.
Kas walimised on pääle hakkanud?"

Aslarsen. Nad on täies hoos meie terve ühi-
sus on platsis, häälviigulised liikmed kui
ka teised.

Stensgård. Wätku pagan teisi, — omawahel äeldud!
Kuid minge teie niid sinna ja kõnelge nendega,
keda te kahtlaseks peate —

Aslarsen. Ja niidugi, ja niidugi!

Stensgård. Te wõite neile ütelda, mina ja Sundestad
olime umbes ühel nõul.

Aslarsen. Ahnu päält olge julge; ma tunnen
kohalikka elusid.

Stensgård: Ja siis meel midagi! Olge mõistlik, Aslaxsen, ärge täna jooge -

Aslaxsen. Ah, mis sellesse panutub - !

Stensgård. Parast teeme enestele lõbusa õhtu; aga ärge unustage, mis ka teil enesel kaalu pääl seisab, tee leht - ; jaa, mu armas, näidake mulle niid, et te enese üle võite valitseda -

Aslaxsen. Ah, jätkse järle, ma ei taha enam midagi kuulda; ma arvan, igasügis muretsega iseenese eest. (Jätke ära paremate poole.)

Madam Rundholmen (peenelt riidesse seatud, tuleb pahemalt poolt). So, härra Stensgård, siis ma olen! Oli siis midagi nii tähtsat?

Stensgård. Ei, - ma tahaksin ainult paluda, et mulle teatataks, niipea kui hõnse tuleb.

M. Rundholmen. See ei tule täna kindlasti siia.

Stensgård. Ei tule siia?

M. Rundholmen. Ei; ta säitis täna hommikul kell neli siit mööda, ta on niid alati teel. Ja siis tuli ta sisse ja vedas mind wõrdist wälja. Ta tahtis raha laenata, mõtelge!

Stensgård. Raha laenata? Hõnse?

M. Rundholmen. Ja. See mees karutab kule palju raha. Kuita uneti kard õnnestaks! Ja seda saasin ma ka teile, sest mõned inimesed ütlevad, et teid riigipäeva raskitamat.

Stensgård. Kind? Lollus! Kes seda ütles?

M. Rundholmen. Mõned Sundstadi meestest.

Daniel Hejre (keskelt). Waata, waata! Tere hommikust! Ega ma uneti ei sega?

M. Rundholmen. Oh hoidku!

Hejre. Wälks ja paus, - seda taredust! Ega te ennast uneti minu pärast nii ilusaks pale kinnud?

M. Rundholmen. Muidugi. Meisugune elib ennast ju uneti poisimeeste pärast.

Hejre. Kosilaste pärast, madam Rundholmen, kosilaste pärast. Kohjukes viidassad mu peat sessid nii väga mu aja ära -

M. Rundholmen. Taga paremaks! Naaswõtmisses, sellises jatkub alati aega.

Hejre. Ei jatkan, - Inmala eest mitte! Naaswõtmine nõuab kortsu meest. Koh, mis sellest? Kui te mind ei saa, siis saate mõne teise. Sest

mehele minema, seda te peaksite!

M. Rundholmen. Ja, oma wabul äeldud, ma
mõttele mõnikord selle pääle!

Hejre. Amsaadaw! Kui kord abielu ündsust
oled maitsnud - ünnis Rundholmen oli ju
kore eksemplar -

M. Rundholmen. Seda ma ei taha just ütelda,
jame oli ta, ja jõudis oli ta ka; aga mees on
ikka mees.

Hejre. Oige sõna, madam Rundholmen! Mees on
mees, ja leks on leks -

M. Rundholmen. Ja äri on äri. Tihki wõnnein ma
rahast wälja karata, kui ma mõttele, mis mul
kuiis kaalab. Osta tahawad nad kõik; aga kui
maksupäew nätte jõuab, siis kassis kahtlusekut-
sumiste ja trahwimaksuiste ning arejunitige-
mistega pääle hakkata. Mõnikord on mul
hinnu endale kindlat asjaajajat palgata.

Hejre. Kas teate mis, mad. Rundholmen?

Te peaksite täiupoolest adwokat Stensgårdi omale
ära wõtma; ta on waba mees -

M. Rundholmen. Ah, te olite üks lobeasuu! Ma

ei taha teist enam midagi teada!

(Sähk ära par. poolt.)

Hejre. Tubli naisterahwas! Lühus ja kämmas!
Lapsi senini ei ole; raha intresside peäl. Ja
haridust on tal ro; hirmus palju lugenud, mu
armas!

Stensgård. Hirmus palju lugenud, ütlete teie?

Hejre. Kähä, seda ma annan; ta oli nase aastat
Almsi laenuaamatuseks aastatellija. Aga
täna on teil vist sootse teistsugused aiaad pääs,
annan ma.

Stensgård. Mitte sugugi, võib olla, et ma üna
häältgi ära ei anna. Aga mille poolt teie siis
hääletate, härra Hejre?

Hejre. Ahul pole hääleõigust, ainult see! Kohtu
poolt rissakantud kaeraputradest oli siin ju
kõigest rissainus müra, ja selle omandasite
teie.

Stensgård. Kui te pääwarjute peaksite jääma,
siis annan ta teile karvitada.

Hejre. Kähä, te olte naljahammas; — ah ja, see
armas noorus, sel on ünnelik huumor. Kuid

nüüd tahaks ma siiski sinna minna ja seda loomade näitust waadata. Terve teie ühisus, muulsiin ma, olewat platsis. (Käib doktor Fjeldbo, kes kuskilt sisse astub.) Doktor näb siin: Te tulite küll leaduse huwil siia?

Fjeldbo. Teaduse?

Hejre. Kõige hõlmawa haiguse pärast, siin on ju päris kuri, rabies agitataoria (walimise maru-tõbi) lahti läinud. Jumalaga, mu armsad noored sõbrad! (Sätub ära par. poole).

Stensgård. Sina, ütlesid mulle ruttu: kas nägid täna kammerhärrat?

Fjeldbo. Ja.

Stensgård. Ja mis ta ütles?

Fjeldbo. Mis ta ütles?

Stensgård. Ja midugi; ma kirjutasin talle.

Fjeldbo. So? Mis sa kirjutasid?

Stensgård. Et ma lootusest tema tütre käe pärast kinni pean; et ma selles asjas temaga kõnelda tahaks; ja et ma sellepärast homme tema juurde lähen.

Fjeldbo. Sa peaksid selle kätlastäigu igatahes

edasi linnama. Homme on kammerherra sinu-
päev; siis tuleb sinna suur kula inimesi -
Stensgård. Just sellepärast, mida rohkem seda
parem. Mul on trumpid peos, ütlen ma sulle.

Fjeldbo. Ja nende pääle tahendasiid sa viimati ?

Stensgård. Kuidas nii ?

Fjeldbo. Ma arvan, sa rühkitsesid wast oma
armuvaldust mõne kena väisese ähwar-
dusega või millegi sellesarnasega ?

Stensgård. Fjeldbo, sa oled kirja näinud ?

Fjeldbo. Ei, ma kinnitan sulle -

Stensgård. No ja, otsusehelt äeldud, - ma
ähwardasin teda.

Fjeldbo. Siis on mul midagi vastusesarnast
sinu jaoks.

Stensgård. Wastus ? Inimene, anna siis !

Fjeldbo (näitab talle kinni pitsitud paberit.) Waata
siis, - kammerherra häälesedel.

Stensgård. Ja kelle puolt ta hääletab ?

Fjeldbo. Igatahes mitte sinu puolt.

Stensgård. Kelle puolt siis ? Kelle puolt, küsin ma.

Fjeldbo. Walitsija ja praawski puolt.

Stensgård. Mis see tähendab? Mitte Sundestadiigi poolt?

Fjeldbo. Ei. Ja kas tead, mispärast? Sest et Sundestad sind oma järeltuljaks soovitada tahab.

Stensgård. Nii nangele julgelt ta asja ajada!

Fjeldbo. Ja on nii vaba. Ja juurde lisas ta:

"Kui te Stensgårdiga kokku saate, siis jutustage temale, kelle poolt ma hääletan; ta peab teada saama, kuidas meie vaherõrd on."

Stensgård. Hääl küll; ta peab saama, mis ta tahab.

Fjeldbo. Mõttele järele; see on hädaohtlik vana torni maha raskuda, - võib ise selle juures langeda.

Stensgård. O, ma olen nende paari päeva jooksul targaks saanud.

Fjeldbo. Täiesti? Aga uneti mitte nii targaks, et ei enamast praegu vana Sundestadi poole ei lasest uhje otsas medada.

Stensgård. Kas sa usud, et ma Sundestadi lo... ei näe? Kas sa usud, et ma tähele pole pannud et ta minu poole pööras, sest et ta arvas, et ma

kammerherra olen võitnud, ja et ta meie
ühisest leiast tähtis ajada ja hurseni kõrva-
le kinnitada?

Fjeldbo. Kuid nüüd, kus ta teab, et sa kammer-
herrat mitte pole võitnud —

Stensgård. Ta on liig kangele läinud, et enam
tagasi pöörduda võiks, ja mina olen aega tar-
vitanud ja lendlehti välja andnud, suurem
jagu tema poolehoidjatest ei ilmu; minu
arvad on võiks siin —

Fjeldbo. Kuid valijamehest riigipäeva saadikuni
pole uneti mõni samm.

Stensgård. Siindestaol teab õige hästi, kui ta
minu valijameeste-kõnolekul üksi jätab, siis
olen ma valmis, teda kogukonnavalitsusest
välja upitama.

Fjeldbo. Sõnugi mitte halvasti välja mõeldud. Kuid
sa tunned vist isegi, et võiks seda läbi viia, pead
sa siin kindlamalt juuri ajama kui senini.

Stensgård. Ja, need inimesed nõuavad ju inna
ainulist kindlustust, hurside ühtlust —

Fjeldbo. Õige; ja sellepärast peab preili Bratsberg

ohvriks toodama.

Stensgård. Ohvriks? Siis oleksin ma ju lihtsalt
närtskael. Kuid ma tunnen sügavalt, et see
tema õnn on. Aga kuidas! Fjeldbo, mis sul on?
Ka sinul on midagi mõttes -

Fjeldbo. Misul?

Stensgård. Ja, sinul! Üsna väikeselt kõid sa
ringi ja töötad minu vastu. Mises sa seda
teed? Ole otsesohere -! Kas tahad?

Fjeldbo. Otsesohiselt öeldes, ei: Sina oled liig
kardetav, liig südameetunnistusetu, - no ja,
liig hoolimata igatahes, kui et sinu vastu
otsoheru väikes olla. Mis sa tead, seda tanni-
tad sa hoolimata. Aga nii täesti kui ma su
sõber olen - ma annan sulle üht nõuu: jäta
preili Bratsberg oma plaanidest.

Stensgård. Ma ei väi. Ma pean wälja saama
neist vastikustest, mis mind siin ümbritsewad.
Ma ei suuda enam kannu selles kupaatuses elada.
Siis pean ma ühtelugu seda sallima, et Ole
Petersen ja Per Olsen mu kõrvalt kinni wõtavad,
ja pean nendega nurtsades sosistama, nendega

seltsis napsi jooma, häiest kivist nunde älle-
 naljade üle naerma, sina-sõberolema, semina-
 ristitega ja seesuguse poolharitud rämpsuuga.
 Kuidas mõin ma seesugustes oludes oma armas-
 tust rahva vastu alal hoida? Oh, nagu jätaks
 sütitaw sõna mind maha. Kuid ei ole muumi
 oma süüarmuuskide jaoks, ei ole puhast
 õhku hingamiseks. Ah, mõnikord võtab must
 otse igatsus võimust peenete naeste järel.
 Tõnu millegi järel, milles iludus elab! Ma
 ma lanen sin just kui mudases lahes, ja
 väljas maalab selge, sinine meri minust möö-
 da; - ah, mis sina sellist aru saad!

Sundestad (kuskelt). Siin saab ju häa selts-
 kannaga kokku. Tere hommikust!

Stensgård. Küüdi peate undist kuulda saama,
 härra Sundestad! Kas teate, kelle poolt kammer-
 härra hääletab?

Fjeldho. Ole wait! See on alati sinu poolt!

Stensgård. Mis see mulle korda läheb! Ta hääletab
 walitseja ja praavski poolt.

Sundestad. Ma ja, seda ali oodata. Tere olite ju

temaga risti läinud, ma palusin teid ometi
tungivalt vna ssa targemalt mõngida.

Stensgård. Seda ma ka teen - nüüdsest pääle.

Fjeldbo. Waata ette, et teised niasama ei tee!

(Ära paremale poole.)

Stensgård. Sel inimesel on midagi salaliku
juures. Kas teil arm saate, mis tal nutus on?

Sundestad. Ei. Kuid, mis ma ütelda tahaksin,
ma näen, te olete ajalehes lõhkuma hakkand.

Stensgård. Mina?

Sundestad. Kena harrarõne minu pääle.

Stensgård. Muidugi on Arlarsen, see lõjus -

Sundestad. Tii niasastumine kammerhärri
wastu seisab ka sees.

Stensgård. Ma ei teadnud sellest midagi. Kui
ma kammerhärriale kere pääle tahan anda, siis
on mul raskemaid suurükka.

Sundestad. So?

Stensgård. Kas tunnete seda weskli? Waadake
teda. On ta hää?

Sundestad. Kas ta hää on? See weskli siin?

Stensgård. Jah; waadage teda hästi.

Hejre (paremalt poolt). Aga, Juuda nimel, mis väike sääl küll - ? Ehe, näe! Palun, mu härrad, jääge omeli niivisi seisma! Kas teate, mida te mulle nii elavalt meelde tuletate? Te tuletate mulle suure ääd kaugele põhjas meelde. Sundestad. Imelik pilt.

Hejre. Väga truuw pilt. Soojaminew päise ning küsew päew sõbralikus ühenduses. Ah, see oli kaewaline - lõrpaalst! Kuid, apropos, mis pagana pihta, on sääl wäljas õige lahti? Riigikodanikud sibawad lähiseigi nagu ara-hirmunud kanakari ja naugutawad ning kirewad ja ei tea, missuguse lat'i pääle istuda.

Stensgård. On aga ka tähtis päew.

Hejre. Ah, tee oma tahtsusega! Ei, see on hoopis midagi muud, mu armsad sõbrad! Muigatakse suurest kokkulangemisest; pankrotist, - mitte poliitilisest, härra Sundestad, eh kühnen!

Stensgård. Pankrotist!

Hejre. Hähä, nüüd tuleb advokadisse elu! Järuuidugi, pankrotist, keegi seisab langemise eel, kirus on puujuurte külge pandud - algu!

Kas mõnest härrast olewat mõnda seitsmend;
aga kuhu? Killesse see puutub? Kas teile
midagi sellest teada ei ole?

Sundestad. Mulle on väikimise kunst teada, härra
Kejre.

Kejre. Ahidugi; teie alete ju poliitiline loom; riigimees,
häähä: Aga mina pean, võtku mind see ju teine,
minema, et selgust saada selle asja kohta. See on
pagana lõbu nende veksli ratsutajatega; nad
on nagu perlid nõuri pääl; veereb üks maha, siis
veerevad küin teised järgi. (Sähel ära murelt).

Stensgård. Kas teines selles lohas midagi tõtt
peaks olema?

Sundestad. Te näitaksite mulle üht vekslit.
Ma usun, Eric Bratsbergi nimi seisib seal pääl.

Stensgård. Ka kammerhärra oma.

Sundestad. Ja siis küsisite te veel, kas ta hääl on.

Stensgård. Jah; waadilge teda ainult.

Sundestad. Ta ei ole, Jumal teab, mitte palju väärt.

Stensgård. Te näite siis?

Sundestad. Mida?

Stensgård. Et ta vale on.

Sundestad. Wale? Waleid meeslid on enamasti kõige kindlamad; need maksetakse kõige enne ära.

Stensgård. Aga mis te arvate? Kas ta ei ole wale.

Sundestad. Wäga häa ta just ei ole.

Stensgård. Kuidas nii?

Sundestad. Ma kardan, siin on liig palju selle sarnasid, härra Stensgård.

Stensgård. Kuidas? See on ju waevalt wäimuline, et - ?

Sundestad. Weerub Erik Bratsbergi nõuru päält, siis weeruvad küll ka need, kes temal kõige lähemal seisavad.

Stensgård (ütas tal näewarrust minni). Keda te mõtlete nende lähemate all?

Sundestad. Kas keegi ükssteisel lähemal seisab kui isa ja poeg?

Stensgård. Aga suur Jumal - !

Sundestad. Mina ei ole midagi äelnud! Ärgemustagi, see oli Daniel Hejre, kes panerotist ja langemisest lobises ja -

Stensgård. See tabab mind kui wälk!

Sundestad. Nii mõnigi jõukas mees lõhub ju mee-
kurat. Siis äldakse liig hääsündamline ja muutaks
wastutus uma pääle, sularaha pole igasordt saa-
dawal, ja lähewad mõisad haamri alla, siis müü-
dakse nad wõileiwa eest ära —

Stensgård. Ja see kõik tabab muidugi, — see tabab
ju ka lapsi!

Sundestad. Ja, preilist on mul tõesti kahju, mis
ta emast päris on wähe, ja Jumal teab, kas seegi
nature, mis tal on kindlalt seisab.

Stensgård. O, nüüd saan ma Fjeldbo nänust
aru, ta on uneti weel seesama wana truu sõber!

Sundestad. Mis härra doktor Fjeldbo ütles?

Stensgård. Ta on liig truu, et midagi ütelda,
aga ma mõistan teda sellegipärast. Ja nüüd
mõistan ma ka teid, härra Sundestad.

Sundestad. Kas te minust siiamaan aru ei
mõistnud?

Stensgård. Mitte täiesti, ma unustasin loo wõt-
tidest ja põhjajajumast laewast ära.

Sundestad. See tähendus pole just ilus teie poolt.
Aga mis teil wiga on? Te näete ju nii ehmatanud

mälja. Täevas, ega ma ameti midagi halba ei ole teinud?

Stensgård. Halba? Kuidas nii?

Sundestad. Jammidugi, ja, ma näen seda! Oh, ma wana togu! Armas härra Stensgård, kui te tüdrukent tüesti armastate, mis see siis teeb, kas ta rivas on või wane?

Stensgård. Mis see teeb? Ei, midugi teada -

Sundestad. Jumaluse, ahiku õnn ei põhjene ameti mitte just raha pääl.

Stensgård. Muidugi mitte -

Sundestad. Ja edasisaa misega ja wiikusega mitte ameti meel kord karrient teha. Ärge laske ennast olukorra kitsikuse läbi ära kohutada. Mina tean, mis armastus on, selle päätrüki üle olen ma noaruses palju lugenud. Kodune õnn, truu naene -; mu armas, mu armas, toimetage nii, et pärast ei pruugi kahjatseda!

Stensgård. Aga mis peab siis teist saama?

Sundestad. Saagu, mis saab. Kas te usute, et ma seesugust sidamevõrrit teie näest näen?

Stensgård. Kuidas ma tuon selle ahwi! Ja, ma

näitan teile, et mul jõudu sellene on. Sääb
wäljas seisab rahwas täis igatsust; ta hüüab
minu jõul nõnda ütelda, sonata kaebel.

O, kuidas ma tohiks oma rahvast maha jätta!

Sundestad. Ja, aga ma amandamine -

Stensgård. Küll ma oma kaaskõdumiskude
nündeid ka selles asjas rahuldada uskan,
härra Sundestad! Ma näen teed, uut teed, ja
seda mööda ma astun. Waise tõe, armasta-
tud neiu häärks tööd teha, jätan ma maha.
Ma ütlen oma rahwale: Siin ma olen - wista
minul!

Sundestad (waatab waise imetsemisega ta otsa
ja pigistab ta näht.) Tõepoolest, teil on palju
and, härra Stensgård. (Sähbära pörmale poole.)

(Stensgård kõnnib mitu korda edasi-tagasi;
pea seisatab ta akna juures, pea kisub ta
oma juukseid. Kohe selle päälle tuleb Bastian
Monsen ruskelt sisse.)

Bastian. Siin ma olen!

Stensgård. Kust sa tuleb?

Bastian. Rahwa juurest.

Stensgård. Rahva juurest? Mis see tähendab?

Bastian. Kas sa ei tea, mis rahvas tähendab?

Rahvas, see on see rüpatus, alam rahvas, need, kel midagi ei ole, ega ise midagi ei ole, kes kütketes lamavad —

Stensgård. Tont võtku, mis ahvimised need on?

Bastian. Kuidas?

Stensgård. Cha olen viimasel ajal tähele pannud, et sa ümber käid ja mind järulatuviid kuni riikeni ja käekirjani. Jäta seda.

Bastian. Kuidas? Kas me ei ole ühe ja sellesama partei liikmed?

Stensgård. Seda küll, aga seesugust viisi ma ei kannata, — sa teed ennast naeruvääriliseks —

Bastian. Naeruvääriliseks, kui sind eneselt es-
kujuks võtan?

Stensgård. Ja, järulatuviimise läbi. Ole mõistlik, hõnse, jäta see, see võimata vastis waadata. — Aga ütle mulle üht, — millal tuleb su isa tagasi?

Bastian. Seda ma ei tea. Ta on, usun ma, Kristianiarse reisimud; võimalik, et ta enne nädalat tagasi ei tule.

Stensgård. So? See alexs paha. Ajartal ulla suur äriettevõtte käsil, räägitakse?

Bastian. Mul on kah üks käsil. Kuuks, Stensgård, sa pead mind aitama.

Stensgård. Käämellega, mis see peab olema?

Bastian. Ma tunnen enese nii täis jõudu. Selle eest pean sind tänama, sa oled mind üles arotanud. Ma pean midagi tegema, midagi kurda saama; - ma tahaks naist võtta!

Stensgård. Naist võtta? Keda?

Bastian. Pst! Siit mõjust kedagi.

Stensgård. Chodan Rundholmen?

Bastian. Pst! Ja, teda. Ütle üks kää sõna minu eest - ja? Siia peaks ma sisse saama! Tal on ilmatu äri, ta saab kammerhärraga hästi läbi, veel sellest ajast saadise, kui ta õde sääl pereneitsi oli. Saan ma ta kätte, siis saan ma võib olla ka kogukonna tüüd oma kätte. Ja päälegi, - ma armastan teda, tant võtku, ja!

Stensgård. Ah, armastus, armastus! Jäta aucti see jälle silmakirjaline olema!

Bastian. Silmakirjaline alex?

Stensgård. Ja, kõige paremal juhtumisel valetad sa ise-
enesele ette. Sa loobised ühe hingetõmbusega teedehi-
tustest ja armastusest. Nimeta ameti iga asja õige
nimega. Selles peitub must meelsus, ma ei taha
sellega midagi tegemist teha —

Bastian. Aga nii vähegi ameti — !

Stensgård. Jätta mind määrgust, ütlen ma!

(Doktor Fjeldbo poole, kes paremalt poolt tuleb.) Noh,
kuidas läheb valimistega ?

Fjeldbo. Siin jaoks vist suurepäraliselt. Ma
kõneldsin Sundestadiga; ta ütles, et sa pea kõik
hääled omale saad.

Stensgård. Ei teepoulist ?

Fjeldbo. Aga, pagana pihta, mis sul sest kasu on ?
Kui sa maasõnni ei ole, siis —

Stensgård (kassase häälega). See on ameti üks neetud
lugu!

Fjeldbo. Noh, kahte asja ei saa ameti ühel ajal ajada.
Kui ühel pool tahad võita, siis pead kaotama, et
teisel pool kaotad. Jumalaga! (Ära lebi keem. unse)

Bastian. Mis ta arvas selle kaotuse ja võiduga ?

Stensgård. Seda ütlen ma sulle üks teine kord.

Aga, armas hõnse, — et oma endise juttu juurde tagasi pöördas, — ma lubasin hääd sõna sinu eest ütelda —

Bastian. Sa lubasid seda? Ma arvasin otse vasturõõsu.

Stensgård. Ah lollus! Sa ei lasknud mind ju rääkida. Ma tahtsin ütelda, et selles mees meeluses on, kui oma armastust teelehitustega ju sellesama-
 tega võrre sead; see on patt kõige parema vastu, mis oma rinnas pesitab; — ja sellepärast, armas sõber, kui sa siis tüesti seda tüdruku armastad.

Bastian. Jesse.

Stensgård. Jõh jah, see on ju üksteisepuhas. Ma arvan: kui üht naist tõepoolest armastataks, siis peaks see juba iseenesest otsustandew küllalt olema.

Bastian. Jah, seda arvan mina ka. Siis tahad sa minu eest kõnelda?

Stensgård. Jaa, kõige suurema rõõmuga. Aga ainult ühel tingimisel.

Bastian. Ja see oleks?

Stensgård. Üks armastus on teise väärt, kallid Bastian; — sina pead ka minu eest rääkima.

Bastian. Mina? Kelle juures?

Stensgård. Kas sa tõesti midagi ei ole tähele pannud?

See on ju nii -

Bastian. Aga uneti mitte -?

Stensgård. Ragna, sinu õde! Ja, tema! Ah sa ei tea, kuidas see mind liigutas. Keda nii väikeselt talitamas nähes -

Bastian. Ei, on see võimalik?

Stensgård. Aga et sina oma terava silmaga midagi tähele ei ole pannud?

Bastian. Alguis mõtlesin ma küll -; kuid nüüd muigatakse uneti nii palju sellest, et sa kammerhärja pool ümber lipitsed -

Stensgård. Ah mis, kammerhärja pool! Otsekoheselt üeldud, Munsen, - oli üks silmapilk, kus ma nõnda ütelda, kahewahel olin - kuid Jumalale tänis, see on möödas; nüüd olen ma selgusele jõudnud iseenese ja oma tee üle, mida kämma pean.

Bastian. Siin on mu käsi! Ma räägin' sinu eest, ole julge selle pääle. Ja mis Ragnasse puutub, ta ei tahi teisiti koimetada kui mina ja isa seda tahame.

Stensgård. Ja, aga sinu isa, — temast ma taht-
singi just kõnelda —

Bastian. Ist! Tulise pikta — ma kuulen madam
Rundholmeni kulisat; kõnle kõhe minn eest, — kuid
ainult siis, kui tal mitte liig kiire ei ole; sest
siis pole temaga midagi pääle hakata. Ja, mu
armas, nüüd tee, mis su võimuses seisab; kõik
muud loimatan ma ise. Kas sa Aslarseni siin
ei näinud?

Stensgård. Ta on kindlasti valimisel.

(Bastian lähub keskest wälja; seltsamal silma-
pilgul tuleb madam Rundholmen paremalt
poolt sisse.)

M. Rundholmen. Nüüd lähub aga nagu lepatse
reega, härra Stensgård; kõik; kõik häälitavad
ja teie poolt.

Stensgård. See on ameti isäralis.

M. Rundholmen. Ja, Jumal sa tead — küllap Ansen
teeb ilusa näo.

Stensgård. Madam Rundholmen, lubage üks sõna!

M. Rundholmen. Ah, mis siis?

Stensgård. Kas tahate mind kuulda wõtta?

M. Rundholmen. Täewas, kõige suurema häimelega.
Stensgård. Olgu siis! Te väikisite ennist ümra wal-
 lalisest põlvnest —

M. Rundholmen. Ah, see oli ju see vä wastis lejre —
Stensgård. Te kaebasite, kui raske lesel on —

M. Rundholmen. Jumal teab, ja, te peaksite seda
 kord katsuma, härra Stensgård!

Stensgård. Kui nüüd aga nabe noormeest tuleks —

M. Rundholmen. Nabe noor mees —

Stensgård. Üks, kes teid juba ammu salaja on
 armastanud —

M. Rundholmen. Ah, jätku järelle, — ma ei taha
 midagi enam kuulda.

Stensgård. Te peate! Üks noor mees, kes ka ükski
 olewust tüdinunud on —

M. Rundholmen. Ja, kuidas siis? Ma ei mõista
 teid.

Stensgård. Kui te nüüd kahe inimese õnneli
 põhja wõite panna, madam Rundholmen, teie
 enese ning —

M. Rundholmen. Nubeda noori mehe?

Stensgård. Ja midagi. Wastake mulle —

M. Rundholm. Ah ei, Stensgård, ega teil uneti sellega tüsi taga ei ole?

Stensgård. Kuidas võite te uskuda, et ma teiega nalja hidan? Oleskite teie siis nõuus?

M. Rundholm. Kõige suurema rõõmuga!

Annas, maaga -

Stensgård (pärkab sammud tagasi) Mis?

M. Rundholm Ah, seal tuleb keegi!

(Preili vonsen tuleb viirelt ja äritult keskelt sisse.)

Ragna. Vähandage, kas papa ei ole siin?

M. Rundholm. Teie papa? Ja, - ei; - ma ei tea; - vähandage -

Ragna. Kus ta on?

M. Rundholm. Teie isa? Ah see, ta sõitis siit mööda -

Stensgård. Teed mööda Kristiania poole.

Ragna. Ei, see on võimata -

M. Rundholm. Mööda ta sõitis, seda ma tean.

Ah, preili vonsen, te ei võii enesele ette kujutada, kui häa tütu naine on! Oudake üks silmapilke, ma juukses keldri ja torni gardeli ehtsat.

(Ära patr. poole.)

Stensgård. Ütelge mulle preili, - ot site te tüesti ainult oma isa?

Ragna. Te kuulsite ju.

Stensgård. Ja teie ei teadnud, et ka ära on sõitnud.

Ragna. Ah, mis tean mina! Kulle ei telda midagi. Aga Kristianiasse? See on mõimata, nad peaksid kalle ju vastu olema juhtunud. Jumalaga!

Stensgård (astub kalle kuu pääle ette). Ragna! Kuulge! Mies olet minu vastu nii keistuguseks läinud?

Ragna. Mina? Laske mind. Ärge pidage mind kinni!

Stensgård. Ei, te peate jääma! Ma pean seda teema saatuses, et te just sellel silmapilgul tulete. Mitte nii häbelikult! Ännemalt olite te keistiviisi.

Ragna. Ja, see on - Jumal tänatud - müüdas!

Stensgård. Aga mis pärast?

Ragna. Ma olen teid tundma äppinud - ännelikul miisil veel õigel ajal.

Stensgård. Ah so? kind on mustaks määratud?

Ja, võib olla, et ma ka ise süüdi olin, ma olin nagu eksituste sisse määratud. See on nüüd

müüdas! Ah, kui ma teid näen, siis saan ma
paremaks inimeseks. Teie vastu üksi olen ma
tüesti ja härest südamest hävi, teid üksi
armastan ma, Ragna, - teid ja initegi teist!

Ragna. Saake mind! Mul on hirm teie eest!

Stensgård. Aga homme, Ragna, - tahin ma
homme teie juurde tulla ja teiega rääkida?

Ragna. Ja, ja, mingi pärast homme, ainult
mitte täna.

Stensgård. Ainult mitte täna? Hurra! Ma
olen jälle mee pääl! Ma olen õnnelise!

M. Rundholm (veini ja kookidega pah. poolt.)

So, nüüd juome ühes klaas õnne ja hävi rää-
käigu pääle!

Stensgård. Armastuse-õnne pääle! Õnn ja ar-
mastus elagu! Elagu homme päew! (Joob.)

Helle (paremalt poolt tulles Ragnale.) Kas te
leidsite teda?

Ragna. Ei, ta ei ole mitte siin. Tulge, tulge.

M. Rundholm. Aga taevast, mis on siis juhtunud?

Helle. Ei midagi; ainult külalisi tuli Starlisse,
ja -

Ragna. Palju tänu kõige teie lahuse eest,
madam Rundholmen -

M. Rundholmen. So? Olete jälle mõrsaid naela
saanud?

Ragna. Ja, ja, - wabandage; ma pean kudu
minema! Jumalaga!

Stensgård. Jumalaga - hõnsoni!

(Kõlle ja pr. hõnsoni lahused ära keskelt.)

Daniel Hejre (paremalt poolt) Haha, nüüd lähub
nagu pärisminimol! Stensgård, Stensgård, Stens-
gård, naegutavad nad, nad walivad teda
üks kui teine. Nüüd peaksite teie ma teda
walima, m. Rundholmen!

M. Rundholmen. Hihhi! Mis teie ütlete! Aga kas
nad türti kõike tema poolt hääletavad?

Hejre. Täi poolest, ja! Härra Stensgård on rehwa
usaldus, nagu üldkaks. Wana Sundestad käib
ringi nagu pääs nagu hapu suhkrurõõs.
O, see on päris andsne, seda päält waadata.

M. Rundholmen. Nad ei pea teda mitte asjata üles
walinud. Kui ma ka hääletada ei wõi, siis
wõin ma ameti trakterida! (Sähk ära pah. poole.)

Hejre. Te alete sündinud leskedetööstija, härra Stensgård, - seda te alete. Kas teate mis, - sellele peaksite külg hakkama, - siis oleksite redus!

Stensgård. Madam Rundholmenile?

Hejre. Ja muidugi; see on naesterahvas, - igatpidi tubli; temast saab esimene nana kuudis, kui Starli rüpatus kard kokku langeb.

Stensgård. Kuidas? Kas Starlis midagi mäda on?

Hejre. Oh, kas sa näe! Te alete nurga mäluga, auulisem. Kas ei räägita kokku langemisest ja pannrotist ja - ?

Stensgård. Ja, ja, ja mis edasi?

Hejre. Mis edasi? Seda ütlege teie mulle. Siin otsiti Hanseni taga; kaks härrat on Starli tulnud -

Stensgård. Paar kübalist; ja muidugi; ma tean, -

Hejre. Palumata kübalised, mu kallid, moor süher; jütustatakse politseist ja kirjadest wõlakoostajatest. Te peate ainult teadma, dokumentidega ei ole sääl näe korras. Opropos, - mis dokument see oli, mis te eite Hanseni käest saite?

Stensgård. Ah, mingi sugune paberileht -- dokumentidega mitte kõin korras, itleto teie? Kuidge, te tunnete unti kammerhärre Bratsbergi allkirja?

Hejre. Häha! Ma arvan küll.

Stensgård (võtab meesli välja). Noh, siis vaadake seda siin.

Hejre. Väherese ligemalt: -- Ma olen ainult natukene lühikese nägemisega, aga -- (kerava vaatamise järel.) See sääl, auulisem? Ei ialgi ei ole see kammerhärre näekind.

Stensgård. Ei ialgi? Nii siis ameti --

Hejre. Ja see on Munseni nime pääle antud?

Stensgård. Ei, Eric Bratsbergi nime pääle.

Hejre. Zullus! Zaski, ma vaatan! (Tunnistab meeslit ja annab ta siis tagasi). Sellega võib oma sigarit paluma panna.

Stensgård. Mis? Ka väljandja nimi --?

Hejre. Wältsitud, noor mees; wältsitud, nii täesti kui mu nimi Daniel on. Tarpis teda ju ainult kahtlusest keritatud pilguga vaadata --

Stensgård. Aga kuidas oli see siis võimalik --

Munsen ei teadnud vist --

Hejre. Mõnseu? Ei sel inimesel ei ole midagi oma
 ega mõraste dokumendid almu. Aga on
 hää, et sellel ükskord lõpp on, härra Stensgård!
 Köllisele tundmusele annab see nagu tase.
 Ah, ma tundsin nii tihti püha viha üles
 leegitsemas, kui ma ise nii lohin ütelda - et
 ma siin ühtelugu päältnägija ulma pidin,
 kuidas - olgu! Aga kõige naljakam selle juures
 on: kui nüüd Mõnseu kornistab, siis kisub ta
 kõige päält Erik Boratsbergi enesega kaasa,
 Erik kisub oma isa kaasa -

Stensgård. Ja, seda ütles Sundstedt ka.

Hejre. Aga sel pankrotil on muudugi oma võrd
 ja rõõm. Pange tähele, mina olen vana
 prohvet: Mõnseu lähel tiirni, Erik akorderis
 ja kammerhärra pannakse eestkõitjaks alla,
 see tähendab, tema võlakohtjad annavad talle
 paar tuhat taalrit aastas eluaegseks pensioniks.
 Nii viisi lähewad asjad, härra Stensgård!
 Mina tunnen seda. Kuidas ütles klassikus?
 „Fiat justitia, pereat mundus! See tähendab:
 Püü kurat, missugune õigusemõistmine selles

170.

hinnaläinud ilmas!

Stensgård (äritult edasi-tagasi kündides) Ühes
nagu teinugi! Mõlemad teed kinni!

Hejre. Tont võtku, mis - ?

Stensgård. Ja just nüüd! Nüüd, - nüüd!

Aslarsen (tulib paremalt poolt) Soovin ännu,
soovin ännu, härra valijamees!

Stensgård. Valitud ?

Aslarsen. Sada seitseteist kümme häälega, -
ja Sundestad viiskümme kolmaga.

Teised hääled läksid laiali!

Hejre. Kui siis teie esimene samm aareteel,
härra Stensgård!

Aslarsen. Ja see maresab ka ike bowle pinnochi -

Hejre. Muidugi, - üeldakse ju: esimene samm
on see, mis maresma lõhub.

Aslarsen (paremalt poolt hüüdes) Pinnochi,
madam Pundholmen! Kus valijamees maresab!

(Sundestad ja mitmed valijad astuvad järskesse
järki paremalt poolt sisse)

Hejre (kaastundlikult Sundestadile) Viiskümmend
kolm! See on hallipää = kudariku palu!

Sundestad (sositab Stensgårdile) Kas te nüüd
küestis selle juurde kindlaks jääte, mis - ?

Stensgård. Mis see aitab, kindlaks jääda,
kui kõik vangub ja vaarub ?

Sundestad. Kas te arvate, et mäng on kaotatud ?

Olssersen (pah. poolt tagasi tulles). Madam Rund-
holmen valmistab prunshi ise üna näoga, ta
olevat sellises kõige lähem, ritleb ta.

Stensgård (mõttest tabatud). Madam Rundholmen!
Kõige lähem sellises - !

Sundestad. Kuidas ?

Stensgård. Mäng pole veel kaotatud, härra

Sundestad ! (Istub laua äärde ja kirjutab).

Sundestad (tasa). Ritlege, Olssersen, kas võite
ilksõnne minu poolt ünas lehes midagi tunda ?

Olssersen. Sa see aga näia ! Kas jäme on ?

Sundestad. Ei, see pole mitte sugugi jäme.

Olssersen. Üks tapukas, ma trükin ta sellegi-
pärast ära.

Sundestad. See on minu poliitiline testament,
ma kirjutan ta veel täna. (Künnib taas edasi-
tagasi).

Teenijätüdruk (pahemalt poolt) Siin saadavad
madam pannochi.

Aslarsen. Hurraa! Küiid tuleb elu kohalikkun-
desse oludesse! (Ta paneb bowle lausa pääle
keskile, valab teistele sisse ja jook wirtsalt järg-
neva juures. Bastian Mõnse on waka ajal par. p.
sisse tulnud.)

Bastian (tasa). Ega te mu kirja ära ei unusta?

Aslarsen. Olge mureta! (Loob wastu rinnataskut.)

Siin ta mul on.

Bastian. Ja te toimetele ta nii pea kui võimalise
edasi; - kui te näete, et tal aega on, kas mõistate?

Aslarsen. Mõistan, mõistan! (Hüüab.) Siia, ini-
mesed! Klaasid on täiditud!

Bastian. Teil ei ole waja seda, kont wõtan,
asjata teha.

Aslarsen. Häa küll, häa küll. (Teenijale) Üks
ksitron, Karen; - aga ruttu kui tule!

(Bastian lähleb eemale.)

Stenagård. Üks sõna, Aslarsen! Kas homme
õhtu siin pool juhtute alama?

Aslarsen. Homme õhtu? Seda wõin ma juba nii
sisse seada.

173.

Stensgård. Jhus; siis astuge siia sisse ja andke
see kiri madam Rundholmenele

Aslarsen. Teie poovit?

Stensgård. Ja. Pistke ta tooma. So! Nii siis kum-
me ähtu.

Aslarsen. Saab tehtud; alge selle päält jilge!

(Teinijätkidn. toob nähtud teitroni; Stensgård
astub aina juurd!)

Bastian. Ah, kas nääkisid madam Rundholmeneiga?

Stensgård. Pääkisin? Ah jah. Ma nänelisin
taga ainult nii -

Bastian. Ja mis sa arvad?

Stensgård. Ja - noh -; meid segati; ma ei
näi sulle midagi kindlat ütelda.

Bastian. Ma nätsun siisgi; ta kaebab väga oma
lesyõlve üle. Üht tunni jooksur on mul otsus
näes.

Stensgård. Tunni jooksur?

Bastian (näeb m. Rundholmene; nes pak. p. sisse
astub). Pst! Ära lase kedagi märgata! (Kõnnib
edasi-tagasi.)

Stensgård (kass Aslarsenile) Andke mulle kiri tagasi.

Aslakseen. Te tahate teda tagasi saada?

Stensgård. Ja, ruttu! Ma tahan ta ise edasi toimetada.

Aslakseen. Olge lahke; siin ta on.

(Stensgård pistab kirja tasku ja segab end teiste hulka.)

M. Rundholmen (Bastianile). Mis teie siis valimise kohta ütlete, Hansen?

Bastian. Sünnib mulle nägga, mina ja Stensgård oleme siidamesõbrad, võin ma teile ütelda. Ma ei parus sugugi inimes, kui ta parlamenti läheks.

M. Rundholmen. Aga teie ise ei tee just lahkut nägu selle juurde.

Bastian. Ah, minu isa, temal on nii palju raudu tuleks. Päälegi saab Stensgård parlamenti, siis jääb aua omuti niisamuti perekonda, mõtlema.

M. Rundholmen. Kuudas nii?

Bastian. Tal on kasjate järgi all.

M. Rundholmen. Jessuke! ütles ta midagi?

Bastian. Ja, ja mina lubasin tema eest väänida; küll sest juba arja saab, ma usun kindlasti, et Ragna teda sallib.

M. Rundholmen. Ragna ?

Sundestad (tuleb lähemale) Koh, mille üle siis
siin nii ägedalt juttu aetass madam Rundholmen.

M. Rundholmen. Hotelyt omati, tema ütles, Stens-
gårdi olewat noojate järgi all -

Sundestad. Ja muidugi, aga aga kammerherra
nii kergelt oma nõusolemist ei anna -

Bastian. Kammerherra ?

Sundestad. Tütar on tal küll liig hää lihtsam
advokadi jaoks -

M. Rundholmen. Kes ? Kes ?

Sundestad. Preili, - tema tütar muidugi.

Bastian. Ega ta omati preili Bratsburgi kusi ?

Sundestad. Muidugi teeb ta seda !

M. Rundholmen. Ja selle pääle võite teie wõnduda ?

Bastian. Ja mille ütles ta - ! Kuidgi, - mul on
teiega tarwis rönelda.

(Sundestad ja Bastian lähuvad taga poole)

M. Rundholmen (lähneb Stensgårdile) Te peate
walwel olema, Stensgård !

Stensgård. Kelli eest ?

M. Rundholmen. Halbade inimeste eest. Siin on neid,

kus teile püü niseid seavad.

Stensgård. Seadku, - kui nad mulle ainult ühe
etti püü niseid ei sea.

M. Rundhalmén. Kes on see üks?

Stensgård (pistab salaja kirja ta pihku) Siin!

Sugege seda, kui üks olete.

M. Rundhalmén. Ah, seda ma ju teadsin!

(Lähel ära pah. poole.)

Ringdal (paremalt poolt) Vah, ma kuulen, mõit on
teie, härradwõrkat.

Stensgård. Seda küll, härra inspektor, ja nimelt
teie kõrgesti ainditud peremehe wäelä nägemistest
hualimata.

Ringdal. mille pärast ta siis wälä nägi?

Stensgård. kindel nõha hääletada.

Ringdal. Ta tarvitab oma walimiseõigust nõu
iga teine.

Stensgård. Kahju ainult, et tal mist küll enam
kõnars nõimalus ei jää, seda tarvitada.

Ringdal. Mis te sellega tahate ütelda?

Stensgård. Ma arwan sellipärast, et teatavate
dokumentidega ikka misugune asi on —

Ringdahl. Testamendi dokumentidega? Missuguste dokumentidega? Mis see tähendab?

Stensgård. Ah, ärge tehke, nagu ei teaks te midagi. Kas ei ole siin kõnepeile tulemas?

Suured panusrotid!

Ringdahl. Ja, seda muulen ma kõigest poolt.

Stensgård. Ja kas ei ole kammerhärja kui ka ta puug sääljuures kannatajad?

Ringdahl. Euhage, oletate hull?

Stensgård. See on ju loomulik, et teie asja marjata katsete.

Ringdahl. Mis kasu sellest oles? Kas siis seda salaja saab pidada?

Stensgård. Kas see siis tüsi ei ole?

Ringdahl. Mitte ühes täht sellest - mis kammerhärjasse puutub. Kuidas võisite te seda aimult uskuda? Kes teile seda näervis?

Stensgård. Seda ma ei ütle, - vähemalt praegu mitte.

Ringdahl. Ükskõiks. Kuid kas seda ka on teinud, tal oli oma plaan sääljuures.

Stensgård. Plaan -!

Ringdal. Muidugi, mõtelge ise järele. Kas ei ole
siin kedagi, kellel sellest kassu oleks, kui teie
kammerhärraga mõneks jäänud - ?

Stensgård. Täpselt; ja, ja - unolemas.

Ringdal. Kammerhärja hoiab õigusepäraselt väga
teie poolt -

Stensgård. Täiesti ?

Ringdal. Ja, ja seda tahetakse ära nägitseda, -
Pikendatakse sellega, et teie siinseid olusid ei
kunne, et te äärmiselt ja kerguslikult olite, et -

Stensgård. O, need üssid! Ja sel Rindholmel,
sel on nüüd minu kiri käes!

Ringdal. Missugune kiri ?

Stensgård. O, ei midagi. Kuid veel ei ole hilja!
Armas härra Ringdal, kas soate tänase kammer-
härja juttu ?

Ringdal. Igatahes.

Stensgård. Siis ütlege talle, et need ähvardused
muid pole kui rumalus, - ta teab juba; ütlege
talle, et ma homme ise tulen, et kõike ära seletada.

Ringdal. Te tulete ?

Stensgård. Ja muidugi, et talle näidata, - ah,

näidata! Siin härra Ringdal! Andke kam-
merhännale see wessel minu puult.

Ringdal. See wessel -!

Stensgård. Ja muidugi; te ei saa sellest aru,
aga andke talle see -

Ringdal. Täesti, härra Stensgård -

Stensgård. Ja sinna juurde ütlege minu puult
lihtsalt need sõnad: nii olen mina inimeste
wastu, kis mind eelwalmistel maha tahtsid
häälitada.

Ringdal. Waite kindel alla selle pääle.

(Läheb ära läbi keskpäiga.)

Stensgård. Ütlege õige, härra Hejre, - kuidas
wõisite te mulle kammerhärri üle seesugust juttu
puhkuda.

Hejre. Kuidas mina teile - ?

Stensgård. Ja muidugi; see on ju nõige mustem
wale -

Hejre. Kae, waata, waata; see rõomustab mind
südamest! Ütlege, härra Sundestad, see lugu
kammerhärriast, see on wale.

Sundestad. Post! Waled jäljed! Asi on küll lähe-
mal.

Stensgård. Kuidas nii lähemal?

Sundestad. Mina ei tea midagi; aga inimesed väisjivad madam Rundholmenist -

Stensgård. Mis?

Kejre. Kas ma ei kuulutanud ette? Need ühendused Storli proprietariusega -

Sundestad. Ja olla tänas enne päikese tõusu ära sõitnud -

Kejre. Ja perevõrd juakseb ümber ja otsib teda -

Sundestad. Ja puig, näe niisugust väeva oma öde hästi tunn alla panna -

Stensgård. Tann alla panna! „Kõmmel“, ütles ta; ja ta rahinus isa pärast -!

Kejre. Hähä; te saate näha, see on läinud ja ennast üles riputanud!

Aslaksen. Keegi on ennast üles riputanud?

Sundestad. Härra Kejre ütles, et Mõnser -

Mõnser (keskelt). Šampanjeri siia!

Aslaksen ja mitmed teised. Mõnser!

Mõnser. Ja midagi, Mõnser! Šampanjeri-Mõnser! Raha-Mõnser! Wiini siia kuradi nimel!

Hejre. Aga, armulised -

Stensgård. Teie! Kust teie tulite?

Monsen. Äri ajamast! Sada tuhandaid teeninud!

Hee, homme tuleb Storlis lõunasööke nii, mis
mürtsule! Koike on nutentud. Shampanjieri,
itlen ma! Saovin õnne Stensgård, teie vlete
ju valijameheks saanud.

Stensgård. Kaske ma seletan -

Monsen. Tah, mis see minusse pahtub? Weini!

Kus madam Rundholmen on? (Tahab paremale
pöörde sisse astuda.)

Teenija tüdruk (kes parajasti sisse astunud)

Sinna ei tahi keegi sisse minna, madam istub
ja loeb üht kirja -

Bastian. Tulise päralt! (Tahib ära keskelt.)

Stensgård. Tä loeb üht kirja?

Teenija tüdruk. Jah, ja ta on nagu pääst sega
seks läinud.

Stensgård. Jumalaga, härra Monsen; homme
lõuna aeg Storlis -

Monsen. Jumalaga. homseni!

Stensgård [tasa] Heerra Hejre, kas tahate

mulle üht meelehääd teha?

Hejre. Häameelega, häameelega.

Stensgård. Siis väärige mind waherese mustaks madam Rundholmeni silmis; wõnolge minuot waherese sahe mõtteliselt; seda te ju oskate suurepäraliselt.

Hejre. Aga, pagan wõtaks, mispärast?

Stensgård. Mul on omad põhjused; see on nali, tahan ma teile ütelda! - kihlwedu kellegiga, keda teie ei sallii.

Hejre. Aha, ma mõistan -; küllalt!

Stensgård. Nii siis, ärge midagi ära rünnake; wige ta nature wiltu teile oma otuses minule; tehke ta wähe kindlusestaks esialgseks, - kas meistate -?

Hejre. Täelikult; see peab mulle otse ondsus olema -

Stensgård. Tänan, tänan esialgu! [Üle laua.]

Kärwa Sundestad, meie mõlemad saame homme enne künat wist kammerhärwa pool kokku.

Sundestad. On teil bestust?

Stensgård. Noh ja kuidas veel!

Sundestad. So? Aga ma ei saa aru-

Stensgård. Ei ole ka mitte tarwis; nüüdsest
pääle aitan ma ennast ise. [Säheb ära
keskelt]

Monsen [punshi juures]. Weil üks klaas, As-
laxsen! Kus on Bastian?

Aslaxsen. Sa jooksis unsest wälja. Aga mul
on üks kivi tema käest edasi teinutada

Monsen. So?

Aslaxsen. Madam Rundholmene kätte.

Monsen. Noh, wiimaks ometi!

Aslaxsen. Aga mitte enne homme õhtut,
mitte üks tund warem ega hiljem; just
paugu päält! Prest!

Heje [Sundestadile]. Pagana pihta, mis sel
härra Stensgårdil ja madam Rundholmil
üks teisega peaks olema?

Sundestad [tasemini]. Sa tahab teda ära
wätta.

Heje. Eks ma arwainud! Aga ta palus mind
teda natuke nästaks määrada, kahtlas eks

teha - küllalt!

Sunderstad. Sa te lubasite seda?

Hejre. Ja muidugi.

Sunderstad. Tenna olla teie kohta ütelnud: mis teie Kommunikus lubawat, seda te Säänes pidawat.

Hejre. Hähä, see armas hing! - siis peab ta see kord siiski walesti olema rehkendanud.

M. Rundholmen [lahtine kiri käes pah. v. ukse pääl.] Kus härra Stensgård on?

Hejre. Ja musutas teie teenijat ja läis oma teed, madam Rundholmen!

[Eesriie.]

Wies waatus.

[Suur wastuwatmisetuba kammerhärva
juures. Sissekäin keskelt; üksed paar. ja paar.
peol. Inspektor Ringdal seisab ühe laua
juures ja kehitsub mingisugustes paberites. Ko-
putatakse.]

Ringdal. Sisre!

Doktor Fjeldbo [keskelt] Tere hommikut!

Ringdal. Tere hommikut, härra doktor!

Fjeldbo. Noh, kuidas käsi käib? Hästi?

Ringdal. Täna; sinu käib kaunis hästi, aga -

Fjeldbo. Aga?

Ringdal. Ja te olete ometi kindlasti juba seda
suurt uudist kuulnud?

Fjeldbo. Ei. Mis on siis?

Ringdal. Kuidas? Te ei ole kuulnud, mis Sterlis
on juhtunud?

Fjeldbo. Ei!

Ringdal. Mõnede on täna eesi plehku pannud.

Fjeldbo. Plehku pannud? Menses?

Ringdal. Plehku pannud.

Fjeldbo. Aga armas Jumal - ?

Ringdal. Siin kuuldu juba eila imelikka arju, aga sääl tuli Menses tagasi; ta oskas ermas t hästi heida -

Fjeldbo. Aga põhjus? Põhjus?

Ringdal. Ilmatud kastused elitus pundeaga, äeldaks; paar äri Kristianias olla maksu-
jõuetuks jäänud, ja sellepärast -

Fjeldbo. Ja sellepärast on ta plehku pannud!

Ringdal. Arwatawasti Rootsimaaale. Täna hommiku wara on kohus Starbise tulnud, sääl kirjutatakse nüüd üles ja pannakse pitseri alla -

Fjeldbo. Ja õnnetu perekond - ?

Ringdal. Põjal ei ole arjaga wist tegemist, iga-
tahes teeb ta nüüd nii, nagu kuulsin.

Fjeldbo. Aga tütar?

Ringdal. Wait! Tütar on siin.

Fjeldbo. Siin?

Ringdal. Kodukooliõpetaja tõi tema ja wai -

kesed täna hommiku siia; meie preili wõttis nad üsna wäikeselt oma kooli alla.

Fjeldbo. Sa kuidad kannab ta seda?

Ringdal. Ma arwan, kurnikesti. Wümatä see suguse ümberkäimise järel, mis talle kodu esaks sai -; ja päälegi wain ma teile jutustada, et ta - Pst! Sääb on kammerhärra!

Kammerhärra [pah. poolt]. Waata, juba siin, armas doktor?

Fjeldbo. Ma astusin kurnis warakult teile. Aga nüüd tahan teile sünnipäewaks õnne soovida, härra kammerhärra!

Kammerhärra. Ah jumal, ilus õnn, mis ta meile toob! Wõtke igatahes minu tänu selle eest, ma tean, teie soov on hääd!

Fjeldbo. Sa kas tohiv küsida, härra kammerhärra - ?

Kammerhärra. Keige päält - jätke see nimetus ära!

Fjeldbo. Mis see peab tähendama?

Kammerhärra. Mina olen kaewanduse omariis - muud midagi.

Fjeldbo. Mis lugu see on?

Kammerhärva. Ma taganen aunnimest ja ametist. Minu kõige alandlikum kiri läheb veel täna minema.

Fjeldbo. Te peaksite ometi veel enne selle üle järele mõtlema.

Kammerhärva. See kurd küi mu kuningas mulle seda armu üles näitas ja mind oma lähemasse ümbrusesse vastu wõttis, siis sündis see lugupidamise põhjal, mis minu perekond mitu põlwe järgi mõõda alal hoidis.

Fjeldbo. Ah, ja - ?

Kammerhärva. Minu perekond on aurtuks saanud, just niisama nagu meie oma - nix Momen. Te olete ometi Mosenist kuulnud?

Fjeldbo. Seda küll.

Kammerhärva [Ringdalile]. Kas kindla - mat midagi ei teata?

Ringdal. Ainult üht, et ta terve rea neere - maid rentnikka enesega kaasa kisub.

Kammerhärra. Ja minu poeg?

Ringdal. Teie poeg saatis mulle bilanzi.

Ta ei jää kellegile midagi wälgu; kuid
talle ei jää ka midagi jargi.

Kammerhärra Ilm. Siis kirjutage palun
mu palwekirvi ära.

Ringdal. Peab sündima. [Sähib ära eelmise
urse kaudu pahemat kätt.]

Fjeldbo. Kas te olete ka jäul kaalunud?

Pärwe see lugu lasub ennast täielises wain-
suses korraldada.

Kammerhärra. So? Wain ma iseene ees
sündinud asja sündinutaks teha?

Fjeldbo. Aga mis on siis äige sündinud?

Ta kirjutas ju teile, tunnistas oma mõtlemata
tegu üles ja palus andeks; see on esimene
ja ainus kord, et ta see sugust asja un teinud.
mis selle juures siis on, küsin ma teilt?

Kammerhärra. Kas teie teinutaksite nii, nagu
mu poeg on teinutanud?

Fjeldbo. Ta ei tee seda enam; see on peä-
ari.

190.

Kammerherra. Ja kust te teate, et ta seda enam ei tee?

Fjeldbo. Kivi mitte muust, siis teaksin ma seda vnti juba sellest, mis te mulle jutustasite, - mahajätmisest teie minijaga. Mis sellest ma lõpuks välja tuleb, - igatahes raputab see teid koemeelsusele üles.

Kammerherra (kõnnib edasi-tagasi). Minu wõene Selma! Põrustatud meil ilus rahv ja mees õnn!

Fjeldbo. Oh midagi olemas, mis veel kõrgemal seisab. See õnn oli paljas wari. Ma tahan teile seda ütelda. Te olite siin, nagu paljus muisgi asjus, liiva pääle ehitanud; te olite pine ja kõrk, härra kammerherra!

Kammerherra (jääb seisma). Minu?

Fjeldbo. Ja, teie! Te olite uhke oma perekonna amsuse pääle; aga kuras on seda amsust proovi pääle pandud? Kas te teate, kas ta kinsatusele oleks wõetu panna suutsud?

Kammerherra. Te wõite igasuguse juttustamine oma- le jätta, härra doktor; wimmaste päewade sündmus- sed pole mitte jäljeta minust mööda läinud.

191.

Fjeldbo. Seda ma juba usun; kuid aruldage see
ennast pehmemas otsuses ja selgemas äratund-
mises. Tee teie oma pojad etteheiteid, aga mis
olete teie oma poja hääks teinud? Teie mure
oli küll tema andeid wälja arendada, kuid
mitte, temas põhja panna iseloomule. Te
pidasite talle ettelugemisi selle üle, mis ta
oma aumäärilisele perekonnale wälgu on;
aga teie ei juhtunud, ega wõimunud, ega hari-
nud teda selles, et see temale teadmata karwi-
duses oles saanud, amsalt toimetada.

Kammerherra. Te arvate?

Fjeldbo. Ma ei arva mitte aimult, ma tean seda
ka. Aga see on ju siin üleüldine nähtus; pää-
rihk pandakse õpetusele aga mitte ette pääle.
Me näeme ka, kuhu see wile; me näeme seda
sadandete anderikaste inimeste juures, kes puul-
walnilt imber joosewad ja tundmusest ja
eluwust hoopis teistsugused on, kui tegudes ja
toimetustes. Wuadake aimult seda Stensgårdi -

Kammerherra. Stensgård! Oige! Mis te arvate
Stensgårdist?

192.

Fjeldbo. Põlvik inimene! Ma tunnen teda lapsest saadik. Ta isa oli üks naru, üks naru, üks null; tal oli väikene poodukauplus ja selle kõrval ajas ta pandimaja-äri, või õigemini tema naene hoiatas seda. Ta oli räbune naesterahvas, kõige eba-naise liikkum, mis ma ial olen näinud. Mees oli ta näpa all. Südameharidusest ei olnud tal ka mitte palju. Ta seesuguses kodus kasvas Stensgård üles. Ta ühel ajal käis ta gümnaasiumis. "Ta peab studeerima," ütles ema; "ta peab tubliko rahagendiks saama." Toormo kodus, - ühendus nõulis; waim, iseloom, tahtewõim, anded - kõik lahku püüdis! Mis wõis sellest muud wälja tulla, kui isiku kyllustamine?

Kammerherra. Ma ei tea, mis sellest wälja wõis tulla. Aga ma tahaks teada, mis teie palusele küll on. Stensgårdilt ei wõi midagi oodata, minu peijalt ka mitte, aga teilt midugi, teilt -!

Fjeldbo. Ja, minult; just minult. Palun ärge naeritage; ma ei suwusta; aga mulle on osaks saanud, mis sisemist kasakaalu annab, ja mis inimese kindlaks teeb. Ma olen lihtsast perekonnast kiskseisusest!

193.

üles kasvanud; rahur ja kokkuvõle õhukonnas.
Mim ema on eht naesterahvas; meie juures
kodu olid soovid ja ahinõrud alati kooskõlas;
nõuded ei käänunud mitte olude sunnil;
surn ei kaaranud purustavalt meie elusse,
kühjuse ja vaeseksjäämise tunnet järele jättes
meie keskel. Armastust eluduse vastu oli alimas;
aga ta oli sügaval eluvaadetes põhjendatud ja ei
sammunud mitte välistpidi ta kõrval. Ühtgi
liialdust mõistuses ega tundmuses —

Kammerherra. Waata, waata! Ja selle tõttu on
kiist ka nii hinnus täielik inimene saanud.

Fjeldbo. Muid ei tule mõttekesegi seda uskuda.

Ka ütlen ainult, et elutingimised nii harulda-
selt vinnelikult minu jaoks kujunesid; ja ma
tunnen seda nagu mõnda kohustust.

Kammerherra. Ah, häa küll; aga kui müüd
Stensgårdil seesugust kohustust mitte ei ole, siis
on see vaks kardas nii ilus temast, et ta süügi —

Fjeldbo. Kuidas? Mis?

Kammerherra. Te otsustate tema üle valesti, mu
häa duktor! Waadake siia! Mis te ütlete selle kohta?

194.

Fjeldbo. Teie poja meksel ?

Kammerhärre. Ja muidugi, — selle saatis ta mulle tagasi.

Fjeldbo. Wabatahtliselt ?

Kammerhärre. Wabatahtliselt ja ilma tingimisteta. See on ilus, see on uhke; — ja sellepärast on mu maja tänasest päele talle aratud.

Fjeldbo. Mõelge järele! Teie enese, teie tütre pärast —

Kammerhärre. Ah, jätke mind rahule! Tema on teist palju ees; ta on vähemalt atsekohene; aga teie, teie kinnitate salaja.

Fjeldbo. Mina ?

Kammerhärre. Ja muidugi! Teie olete siin majas walit. sijaks saanud, te käite siin sisse ja wälja, ma küsin teilt igas asjas nõuu, — ja sellest hoolimata —

Fjeldbo. Ja, ja; ja sellest hoolimata — ?

Kammerhärre. Sellest hoolimata on teie midagi kavalat, midagi salat, midagi suurtsugru, mida ma sallida ei mõi.

Fjeldbo. Aga siis seletage mulle ometi —

Kammerhärre. Mina ? Ei, teie näes on mulle

selitust anda! Aga nüüd laske alla päale!

Fjeldbo. Härra kammerhärra, meie mõlemad ei mõista teineteist. Minul ei ole võimalik tagasi saata; aga siiski oleks ehk võimalik, et mina veel suurema ohvri toon.

Kammerhärra. So? Mille läbi siis?

Fjeldbo. Oma väikimise läbi.

Kammerhärra. Väikimise läbi? Kas pean ma teile ütlenud, milles minul hirmu on? Tänuks saada, vaududa, nooruse ühisusse liikmeks astuda!

Teie olete upsakas põispea, härra doktor; - ja see ei sünni meie vahasse seltskonda. Waadake Stensgårdi; tema ei ole nii, ja sellepärast peab minu maja temale lahti seisma; ja, peab, - peab! Ma pean siis uneti paluma -! See on teile päris paras; nagu ennast asetatakse, nii panhatakse.

Sundestad (keskelt). Palju õnne tänasesse päevako, härra kammerhärra! Ja ma soovin teile kõike ilusaid ja häid -

Kammerhärra. Minge rus - üksin praegu ütelnud. Kõik tühi puru, mu armas Sundestad. Siin ilmas ei kannata ürsigi asi prouvi ära, kui

196.

Kalle pötkija pääle jõuad.

Sundestad. Seda ütlevad Mõnseini wõlansõrijad
kah.

Kammerhärna. Ja, - see lugu Mõnseiniga! Kas
ei tabanud see teid kui wälks!

Sundestad. Te olite seda ju ammugi ette ütelnud,
härna kammerhärna.

Kammerhärna. Hm, hm; - seda riid, ja alles üle
eila tuli ta siia, et mind küsata -

Fjeldho. Võib olla, et ennast päästa.

Sundestad. Wäimata, ta istus juba liig sügavalt
sees; - ja mis aru on lõpuks ikkagi kõige
parem.

Kammerhärna. Wäta nõpust! Kas te seda ka kõige
parumas peate, et te eila walmistul läbi kukkusite?

Sundestad. Ma ei ole läbi kukkunud; mu näsi
näis ainult nii, nagu ma ise soovisin. Stens-
gårdiga ei maresse maid jagada; temal on
seda olemas, mille jõul meie teised oma sõrmed
ära lakkusime.

Kammerhärna. Sellest lausest ei saa ma hästi aru.

Sundestad. Tal on and, hulka kaasa rikkuda.

197.

Ja et ka niid ni õnnelise on, et teda ei iseloom
ega meelsus ega kodanline seisukoht ei takista,
siis on tal haruldasett kerge, vabameelne olu.

Kammerherra. Ma peaksin ometi tõesti arvama,
et meie kas vabameelset oleme.

Sundestad. Ma arugi oleme seda, ilma rakkluuseta.

Kuid me oleme vabameelset ainult iseeneste kullul,
aga siial tuleb niid see Skensgård ja on vaba-
meelne teiste kullul. See on selle aja juures uudisest.

Kammerherra. Ja teievt seda mõlle tahate teie eden-
dada.

Sundestad. Wanades aja loorasamatutes olen ma lugenud,
et ennesamast inimene oli, kes vaimusid mõisid kut-
suda, - kuid neist jälle lahti saada, seda nad ei
võinud.

Kammerherra. Aga armas Sundestad, kuidas mõite
teie kui haritud inimene - ?

Sundestad. Ma tean küll, see on ehavak, herra kam-
merherra; kuid unte mõtetega on lugu just nii
nagu vaimudega; ei saa neist enam lahti, ja selle-
pärast harvis katsuda nendega valmis saada, nii
hasti kui lähel.

198.

Kammerherra. Aga niid, kus hansen on lange-
nud, ja temaga ühes terve see rahvikkujate trobi-
kond -

Sundestad. Oles hansen kaks kuni kolm päeva
varem langenud, siis aleks nii mõnigi asi keisri
tulnud.

Kammerherra. Kohjus; teie olite liig äge -

Sundestad. Ma mõtlesin sääljuures ka teie päale,
herra kammerherra.

Kammerherra. Chinu päale ?

Sundestad. Meie parteile peab leiguspõlvamine rahva
silmis alale jääma. Meie esitame juurdunud Norra
aunust. Oles ma Stensgårdi hädasse jätanud, siis
tal on üks document, te teate umti -

Kammerherra. Mitte enam.

Sundestad. Mis ?

Kammerherra. Siin ta on.

Sundestad. Saatis ta selle teile tagasi ?

Kammerherra. Ja. Tsirklikult on ta aunes;
selle tunnistuse võin ma talle anda.

Sundestad (järelmõttlikult). Sel herra Stensgårdil
on palju andi.

Stensgård (keskelt, jääle uusse juurde seisma.)

Kas tahan sisse astuda?

Kammerhärra (lähel talle wastu.) Te tahite, ilma kartmata.

Stensgård. Ja tahate te mu onnesõovi wastu wotta?

Kammerhärra. Ma tahan.

Stensgård. Te tuleb soojast südamest! Ja kriips pääle kõigile rumalatele kirjutusle —

Kammerhärra. Ma pean tegudest lugu, härra

Stensgård.

Stensgård. Jumal õnnistagu teid!

Kammerhärra. Ja tänasest päevast pääle — et te seda nii soovite — tänasest pääle oletate siin nagu kodus.

Stensgård. Ma tahan — tahan? (Koputatakse)

Kammerhärra. Sisse!

(Mitmed kodanikud, magistradi saadikud jne.)

Kammerhärra lähub neile wastu, mõtab nende onnesõovid wastu ja ajab nendega juttu.)

Thora (kes wahipääl tagast pah. p. ulewast uresest sisse on astunud.) Härra Stensgård, kas tahan teid

nelja silma all tänada ?

Stensgård. Teie, preili ?

Thora. Papa ütles mulle, kui ilusaalt te olete toime-
tanud.

Stensgård. Aga - ?

Thora. Ja kuidas olime meie teist walesti hinna-
nud!

Stensgård. Täiesti - ?

Thora. Teie olite ju ka ise süüdi selle juures; -
ei, ei, meie olime süüdi. O, kui siidamest kää-
mellega tahaw ma seda jälle hääks teha!

Stensgård. Teie ? Teie ise ? Kas te täiesti tahaksite - ?

Thora. Meie kõik, niipalju kui see meie wõimused
seisab -

Kammerhärra. Keelkarastust härradele, mu laps!

Thora. Kõhe! (Ta läheb jälle ukse poole, kust kõhe
selle pääle teenijatüdruk meini ja küpsistega sisse
astub, mida järgneva ajal ringi parutakse.)

Stensgård. Armas, tore Sundstad, mul on meele-
olu nagu wõidujumalal!

Sundstad. Nii oli teie meeleolu küll eila ka!

Stensgård. J! Täna on see midagi teist! Kõige

parem! Kõige selle kroon! Kiilgu, ehk laige!

Sundestad. Aha - armastuse mõtted?

Stensgård. Mitte mõtted! Önn, önn, armastuse önn!

Sundestad. Nii on siis nälimees Bastian teile
mastuse taanud?

Stensgård. Bastian?

Sundestad. Ja, ta nagu ütles eila midagi sellesar-
nast; ta oli ju vist lubanud teie eest mõni sõna
kasta, teatava väinse tüdrukuga juures?

Stensgård. Ah mis, tühi jutt -

Sundestad. Ärge mind kartke. Kui te seda veel
ei tea, siis võin mina teile ütelda: Teie olete wõt-
nud, härra Stensgård; ma kuulsin seda Ringdali
kääst.

Stensgård. Mis te kuulsite Ringdali kääst?

Sundestad. Kein Hansen on oma jäsona andnud.

Stensgård. Mis te ütlete!

Sundestad. Oma jäsona, ütlen ma.

Stensgård. Oma jäsona? Jäsona? Ja isa on
plehku pistnud!

Sundestad. Aga tütar mitte.

Stensgård. Oma jäsona! Seesuguse perekonna -

skandali mõju all! Kui elanaseelik! See peab
 ju isgat peenetundelist meest eemale tõukama.
 Aga see on üks eksitus - terve see lugu! Jalgi
 ei ole ma Bastiani palunud -; kuidas võis see
 lammas ainult - ? Üheskoos, see ei lähe mulle
 korda; mis ta teinud, selle eest vastutagu ta ise.

Daniel Hejre (keskelt). Hähä - suur seltskond;
 ja muudugi; tehtakse oma kütlast käänasid, ristatakse
 enesel kas või jalgy otsast, nagu teidakse, - siis
 tahin viimati ka mina -

Kammerherra. Täna, täna, mana sõber!

Hejre. Täevakene, aulisen, - äravennast ameti
 nii alanda! (Uusi võõraid tuleb) Kaa, - sääl on
 meie üiguse-näsitajad, - täidesaatev võimukond, -
 olgu! (Stensgårdi poole) Ah, mu armas, unne-
 lik naarmees, teie siin? Teie näsi! Üks mana mees
 nimmitab teile vana tõsist rõõmu.

Stensgård. Rõõmu - mille üle?

Hejre. Te palusite mind eila, nellegill vähe kake-
 mõtteliselt teie üle väärtsida, - te teate ju -

Stensgård. Kõh ja - mis edasi?

Hejre. Mul oli otse südamevõim, teie soovis täita -

Stensgård. Mis edasi? Kuisin ma, mis edasi?

Kuidas see ta pääle mõjus?

Hejre. Nagu armastaja naese pääle kinnagi; ta hakkas nutma; minutas russe kinni; ei tahtnud vastata, ei ennast näidata -

Stensgård. Oh, Jumal tänatud!

Hejre. Te olete barbarlane; lase südant nii kirjasti katsuda; siin ümber käia ja armukadeduse piinast mõnne tunda -! Kuid armastus, see näib pimedasgi; - olgu! Sest täna, kui ma mööda sõitsin, seisas madam Rundholmen priske ja rõõmus lahtise akna juures ja kammis oma juukseid; nägi wälja nagu näkineim, kui lubstas ütelda; - ah, ta on tubli naesterahwas!

Stensgård. Ah, ja siis?

Hejre. Ja, mu armas, ja siis naeris ta nagu pöörane, ja heidis sõjaljuures üht kirja nurgesse ja hüüdis:
"Kosjaksi, härra Hejre, - ma kihlasin enese ära eila!"

Stensgård. Mis ära kihlanud?

Hejre. Minu südameleis ümnesson, noor mees! Ruumus tal mind ütlemata, et esimene olen, kes teile

kiatada mõis -

Stensgård. Tühi lori! Rumalus!

Hejre. Tühi lori - kuidas nii?

Stensgård. Te ei saanud temast aru; mõis ei saanud
tema teist aru. - Kihlatud? Kas te hull alete?

Nüüd, kus kussen langenud, on ta ometi ka vist -

Hejre. Aga mitte mõeldagi, mu armas! Madam
Pundhulnen seisab kindlal jalgal.

Stensgård. Uskõis! Mul on hoopis teised plaanid. See
kirjalugu oli ainult üks mali, kihlmedu, - te kuul-
site ju. Armas härra Hejre, tehke mulle seda meele-
hääda ja ärge kõnelge ühelegi inimesele sellest ru-
malast loost.

Hejre. Mõistan, mõistan! See peab saladuseks jää-
ma; mida nii romantikaks nimetatakse. A ja, see
armas noorus, tal peab alati midagi luuletlikku
olema!

Stensgård. Jammidugi, ja! Wainige ainult! Ma tahan
teile seda kasanda, - tahan teie protsessid ajada -;
pist! Ma jään teie pääle lootma! (Sähel eemale)

Kammerherra (kus wähepääl Sundestadiga on kõnelnud).
Ei, Sundestad, - sega on mul wõinata uskuda!

Sundestad. Kas wammu teile, härra kammer -
härra! Hejre ise ütles sulle.

Hejre. Mis olen ma teile ütelnud, kui küsida tohin?

Kammerhärra. Ütle õige, - kas näitas Stensgård sulle
eila üht messlit?

Hejre. Tont wõtku, ja! Seda ta tegi! Mis sellega on?

Kammerhärra. Seda pead sa pärast teada saama.

Aga sina ütlesid talle ometi -

Sundestad. Tere olla talle ometi ette puhunud, et
messil wõltsitud on?

Hejre. Ah, süütamali, et teada ta wõidurõõmus natura
kallustada -

Sundestad. Aga te ütlesite talle ometi, et mõlemad
alkisjad wõltsitud on?

Hejre. Ja tont wõtku, mites mitte wares niisama
hästi kui ühes.

Kammerhärra. Niisias ometi!

Sundestad (kammerhärrale). Ja kui ta reda kuulda
sai -

Kammerhärra. Siis alles andis ta messli Ringdal
kätte!

Sundestad. Wessli, mida ta ähwardusteks enam ei

wõinud tarwitada.

Kammerherra. Kõnõgite kõrgemeelset; petate mind jällegi; - muutsite enesele minu majasse sissepääsemise wõimaluse; sunnite mind talle kinnawaldusi tegema, - see - see -! Ja niisugune inimene - ?

Hejre. Aga mis lood need on, aaulisem ?

Kammerherra. Pärast; pärast, armas sõber!

(Ta tõmbab Sundestadi kõrwale.) Ja niisugust inimest näitsete teie, paitate teie, upitate teie üles!

Sundestad. Ja teie ise ?

Kammerherra. O, mul oleks hirmu, teds - !

Sundestad (näitab Stensgårdi peäle, kus Thoraga juttu ajal.) Waadake sinna, mis te arwate, mis mõtlewad küll inimesed - ?

Kammerherra. Küll ma neil need mõtted juba wälja ajan.

Sundestad. Siis hilja, herra kammerherra; ta aitab ennast edasi loostustega ja ettekujutustega ning wõimalustega -

Kammerherra. Ahina wõin ma monumeerida, herra

Sundestad!

Sundestad. Mis te tahate teha?

Kammerherra. Pange tähele! (Sähel Fjeldbo juurde).

Kärva doktor, - kas tahate mulle üht meelikõäd
teha?

Fjeldbo. Käämelega.

Kammerherra. Siis toimelagi see inimene saäl
minu majast välja.

Fjeldbo. Stensgård!

Kammerherra. Ja, see õnneriüütel, ma ei taha
ta nime enam kuulda, välja temaga!

Fjeldbo. Aga kuidas wain ma - ? -

Kammerherra. See on teie asi, ma annan teile
waba woli -

Fjeldbo. Waba woli! Täesti? Igas asjas?

Kammerherra. Tont wõtku, ja!

Fjeldbo. Teie käsi selle pääle, härra kammerherra!

Kammerherra. Siinta on.

Fjeldbo. Jumala nimel siis! Kiüid ehk ialgi!

(Waljult.) Kas tehin ühes silmapilguses kausale-
jaid paluda mind kuulda wõtta?

Kammerherra. Härra doktor Fjeldbol on sõna!

Fjeldbo. Mul on rõõm, teile, härra kammerherra

Bratsbergi nõusolemisega oma kihlust tema lütre-
ga teada anda.

(Suur üllatus. Thora karjatab tasa, kammerhärre
tahab midagi ütelda, võtab ennast aga kokku.
Tungitakse lähemale, et änni soovida.)

Stensgård. Kihlust! Siin kihlust!

Hjort. Kammerhärre - ? Siin - ?

Sundestad. Kas doktor hulluse on läinud?

Stensgård. Aga, härre kammerhärre - ?

Kammerhärre. Mis võin ma parata? Ma olen vaba-
meelne. Ma ühinen noorusse ühisusega!

Fjeldbo. Tänu, tänu, - ning andeksandmist!

Kammerhärre. Me elame ühenduste ajal, härre doktor,
elagu vaba võistlus!

Thora. Ah kallid isa!

Sundestad. Me elame ka kihluste ajal, ma võin
teile veel üht teist kihlust teatada -

Stensgård. See on wäljamüeldud!

Sundestad. Mitte sugugi. Kein Munseni kihlust -

Stensgård. Waletatud, waletatud, ütlen ma!

Thora. Siisgi, isa, see on tõsi; nad on mõlemad
siin.

Kammerhärra. Kes? Kus?

Thora. Ragna ja kandidat Helle. Sööl sees —
(Väitab esi nuse ukse pääle).

Sundestad. Helle? Kii siis see — ?

Kammerhärra. Ja siin minu juures? (Teek ukse lahti.) Tulge mõlja armsad lapsed!

Ragna (pöörab aralt tagasi). O, ei, ei, — siin on nii palju inimesi!

Kammerhärra. Ainult mitte kartlik! Mis mõite te sinna parata, mis juhtunud.

Helle. Härra kammerhärra, ta on nüüd koduta.

Ragna. O, mõtke meid oma kaitse alla!

Kammerhärra. Seda ma teen. Ja palju tänu, et te minu juures omale pelgupaika otsisite!

Hejre. Ja täepoolt, me elame rihlute ajajärgus; mul on võimalik, nimekirja täiendada —

Kammerhärra. Mis? Sina? Omas vanaduses, — missugune kergemeelsus!

Hejre. Oo —! Olegu!

Sundestad. Mäng on kartatud, härra Stensgård!

Stensgård. So? (Haljult). Nüüd täiendan mina nimekirja, härra Hejre! Üks teadaandmine, minu

härred, ka mina olen sadamasse jõudnud.

Kammerhärre. Kuidas nii?

Stensgård. Mängitakse kahekordset mängu; varjatakse oma tõsiseid plaanisid, kui seda tarvis on. Mina pean seda lubatuse, kui see üleriiklase kosu teeristuses sünnib. Mu eluülesanne on mulle ette jäänud, ja ta võib mul üle kõige. Mu tegevus on sellele riigisõjakannale pühitsetud: siis on mõtete käänimist, millesse selgust on vaja tulla. Kas tee sugustest peab see olema, kelle ümber selle maa rahvas koguda võib. Sellepärast olen ma nüüd oma elu kõvasti ja lahutamata maa huvide külge köitnud, - köitnud südameahelatega. Olen ma riikile või teisele eksiarvamisteks põhjust andnud, siis antagu mulle andeks. Ka mina olen kihlatud.

Kammerhärre. Teie?

Fjeldbo. Kihlatud?

Kejre. Mina võin seda lõendada.

Kammerhärre. Aga kuidas - ?

Fjeldbo. Kihlatud? Kellega?

Sundestad. Ometi mitte võimaks - ?

Stensgård. Mõistuse ja tundmise kaalumiste wili.
Ja, armsad kaaswõtanikud, ma olen kihlatud
lese madami Rundholmeniga.

Fjeldbo. Madam Rundholmeniga!

Kammerhärja. Pudukaupmehe - lesega!

Sundestad. Hm. Ah saw!

Kammerhärja. Ma lähen kõigest sellest üsna
numalasse. Kuidas wõisite te siis ühtlasi -

Stensgård. Kammerhärja Bratsberg!

Sundestad. Tal on palju andi?

Aslaksen (waatab keskm. uuest sisse). Palun
tuhat kord wabandust -

Kammerhärja. Astuge aga sisse, Aslaksen!

Kas te ka tahate õnne soovida?

Aslaksen. Oi, hoidku! Nii lähemata ma ei ole.
Aga mul on tungiwalt härja Stensgårdiga waja
rääkida -

Stensgård. Parast, te wõite wäljas wõdada.

Aslaksen. Ei, pagana pihta! Ma pean teile üt-
lema -

Stensgård. Pidage oma suu! Mis päält ikkumine
see on? - Ja, mu härrad, nii imelised on saatu-

se teed. Maakonna ja minu wahel oli kindlat
ja sestwat sidet tarwis; ma leidsin naise kripsetes
aastates, kes mille kodus wõis luma. Nüüd olen
ma õnneriitli raha raha ajanud ning astun
teie kuskeli kuni lihtne mees rahwa hulgast. Wõtke
mind wastu. Ma olen walmis teiega seisma ja
längema igas asjas, kuhus teie usaldus mind
kutsus.

Jumalstad. Ja on mingi wõitnud.

Kammerhärra. Täepoolt, ma pean ütlesma —
(Teenija tüdrukule, kes keesw. urse juurest on lähe-
nenud.) Ka, mis on? Mis see itkaitad?

Teenija tüdr. Madam Rundholmen.

Ümberringi seisjad. Madam Rundholmen?

Kammerhärra. Mis on temaga?

Teenija tüdr. Madam Rundholmen seisab wäljas
ühes oma kallikesega —

Suurem jagu (nagu ühest suust) Kallikesega?

Madam Rundholmen? Aga kuidas —?

Stensgård. Missugune lullus!

Aslappen. Ja ma ütlesin teile ometi —

Kammerhärra (urse poole) Sisse! Sisse!

(Bastian Monsen astub madam Rundholmen kätte
nõrval, kesnelt sisse; üleüldine liikumine.)

M. Rundholmen. Härra kammerhärra, te ei tahi
tüesti mitte pahandada -

Kammerhärra. Hoidku, hoidku!

M. Rundholmen. Aga ma pidin tingimata siia
tulema ja teile ning perelile ümra annusamat
esitelemat.

Kammerhärra. Ja, ja, - Te olete ennast ju ära
nõtkanud; aga -

Thora. Aga me ei teadnud mitte -

Stensgård (Aslarseni). Aga kuidas un see siis
ainult - ?

Aslarsen. Mul oli eila pääl nii täis, nii palju
oli mõelda, tahtsin ütelda -

Stensgård. Aga ta sai mu kirja ometi kätte, ja -

Aslarsen. Ei, ta sai Bastian Monseni kirja;
siin un teie ümra.

Stensgård. Bastiani? Ja siin - ? (Ta heidab
pilgu adressi pääle, nõrksutab kirja sisse
ja pistab tasku.) O, te ära need lund õnnitusevõrk!

Madam Rundholmen. Ja, rõõmuga andsin ma

uma jaksuna! Selle wale meestesoo eest peab ennast hoidma. Aga kui meesterahwas must walge päivil näitab, et tal tāsine plaan on, siis - Näe, sääl on ju ka härra Stensgård! Nah, härra Stensgård, te tahate mulle wist õnn soowida? Hejre (Sundstadili) Kuu pilkawaalt ta talle otsa wastab!

Kammerhärwa. Seda tahab ta kindlasti, madam Rundholmen -; aga kas te ei tahaks uma tulewasele nädale õnn soowida?

M. Rundholmen. Kellele?

Thora. Ragnale, ta on enese ka ära kihlanud.

Bastian. Ragna, sina?

M. Rundholmen. Soo? Minu kallike ütles mulle ju, et ühel heatawast härral kasjate jäolge all olewat. Talju õnn mõlemile, - ja algu teeritatud perekonnaliikmeks, härra Stensgård!

Fjeldbo. Ei, ei! Ega tema ei ole!

Kammerhärwa. See on kandidaat Kelle. Noistlik walik. Ja minu tütrele, sellele wõite ka õnn soowida.

M. Rundholmen. Armulisele preilile! Nah, siis oli

härä Sundestadih oneti õigus. Soovin õne, ammu-
line preili, soovin õne, härä adwokat!

Fjeldbo. Doktor, peate rittema.

M. Rundholmen. Mis?

Fjeldbo. Doktor! Mina olen peigmees.

M. Rundholmen. Ei! Koh niid ei tea ma enam,
mis must, mis walge!

Kammerhärä. Aga mina, - mina tean alles niid,
mis must, mis walge!

Stensgård. Wabandage - tungiw talitus -

Kammerhärä (tassa). Sundestad, mis see teine niid
oli?

Sundestad. Missugune teine?

Kammerhärä. Mitte õnneriitid - waid see teine -

Sundestad. Huristaja!

Stensgård. Ja jätan Jumalaga!

Kammerhärä. Üks sõna, mis kümme leist üles
kaalub, härä adwokat Stensgård! Üks sõna, -
üks sõna, mis mul ammugi südame pääl oli.

Stensgård (wäljakäigu pooli rutates). Wabandage,
mul on rutt.

Kammerhärä (talle järüle minnes). Huristaja!

Stensgård. Jumalaga! Jumalaga! (Sahel ära läbi keem. naise)

Kammerhärria (tuleb jälle tagasi). Nüüd on õhke puhas, armsad sõbrad!

Bastian. Ja, härra kammerhärria, ke ei lase mind mitte selle eest kannatada, mis meie jauris kodus on sündinud?

Kammerhärria. Jauris pühkigu una enese uksees!

Bastian. Ahul pole ka sellega kõige vähematgi tegemist.

Selma (kes kogu aeg ülemise naise juures paremal pool on kuulatanud). Isa! Nüüd oled sa häas kuju; - kas lohib ta nüüd tulla?

Kammerhärria. Selma! Sina! Sina palud tema eest? Ja alles üleila -

Selma. Pst; üleilsest saadik on hulks aega nõnda. Kõik on hästi. Nüüd tean ma, et ta ka mõni-kord nõnda päerast tünksi võib teha -

Kammerhärria. Ja selle üle rõõmustad sa?

Selma. Ja, et ta seda võib; aga katsuge ta veel kard -

Kammerhärria. Tulgu ta sisse! (Selma jälle ära par. poole.)

Inspektor Ringdal (eelne. wsest sisse par. nätt.)

Siin on ära astumise palwekirj.

Kammerhärra. Tänan, - aga mis kuge ta mund
nii parrus!

Ringdal. Parrus?

Kammerhärra. Ja, Ringdal; see ei ole õige tee.

Ma woin seda teisel wiisil hääks teha, tuisse
teo läbi -

Eriks (Selmaga par. poolt.) Kas wõid mulle an-
daks anda?

Kammerhärra (ulatab talle weskli) Ma ei tohi
halastamatam olla kui saatus.

Eriks. Jaa! Weel täna annan ma oma äri näest,
mis sulle nii wäga wastumeelt on.

Kammerhärra. Ei, luba, - just ümberpöördult;
sa pead ta alles jätma. Mitte arg olla! Mitte nin-
satuse eest parku minna! Aga mina hakkaw
osanikkus. (Waljult). Kas teate mõige meemat,
mu härrad? Ma olen oma poja ärisse osani-
kuss heitnud.

Mitmed külaliste seast. Mis? Teie, härra kam-

merhärta?

Hejre. Sina, auulisem?

Kammerhärta. Ja, see on auuwaärt ja õnnistuse-
riikas tegewus, - wõi vähemalt, wõib seda olla. Ja
nüüd ei ole mul na mingit põhjust enam, ennasti
nürgilt eraldada.

Grundstad. Ja, kas teate, härta kammerhärta, kui
teie inimeskonna kasude kaitseks kaasa tahate
aidata, siis oleks see täpvoolest patt ja häbi, kui
mina wana kroonuteenistuse wri end tagasi
tänhaks.

Erik. Teie - ? Föesti - ?

Grundstad. Ma wist inna pean. Seesuguse armas-
tuse-walu järgi, mis adwokat Stensgårdi täna
tabas - . Ma ei tahaks tawapärast seda inimest
praegu riigiasjade senka riskuda. Ta peab end
kusutama, peab reisima, seda peab ta! Ja sel-
lesse tahan ma talle aliks olla. Ja sellepärast, mi-
nu armsad kaaswõtanikud, kui te mind tar-
witada wõite, siis näskige ainult.

Kassalejad (nälpiigistustega ja rõõmsa liikutus-
tega.) Tänu, Grundstad! Te olete uneti endine!

Te ei jätä meid hädasse!

Kammerhärra. Waadake, nii peab see olema; nüüd lähtub kõik jälle üigesse rööpasse. Aga kes on üiguseparast süüdi kõige selle asja juures?

Fjeldbo. Teie, Aslaksen, - selle nüsiniise pääle peati teie wastanna mõina -

Aslaksen (ehmatanud). Minka, härra doktor? Ma olen nii süüta nagu laps emahus!

Fjeldbo. Aga kivi, mis - ?

Aslaksen. Minka ei olnud süüdi, ütlen ma!

Waid eelwalimine ja Bastian hõnse ja saatse ning juhtumine ja madam Rundhelmeni punsch; sel ei olnud tsitroni sees, ja mina seisin parajasti -

Kammerhärra. Asjata tagasihoidlikkus, härra Aslaksen! Senini pole ma teie lehti mitte lugenud; nüüd tahan ma seda teha. Kas tohiksin kümme eksemplari paluda?

Aslaksen. Te võite koguni kakskümmend saada, härra kammerhärra!

Kammerhärra. No waadake, Tänan väga. Siis saatke mulle kakskümmend! Ja juhtub, et te

kuuld rahakitsikusel olete, siis tulge minur
juurde; ma tahan ajakirjandust teetada;
kuuld seda ütlen teile juha ette ära, et ma mi-
dagi ei kirjuta.

Ringdal. Aga mis ma kuulen. Teie tütar on
nihilatud!

Kammerhärra. Ja, mis te ütlete selle kohta?

Ringdal. Tore, ütlen ma! Aga millal see siis
sündis?

Ejeldbo (nähes.) Ah, küll ma pärast —

Kammerhärra. Subage enesele ütelda, — see
sündis hiljuti seitsemeteistkümmendal mail.

Ejeldbo. Kuidas?

Kammerhärra. Selsamal päeval, kus näisene
Ragna —

Thora. Papa, papa, sa teadsid —?

Kammerhärra. Ja, mu armsad, ma teadsin
seda terve selle aja.

Ejeldbo. O, härra kammerhärra —!

Thora. Aga kes —?

Kammerhärra. Teine kuuld peate teie nõured tüd-
ruend vähe tasemini kõnelema, kui mina ärksis

istun ja ninakut pean.

Thora. O Jumal! Sina istusid kardina taga?

Fjeldbo. Nüüd saan ma ka aru teie ülespidamisest —

Kammerhärra. Ja, teie, kes te suud ei näinud lahti teha!

Fjeldbo. Mis see oleks aidanud, kui ma varem oleks kõnelenud!

Kammerhärra. Teil on õigus, Fjeldbo, mis wähe pääl juhtunud, pidi enne tulema.

Thora (tasa Fjeldbole) Ja, vaikida, seda sa oskad.

Terwe lugu Stensgårdiga, — mispärast ei saanud ma sellest midagi teada?

Fjeldbo. Kui kull trüksi wariitseb, siis hoitakse ja kaitsetakse oma trüksest, aga ei hirmutata teda.

(Wende juhtumist segole m. Rundholmen.)

Hejre (Kammerhärrale) Sina, sa pead kõesti waban-dama; aga meie protsessid, need pean teadmata aja pääle edasi lükkama.

Kammerharra. So? No jah siis!

Hejre. Ma tahan sulle nimelt ütelda, ma sain kirja saatja koha Aslarseni lehe juurde.

Kammerherra. See rõõmustab mind.

Hejre. Ja sa saad isegi arm, - see hulki juuksuraid kalitusi -

Kammerherra. Hää kull, hää kull mu wana sõber, ma wain wodate.

M. Rundholmen (Skurval). Ja, Jumal teab, ma nutsin meriseid pisaraid selle paha inimese pärast. Aga nüüd tänan oma loojat Bastiani eest. See teine, see on petis nagu waht wee pääl; ja siis on ta sigaritega nii häbemata, preili; ja siis nõuab ta iga päew mainusroogasid, - ta on päris söödis!

Teenija tüdruk. (pahemalt poolt.) Saud on raetud.

Kammerherra. Noh, siis palun teid künci lauda. Herra mõisaomanis Sundestad, te istute minu kõrwal, ja teie na, herra typograaf Aslarsen.

Ringdal. Nüüd on rikkalikkew ainet lauakõsedeks!

Hejre. Ja, ning see ei ole wist mitte wiisakuse wastu, kui üks wana mees ihe kalli eemalwibija eladalaskmise omale palub.

Sundestad. Üks eemalwibija, see tuleb tagasi, herra Hejre.

Hejre. Admonat Stensgård?

Sundestad. Ja, pange tähele, mu härrad! Kümne või viieteistkümne aasta pärast istub Stensgård niigipäevas või ministeriumis, — võib olla mõlemis korraga.

Fjeldbo Kümne või viieteistkümne aasta pärast? Ja, aga siis ei või ta enam nooruse ühiseses president olla.

Hejre. Miks mitte?

Fjeldbo. Ei, — sest et ta siis naumis kahtlases vanaduses seisab.

Hejre. Aga siis võib ta kahtlase ühiseses president olla, mu armas! Seda Sundestad arvabgi. Ta ütleb umbes nagu Napoleongi: Kahtlased, ütleb ta, on material, millest poliitikamehi tehtakse, hähä!

Fjeldbo. Olgu nüüd sellega kuidas on, — meie ühises peab kestma noortel kui ka kahtlastel päevadel. Ja ta peab nooruse ühises olema ja selluse jääma. Kui Stensgård oma ühisesse asutab ning rahvas teda ülgadele võttis, siis ütles ta: „Nooruse ühises on ühises saatusiga.“

Mis meisse panutub, siis arwan ma, et isegi
meie uuteadlane sääl selle sõnaga nõuus on.

Kammerhärra. Seda arwan mina ka, mu sõbrad,
sest täesti, — me kujukusime ja kobasime rumma-
luses; kuid hääd inglid seisivad meie selja taga.

Sundestad. Ah, aidanu meid armas taewas, —
need inglid, need olid aineti ainult nii nii.

Aslarsen. See on kohaliste olude süü, härra
Sundestad!

Eesriie.

